(ئەم کتێبە پێشکەشی ئەکەم بە گە نجە موسڵمانەکانی کوردستان)

نهێنیە کانی کتێبی پیرۆز

PDF4Kurd

محمد حەسەن مامە

٢٠١٠

کتێب : نهێنیە کانی کتێبی پیرۆز
بابەت : ئاینی
نوسەر : محمد حەسەن مامە
مۆنتاژی ناوەرۆك : نوسەر
دیزا ینی بەرگ : سەهەند سالّح حەمە
هەلّەچن: پێشەنگ کاوە
تایپ : ساکار ئەحمەد
تیرا ژ : (٥٠٠) دانە
نرخ : (٣٠٠٠)
چا پی یەکەم : ٢٠١٠
ژمارەی سپاردن : لە بەرێوبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان ژمارەی (١٢٣٠) ی سالّی ٢٠١٠ ی پیّ دراوە.
چا پەمەنی : چوارچرا

بەشی یەکەم

لەبارەی دەست کاری کردنی کتێبی پیرۆزەوە.

(ئەگەر ویستان بچنە سەر دینێکی ڕاست سەیری ئومەتەکەی مەکەن بەڵکو سەیری کتێبەکەی بکەن)

(محمد حسن مامه)

بسم لله الرحمن الرحيم

پێشەکی :

لام وایە لە مێژوی کۆن و نوێدا هیچ کتێبێك هێندەی – کتێبی پیرۆز - قسە و بۆچونی هاودژ و پێچەوانەی یەکتری لە سەر نەکرابێت ، لە لایەن شوێنکە و توانی زۆر بە پیرۆز و تێڕوانینێکی وایان هەیە کە قسە لە سەرکردنی ناوێت ، بەهیچ جۆرێك بواری رەخنە لێگرتن نیە ، لە ولاتریش لە لای بیر مەندان و توێژەرەوان و بە راورد کارانی ئاینەکان .... هتد هێندە شەن و کەو کراوە کەوا یان کردوە مەسەلەی بڕوا کردن بە کتێبی پیرۆز بە هەر دوبەشی کۆن و نوێ وە بڕوا کردنێکە تەنها شوێن کەوتنێکی سۆزگەرایانەیە و هیچ بارمتەیەکی عەقلی و لۆژیکی نیە . لەبەر ئەمە ڕاڤەکاران و پیاوانی ئاینی هەر لە کۆنەوە هەستیان بەمە کردوە بۆیە زۆر خەم ساردانە داوا لە شوێنکەوتوانیان دەکەن کە چاو بنوقێنن و بە دڵ بڕوایان پێبکەن و خۆیان نە دەنە دەست زانست و زانیاری و تەسلیم بەعەقڵ نەبن دەشێت ئەم قسانەیان هێندەی قەبارەی کەسانی سادەبن بەڵام هەرگیز بیرمەند و توێژەرەوەکان بەم قسانە تینوێتیان ناشکێت ،بۆیە مێژوی ئەوروپا چیدی بەرگەی ئەم هەمووخەفە کردنەی عەقلی نەگرت و لە سەدە جۆراو جۆرەکاندا نارەزایی دەربڕین دژ بە کە نیسەو بیروباوەڕی کە

نیسە کەزادەی – کتێبی پیرۆزە – بە جارێك تەقیەوە و لە چەندین شێوازی جۆراو جۆری قوتابخانەی هونەر و نوسین دابێ باوەڕی بووە سیمای قۆناغێکی نوێی ئەوروپا قۆناغێکی ڕزگارکردن لە کۆت و بەندی سەرعەقڵ شپرزەیی دەقەکانی -کتێبی پیرۆز- لە وە بێ دەسەلاتریون بتوان لە گەڵ ئەو واقیعە تا زەدابەرخوردبکەن ، بۆیە وەك حالەتێکی سروشتی تێڕوانین و دەسەلاتی کە نیسە هاتەوە یەك و لە بازنەیەکی بچوکی – ڕوحی – دا قەراری گرت کە سەیری ئم مێژوە دەکەیت ڕاستە قۆڵ کردنی پیاوانی کەنیسە بە قۆڵی دەرەبەگە کاندا هۆکار بو بۆ ئەم هاتنەوەیەکە بە لام گەر تۆزێك زیاتر بۆی دابچین دەزانیت کە ئەوە خووی کتێبی پیرۆزە توانای وەلام دانەوەی خواستەکانی نیەو لە بواری بەراورد کاری دەقەکان و خوێندنەوەی زانستیانەدا ئەوەت پێ دەڵێن ، کەمێژوی نوسینەوەی و کەسانی نوسەر بە ئالۆزی و نادیاری لە سەرو هەموو ئەمانەشەوە بونی دەیان کتێبی پیرۆز و پاشان بڕیاردان بە تەنها (شەرعیەت تبونی -٤ - یان جێگای تێرامانەو لە ولاتی بێ باوەڕ دانانی (شوێنکەوتوانی باقی ئینجیلەکانی تربۆ ؟!ئەمانەقسەی زۆر هەڵدەگرن کە خۆستیاری گیانێکی زانستی و دور لە هەڵچون و تەشهیر پێ کردنەکە دیارە تا ئەم ساتە کتێبخانەی کوردی ئەو خانەیەی هەر بە بۆشی جێهێشتوە خوێنەری کورد هیچی وای لە بەر دەست دانیە کە ڕومالێکی ئەو وردە باسانەبکات کە مەبەستە کەچەندە ڕوی خۆم هۆکاری نەبونی ئەو جۆرە باسانە دەگێڕمەوە بۆ زاڵ بونی ئەو گیانی لێبوردنەی کە ئیسلام کوردویەتی بەبەر تاکی کوردا سەبارەت بەئاینەکانی ترچونکەوامان زانیەوە گەر زانستیانەش قسە لەسەر کتێبی پیرۆز بکەین ئەوا پەیمانی چاکەکاری لە گەل ئاینەکانی تر کە پێغەمبەر ﴿دخ﴾ پێی داوین لە گەردنی خۆمان دادەماڵین کەئەمەش هەرگیز وانیە چونکە ئێمە بە هەمانجۆر قسەلەسەر قورئانیش دەکەین و ئامادەین لەگەڵ هەر کەسێکدا کە خوازیارە ئەو باسانە

بخەینەڕوو . توێژینەوە لێکۆڵینەوەی زانستی بە مافی هەموو کەسێك دەزانین ، دیارە تەشهیرو سوکایەتی پێکردن بۆ خۆمان و بۆخەڵکیش بە کارێکی نا ئەخلاقی دەزانین ، بەلاّم ئەوەی کەدەبیینین پێچەوانەیە مەسەلەی سوکایەتی کردن بە پیرۆزیەکانی ئیسلام هەمیشەلەلای ئەوانەوە بوە چەخماخەی شکاندنی پیرۆزیەکانی بەرام بەر لەلای ئەوانەوە بریسکەی داوە ،ئەمەش ئەوە نیشان دەدات کەپەردە پۆش کردنی کەموکورتی و هاودژەکانی کتێبی پیرۆز دەکەونە شالاّوی تەشهیر کردن بە ڕەمزەکانی ئیسلام بە نوسین و کاری هونەری و فلیم کارتۆن و... هتد تا چەمکی ڕۆشنایەکان لەسەر خۆیان هەڵگرن و بیخەنە پاڵ ئیسلام ،بێ ئاگا لەوەی ئەم کارە هیچ زیان بە قورئان ناگەیەنێت وبەجدی بونی خۆیان دەکەوێتەوە ژێر پرسیارەوە چونکە زیاد ١٤٠٠ ساڵ قورئان هەر قورئانە بە بێ کەم و زیاد بونی تاکە پێشەکیەکیش

خوێنەری بەڕێز :

ئەم کتێبەی بەر دەستت یەکێکە لە وهەولاّنەی کەدەیەوێت لە میانەی بەراورد کاری دەقە کاندا هەڵەوکەموکورتی و پێچەوانەبون کەلە کتێبی پیرۆزدا هەن لە میانەی خوێندنەوەیەکی خێرادا بخاتە ڕوو کە ئەم قسەیەش لە خۆیەوە ناکات و ڕای ئەم و ئەو وەرناگرێت بەڵکو ڕاستەوخۆ پێ گەڕانەوە بۆ لایەنی سێهەم هەندێك لە ڕا ستیەکان دەخاتە ڕوو کەدیار بەم بیرە کەمە ئەو بانگەشە گەورەیەکی دەکەوێت کە گوایە کتێبی پیرۆز –وتەی خوایە –

بەهاری ٢٠١٠/٣/٢١

محەمەد حەسەن مامە

ئینجیل واتای چییه

ئینجیل واتە (مزگێنی) ئەوەیە کە عیسا (د.خ) مزگێنی پێ دەدا زۆربەی کات دانەرەکانی مزگێنی باسی ڕووداوێك دەکەن کەتیایداعیسا ڕۆیشتوەمزگێنی بدات بە خەڵکی و ئەوەییان پێ ڕابگەیەنێ کە هێناویەتی واتە (ئینجیل)

١-وەعیسا بە شارەکاندا ئەگەڕا....وە مزگێنی دەدا بە مەلە کوت وە هەموو نەخۆشی و لاوازیەکی چاك ئەکردەوە

٢ -هەر کەسێك خۆی بەدبەخت بکات لە پێناوی من و ئینجیل دا ئەوا سەر فرازی دەکات

١-متى ٩:٥٣

٢-مرقس ٨:٣٥

خوێندنەوەیك بۆ كتێبی كاسۆلیكیەكان

كتێبی (DUOAY) ی ڕۆمانیە كاسۆلیكیەكان بگرە بەدەستەوە و بپرسە : (ئایا باوەڕت هەیە كە ئەم كتێبە ووتەی خوایە؟) مەسیحیەكە ڕائەچڵەكێ و ئە پرسێ (ئەمە چ كتێبێكە) ؟ تۆش بیری بێنەوە و بڵێ (وابزانم ئێوە تەنها یەك كتێبی پیرۆز تان هەیە!) ئەویش بەچی ئەڵێت:(بەڵێ بەڵام ئەم دەقانە كامەیانە ؟) لێی بپرسە: (جیاوازی چییە؟) كێشەكە لەوەدایە كە جیاوازی هەیە وەمزگێنیدەری لێهاتوو ئەوە ئەزانێت.بەلام ئەو ئەیەوێت بەفێڵ خۆی دەرباز بكات و بانگەشەی بوونی(یەك كتێب) بكات. كتێبی ڕۆمانی كاسۆلیكیەكان لە(ڕیمز) لەساڵی (١٥٨٢ ز) چاپكراوەلەلاتینیەوە وسەرلەنوێ لەساڵی (١٦٠٩) لە (DUOAY) چاپكراوە تەوە. بەوەش دەقەكانی ڕۆمانە كاسۆلیكەكان دەبێت كۆنترین دەقەی چاپكراوە كەلەمرۆدائەتوانی بیكرێت.سەرەڕای كۆنێتی ئەم دەقانە بەلام پرۆتستانتەكان ئەم دەقانەڕەت ئەكەنەوە و قبوڵی ناكەن لەبەر ئەوەی حەوت كتێبی زیادەی تێدایەكەناوی ئەنێین ئە پوكریفا (APOCRYP) واتە : ئەو كتێبانەی كە گومان هەیە لە ڕاستیان.هەموویان ئەوەیان لەبیر كردووە كەلە خەی قەدیس یۆحەننادا هاتووە (١٨/٢٢- ١٩..ئەوەی شتێك زیاد بكات بۆ ئەمە ئەوا خوا ئەو لێدانانەی لەسەر زیاد ئەكات كەلەم كتێبەدا

هاتووه ئەوەی لە ووشەکانی ئەم کتێبە کەم بکاتەوە ئەوا خودا لە پشکی ئەو لە سەفەری ژیان و شادی پیرۆز و ئەوەی لەم کتێبەدا نوسراوە کەم دەکاتەوە .

بەلاّم کێ گوێ بەوە ئەدات ! خۆ ئەوان لەڕاستیدا باوەڕیان نییە پێی چونکە پرۆستانتەکان ئەوەندەچاونەترس بوون حەوت (٧) کتێبی (سفر) یان لە پەڕاوی (خواوەند) یان سڕیوەتەوە کە ئەمانەن :((توبیا ، سفریەهودیت، سفری استیر، نبووە باروك.... تاد)) (١)

١- (ئایا کتێبی پیرۆز وتەی خوایە) ل٢٤

دەست کاری کردنی کتێبی پرۆتستانتەکان

(ونستۆن چەرچڵ) لەبارەی ئەم کۆپیە ڕێپێدراوەوە کەلای پرۆتستانت پێی ئەوترێ دەقەکەی(پاشا جەیمس) (ئەڵێ :دەقە ڕێپێد راوەکانی کتێبی پیرۆز لەساڵی (١٦١١) بەویست و فەرمانی خاوەن شکۆ جەیمس یەکەم چاپ کراوە کەتاوەکو ئەمرۆش ناوەکەی لەسەر ئەم کتێبە ئەبینی) سەرەڕای ئەوەی کە کاسۆلیەکان باوەڕیان بەم کتێبە نییە بەلاّم بە مەسیحی بووە تازەکان ناچار ئەکەن کە دەقەکەی پاشا جەیمس بکرن چونکە تاکە دەقێکە کەوەر گێڕدرابێت بۆ (١٥٠٠) زمان لەزمانەکانی وولاّتە تازە پێگەیشتووەکان بەمەش یارمەتی پرۆتستانت ئەدەن بۆ بلاّو کردنەوەی ئەم دەقانەئەنجامەکەشی ئەوەیە کەزۆربەی مەسیحیەکان کاسۆلیك و پرۆتستانت.دەقەکانی پاستا جەیمس بەکار دێنن یاخود دەقە ڕێ پێدراوەکان وەکو هەندێك ناوی ئەنێن.پیا هەڵدانێکی گەرم و گووڕ :ئێستا بابزانین ڕای مەسیحیەکان چی سەبارەت بەم دەقانە کە بۆ یەکەم جار لە ساڵی (١٦١١) چاپ کراوە . پاشان ساڵی (١٨٨١) دەستکاری کراوەو ناونراوە دەقە پووختە کراوەکان پاشان لەساڵی (١٩٥٢) زیاتر پوختە کراوەو ناونراوە(R.S.V)دواتر ساڵی (١٩٧١) سەرلەنوێ پوختە کراوەتەوە . ـ لەباشترین ئەو دەقانەی کەلەم سەردەمەدا بەرهەمهێنراوە ڕۆ ژنامەی (کلیای) ئینگلیزی یە .ـ وەرگێڕانێکی پوختەی تازەیە لەڕێی کۆمەڵێ زانایی پایە بەرزەوە ئەنجام گەیەنراوە پاشکۆی

ئەدەبی (تایمز) .ـسیفاتە باشەکانی دەقە پوختە کراوەکانی لە خۆ گرتووە لەگەڵ وەرگێرانێکی راست دا رۆژنامەی (ژیان و کار).ـ وەرگێرانەکەی زۆر لە ئەسڵی دەچێت (تایمز) .وەخانەی بلاو کردنەوەی (کۆڵنیز) لەتیچبینیەکانی لەمەر کتێبی پیرۆزەوە لەلاپەرەی (١٠) ئەڵێت :(ئەم کتێبە یان بەرهەمی هەوڵی (٣٢) زانای (لاهوت) ە و دەستەیەکی راوێژکار یارمەتی داون کەنوێنەری بە(٥٠) دەستەی ئاینی دەکەن . منیش ئەپرسم ئەم هەموو پیا هەڵدانە بۆ چی ؟بۆ ئەوەیە کە خەڵکی چەواشە بکەن بۆ کرینی ئەم کالا ییە ئەم هەموو شایەتیە کە ئەدرێت بە گوێی کریاردا وای لێ دەکات خۆی بەبراوە دابنێ ، بەلاّم لەراستی دا نازانێت کە گرەوەکەی دۆ راند ووە. (١)

١- (الحیات العمل).

(ئایا کتێبی پیرۆز وتەی خوایە) ل٢٦

قسەکردن لەسەر نوسەرەمەسیحیەکان

کۆمەڵەی ئاینی مەسیحی بەهاوکاری (٣٢) زاناو (٥٠) یەك پێی گەیشتن تێبینیەکی گرنگ هەیە لەکۆتای دەقە پوختە کراوەکانی کولیزا دا لەبارەی (اسفا) ەکانی کتێبی پیرۆز بە (سفر التکوین) دەست پێ دەکەین کە سەفەری یەکەمی کتێبی پیرۆزە : زاناکان لەبارەیەوە دەڵێن : (یەکێکە لە پێنج کتێبەکەی موسا) بڕوانن کە پێنج کتێبەکەی موسا)لەنێوان دوو کەوانەدا نوسراوە ئەوەش ڕێگە یەکی فیڵزانانەیە بۆ دانان بەوەدا کە گویا ئەو قسەی خەڵك کە ئەو کتێبانە هی موسان بەڵام ئێمە (٣٢)زاناو (٥٠) دەستەی ئایینی واناڵێن چونکە لەوە باشتر دەزانین بەدوای(سفرالتکوین) بە دوای چوار کتێبەکەی تردا دێن (سفر الخروج، سفر الاخبار، سفر العدد، سفر تشنیه الاشتراع)... نوسەر زۆربەی کات ئەدرێتە پاڵ موسی وەهەمان شتیان لەبارەی نووسەری (سفر التکوین) یشەوە نوسیوە!

ئەی کێ نوسەری (سفر یشوع) ە وەڵام ((بەشێکی زۆری ئە درێتە پاڵ یەسووع))

ئەی کێ نوسەری (سفر القصات) وەڵام ((لەوانەی صموئیل بێت))

ئەی کێ نوسەری (سفر راعوت)؟وەڵام ((بەوردی نازانرێ کێیە))

ئەی کێ دانەری ئەمانەیە

صموئیل ١ (R.S.V) ....وەڵام :نوسەرەکەی نەناسراوە .

صموئیل ٢(R.S.V)......وەڵام : نوسەرەکەی نەناسراوە.

سفر (لملوك الاول).........وەڵام :نوسەرەکەی نەناسراوە.

سفر (الملوك السانى).......وەڵام : نوسەرەکەی نەناسراوە .

سفر (اخبار الايام الاول)...وەڵام : نوسەرەکەی نەناسراوە.

لەوانەشە عەزرا کۆی کردبێتەوە

سفر(اخبار الايام السانى)...وەڵام : نوسەرەکەی نەناسراوە.

لەوانەشە عەزرا کۆی کردبێتەوە .بەم شێوەیە چیرۆکەکە بەردەوام ئەبێت ئیتر دانەری ئەم کتێبانە یان (نەناسراو) یان (لەوانەیە) یان خاوەنی ئەسڵێکی (گوومان لێکراو) ن: بۆچی لۆمەی خوا بکەین لەسەر ئەم نوشوستیە ئاشکرایە ؟ خوای گەورەش (٢٠٠٠) ساڵ چاوەڕێی نەکردووە تاوەکو زانایانی لاهون دان بەوەدا بنێن که خوا بێبەرییە لەم هەڵە گەورانەی کە جولەکە کردوویانە ئەوەتا لە قورئانە پیرۆزە کەی دا ئە فەرمووێ (ویل الزين يكتبون الكتاب بايريهم وويل لهم مما يكسبون) بقرت ٧٩) ئەگرا هەموو بابەتەکەمان بەم ئایاتە پیرۆزە دەست پێ بکەین و بەوەش وەڵامی ئەم پرسیارەمان ئەدایەوە کە :ئایا کتێبی پیرۆز وتەی خوایە بەڵام ویستمان فرسەت بدەین بە برا مەسیحیەکان تاکو لە گۆشە نیگایەکی جیاوازەوە ڕاستیەکان ببینن گۆشە نیگایەك کە خاڵی بێت لەخۆ پەرستی و لادان بەلای بۆچونی تاکە کەسیداتاوەکو بەچاوی خۆیان و لە کتێبەکەی خۆیانەوە بەڵگەیان بەر چاو بکەوێ .(١)

١- (کتێبی ئایا کتێبی پیرۆز وتەی خوایە)لا ١٠١

الوجه الاخر للمسيح (فراسالسواح) عەرەبی

کتێبێکی بەر بلاّو

ئەو زانایانەی کەچاویان خشاندۆتەوە بەسەر ئەم دەقانەدا : کە فرۆشیاری کارامەن (قسەی جوان و ڕازاوەیان هەیە لەسەری لە لاپەڕەی سێهەمی پێشەکی چاپە بژار کراوەکەدا ئەیخوێنینەوە :(نوسخەکەی پاشا جەیمس) زانراوە بە(پایەدارترین دەستکەوت لە پەخشانی ئینگلیزی دا)چونکە ئەوانەی ساڵی (١٨٨١) بەسەریا چونەتەوە سەرسام بوون بە سانایییەکەی ،بەرزی و هێزەکەی و ئاوازە خۆشەکەی...هەروەها بەرێمە. مۆسیقیەکەی و دەربڕینە شیرینەکانی بەم شێوەیە لە وڵاتە ئینگلیزی زوبانە کان چۆتە پێکهاتە دامەزراوەکانی حکومییەکانەوە ئێمە زۆر قەرزداری ئەو کتێبەین .

(٢٧)کتێب لە پەیمانی نوێ دا

(العهد الجدید) داکەمێکی زۆر کەم نەبێت هیچی وەکو وتە عیسا (د.خ) قبوڵ ناکرێت مەسیحیەکان شانازی دەکەن بە ئینجیل (مزگێنی) بەو جۆرەی کە (مەتتا) نوسیویەتی و بەو جۆرەی کە(مەرقەس) نوسیویەتی و بە و جۆرەی کە(لوقا) نوسیویەتی و بەو جۆرەی کە(یۆحەننا) نوسیویەتی بەڵام ئینجیلێك نابینی بەوجۆرەی کە عیسا (د.خ) خۆی نوسیویەتی !ئێمە بەدڵسۆزیەوە بڕوامان

هەیە بەوەی کە هەرچی عیسا (د.خ) وتویەتی سروش بووە لەلایەن خواوە و ئەو ئینجیلە بووە کە بۆ نەوەی ئیسرائیل نێردراوە . بەدرێژای ژیانی عیسا (د.خ) ووشەیەکی نەنوسیوە فەرمانی بۆ کەسیش دەرنەکردووە بە نوسینی ئەوەی کە ئێستا ئەیبینین لە(مزگێنی)ئەوە ئیشی چەند دەستێکی نەناسراوە.ئەو پرسیارەی کە ئێستا لە پێشمانە ئەوەیە(ئایا بڕوات هەیە بەوەی کە کتێبی پیرۆز وتەی خوایە) ؟

لۆقا ١,٢٠

زۆربەی کات لەشێوەی بەرەنگار بوونەوەدایە چونکە قسە کە لێرەدا ناگەڕێت بە دوای ڕێ ڕۆشن کردنەوەدا بەڵکو بە شوێن مشتو مڕو بەربەرە کانیی دا دەگەڕێ . لێرەدا مافی خۆمانە کە بەهەمان شێوە بپرسین : (باسی کام کتێبی پیرۆز دەکەین)؟ ئەویش بە بۆڵەوە وەلاّمت دەداتەوە بێگومان یەك کتێبی پیرۆز هەی

گوێگرتن لەشایەتیە جیاکان

گراهام سکروچی.لەکتێبەکەی.دا.بەناوی (اهل الکتاب المقدس کلام الرب) لەلاپەڕەی٢٩ دادەنێت (کاتێك گفتو گۆی لەبارەی ڕاستی و ڕەسەنایەتی کتێبی پیرۆزەوە دەکەین باڕاشکاوانە بڕوێنین چونکە دەبێ گوێ بگرین بۆ کتێبی پیرۆز تابزانین چی دەڵێت لەبارەی خۆیەوە کاتێك گوێ دەگرین بۆ ووتەکانی شایەتێك لەدانیشتنێکی یاسایی دا ئەوا وای دادەنێت کەڕاستی دەڵێت و ئەگەر هیچ بەڵگەیەکی ترمان نەبوو پێچەوانەی ئەوە بیسەلمێنێ دەبێ لێی وەرگرین لەبەر ئەوە پێویستە بوار بدەین بە کتێبی پیرۆز تا بەرگری لەخۆی بکات ئەم

داوایە داد پەروەرانەو گونجاوە ئێمەش هەر وادەکەین و ڕێگە ئەدەین به کتێبی پیرۆز تا لەبارەی خۆیەوە بد وێ... له پێنج کتێبی یەکەمی کتێبی پیرۆز دا (سفر التكوين ،الحزوج، الاخبار العد د، تشنيه الاشتراع) لەزیاد له (٧٠٠) حەوت سەد ڕستەدا بەڵگەیەکی حاشا هەڵنەگر هەیە کەخوا ئەو ووشانەی نەنوسیوە یان نەی گووتوە تەنانەت موساش دەستی تێدا نەبووە بۆ ئەوەی ئەمەت بۆ دەرکەوێ تەنها ئەم کتێبانە بە هەڕەمەکی بکەرەوە و ئەم ووتانە دەبینی :

(خوا بە موسای ووت............) سفر الخروج ١ :٦

(موسا لەبەدەستی خوا داهاتە قسە ....) سفر الخروج ١٣:٦

(خواوەند موسای دواند..................) سفر الا حبارع ١١:١

(وەخوا بەموسای ووت..............) سفر العدد ١١:١١

(پاشان خوا بە موسای ووت ....) سفر تشنيه الاشتراع ١٤:٣١

لێرەدا ئاشکرایە کە ئەم قسانە نەهی خودان و نەهی موسان چونکە وەکو دەبینین ڕاناوەکە لێرەدا ڕاناوی نادیارە ئەمەش مانای وایە کە ئەمانە وتەی کەسی سێهەمە و ئەو ڕوداوانە تۆمار دەکات کە لەبارەیانەوە بیستویەتی .

(کتێبی ئایا کتێبی پیرۆز وتەی خوایە) لا٤٩

الوجه الاخر للمسيح (فراسالسواح) عەرەب

سروشەکەی لۆقا

بۆمان دەرکەوت کە (٨٥٪) ی مزگێنیەکانی لۆقا و مەتتا هی مزگێنیەکەی مەرقسن یاخود دەگەرێنەوە بۆ هەمان سەرچاوەی نادیار (ھ) ئێستاش بابوار بدەین بە لۆقا تا پێمان بلێت کێ سروش (وحی) بۆ کردووە کە چیرۆکی عیسا بۆ(تاوفلیسی دەسەلاتدار) بنوسێتەوە پێمان دەلێت : کە ئەویش شوێن پێی ئەوانەی پێش خۆی هەلدەگرێت ئەوانەی کەلەو کەمتر بوون و لەبارەی ژیانی عیساوە نوسیویانە وە لەبەر ئەوەی کە پزیشك بووە واتە لەماسی گرێك و باج گرێك گونجاو تربوو بۆ هەستان بەم کارە کەواتە گومانی تێدا نیە کە ئەو شیاوتر بووە بۆ نوسینی شاکارێکی ئەدەبی وەها .. ئەلێ منیش وام بینی پاش ئەوەی لەسەرەتاو دەرکم بە هەموو شتەکان کرد کە بەپێی ڕیز بەند بیانە بەوردی بۆت بنوسم..." ئەمەش پاساوەکەییەتی کە زۆر پێش ئەوانەی پێش خۆی داوەتەوە زانای مەسیحی (.ح.ب) میلبس لە پێشەکی وەرگێڕانەکەی دا بۆ مزگێنیەکەی لۆقا دەلێت لۆقا ڕێی بەخۆی دا کە هەستی بەبەراورد کردنی و پوختەکردنی ئەو نوسراوە ئەدەبیانەی لەبەر دەستیا بوون وە ئاشکراشە کە کۆمەلێ سەر چاوەی تری هەبوو کە ئەو زانیارییانەی لێ وەر گرتووە.

لۆقا (١: ٣) چیرۆکی عیسا

لۆقا (١ :٢)

ئایە بەمە دەڵێن ووتەی خوا ؟

هەوڵبدە کتێبەکەی فیلیبس (مزگێنی ئینگلیزییە تازەکان) تان دەستکەوێت پێش ئەوەی مەسیحیەکان بڕیار بدەن پێشەکیەکەی فیلیبس بەیەك جاری لابەرن وەلاتان سەیر نەبێت ئەگەر پێشەکی دەقە پوختکراوەکانتان بەر چاو نەکەوت چونکە زۆر کۆنن ئەوانە بەرژەوەندیان هەیە لەمەسیحیەت داهەرکاتێك هەست بکەن کەخەریکە دەستەکەیان ئاشکرا دەبێ خێرا بەناوی ڕاست کردنەوەی هەڵدەستن بەدەستکاری کردنی بەمەش ئەو ئە نجامانەی ئێستا پێی گەیشتووم و ئەو ڕاستیانەی ئاشکرام کردوون لەماوەی چاوتروکانێك دا ئەی کەن بەڕابردوو ! ئەو مزگێنییەی کەماوەتەوە کێدانەری مزگێنی یۆحەننایەبێگومان نە خوداییە و نەیۆحەننا ! بڕوانن بزانن یۆحەننا خۆی لەئینجیلی یۆحەننا(١٩:٣٥) وە (٢١:٢٥) لەم بارەیەوە چی دەڵێی (ئەو) و (ئەویش) کێیە ؟ وەمەبەستی کێیە ئیمەزانیمان کاتێ کەزانیم ؟ یائەو کەسەیە کەلە بێستانەکەدا جێی هێشت کەلەو پەڕی پێویستیدا بوو پێی ؟ یاخود کەسی چوارهەمینە لەداویەمین ئیچوارەی خواندا ئەو کەسەی کەعیسا خۆشی دەویست ؟ خۆهەردوو کەسەکە هەرناوییان (یۆحەننایە) چونکە لەسەر دەمی عیسادا ئەو ناوە ناوێکی باوبوو لەناو جوولەکەکاندا تەنانەت لەناو مەسیحیەکانی ئێستاشدا باوە ئاشکرایە هیچ یەکێك لەم دووانە ئەم مزگێنییەیان نەنوسیوە دیارە کە ئەویش بەرهەمی دەستانێکی نادیارە.

شایەتەکان

لەناو مەسیحیە شارەزاکاندا لەهەموویان دەنگ بەرزترو دەم بەهاوارتر دەستەی شایەتەکانی (یەهوە)ن نموونە لەلا پەڕە پێنجی پێشەکی کتێبە پیرۆزە کەیاندا ئەم دانپیانانە دەبینی. لەکاتی کۆپی کردنی نوسراوە ئەسڵییەکاندا لەلایان دەستە وە رە گەزی لاوازی مرۆیی تێکەڵ بەکارەکە بووە لەبەر ئەوە ئێستاکە لەنێوان هەزاران دەست نووسی کتێبی پیرۆز بە زمانە ئەسڵییەکەی دوو دەست نوس نابینی رێك وەك یەك بن ئێستا تێ دەگەین بۆچی هەستان بەلابردنی ئەو پێشەکییە لەکتیبە پیرۆزەکەیان کە بریتی یە لە (٢٧) پەڕە . خوای گەورە وازی لێهێنان کە بەدەستی خۆیان پەتی سێدارە بخەنە ملی خۆیان لەنێوان (٤٠٠٠) چوار هەزار دەست نوسی جیاواز دا کە مەسیحیەکان شانازی پێوە دەکەن قەشەکان هەستان بە هەڵبژاردنی تەنهاچوار دەست نوس . لەگەڵ ئارەزووەکانی خۆیاندا دەگوونجا و ناویان نان مزگێنیەکانی مەتتاو مەرقەس و لۆقاو یوحەننا کە هەر یەك لەم مژدانە لەشوێنی خۆیدا تاو تویێ دەکەین و شیدەکەینەوە بەلام ئێستا با ئەو ئەنجامە شیبکەینەوە کەشایەتەکانی (یەهود) پێی گەیشتوون و لە پێشەکییە وونبوەکە داهەیە .ئەوان دەڵێن (بەڵگەکەش لێرەدا ئەوەیە کە پەیمانی نوێ دەستکاری کراوە هەر وەك چۆن پەیمانی کۆن دەست کاری کراوە) بەلام ئەم تاقمە کە چاکردنیان مەحاڵە

بێشەرمیان گەیشتۆتە ئەوەی لەچاپی یەکەمی کتێبە کەییان بەناوی (ئایا کتێبی پیرۆز بەڕاستی ووتەی خوایە) ؟ کەپێکهاتووە لە (١٩٢) لاپەڕە (٩٠٠٠٠٠٠) نوسخە بلاو بکەنەوە کەواتە ئێمە لەم حالەتەدا لەگەل کۆمەلی خاوەن مێشکی نەخۆش داهەلسوکەوت دەکەین چونکە ئەوان دەلێن (هەر چەندە دەستکاری کردنی کتێبی پیرۆز زۆر بێت بەلام لەگەل ئەوەشدا لەڕاستی و ڕەسەنایەتی کتێبی پیرۆز ناگۆڕێت) ئائەمەییە ژێر بێژی نەصرانیەت.(١)

---

١ - (: ئایا کتێبی پیرۆز وتەی خوایە)ل٤٨

الوجه الاخر للمسيح (فراسالسواح) عەرەبی

دزی ئەدەبی

ئەوەیە کەهەر کەسێك وشە بە وشە نوسراوی کەسێکی تر بگوێزێتەوە ئەمەش خەسڵەتێکی هاوبەشە لە نێوان دانەرەکانی کتێبی پیرۆز دا کە ژمارەیان نزیکەی (٤٠) دانەر دەبێت مەسیحیەکان شانازی بەوەوە ئەکەن کەگوایە ئەم دانەرانە پەیوەستیەکانی روحی ئایا دەبەستێتەوە بە یەکەوە لە دانانی ئەو (٦٦) سفرەدا (بەنسبەت پرۆتستانتەوە) یان ئەو (٧٣) سفرەدا (بەنسبەت رۆمانە کوسۆلیکەکانەوە) ئای چەندە پەیوەستیەکی روحییە ؟ ئەوەتا مەتاو لوقا (یان هەر کەسێك بوویێتن) هەستاون بە دزینی (٨٥٪) لەکتێبەکەی مەرقەس .چونکە خوای بالاّ دەست هەمان ووتەی نەنوسی وەتەوە بە (الاجمالین) وە مەسیحیەکانیش دان بەوەدا ئەنێن چونکە بڕوایان بەسروش (وحی) وشەیی نییە وەکو ئەوەی موسڵمانەکان بڕوایان پێیەتی سەبارەت بەقورئان بەڵام دزییە ئەدەبیەکانی کە لە مزگێنیە کانی مەتتاو لۆقادا سانا و بچوکە ئەگەر بەراورد بکرێ بەفراندنە ئەدەبیەکان کەلە پەیمانی کۆندا کراوە چونکە ڕێژەکەی گەیشتۆتە (١٠٠٪) لەو کتێبەدا کە پێی ئەڵێین کتێبی پیرۆز و قەشە مەسیحیەکانی هاو شێوەی ئەسقەف (کینی گراگ) ئەم دزییانە بە دەستەواژە نەرمونیانەکانیان ناو ئەنێن (دووبارە بەرهەم هێنانەوە) وخۆیانی پێوە بادەدەن.

مەسیحیەت لەڕوانگەی نیچەوە

دڕندەیی هەژێنەری هەڵوێستی نیچە لە دژی مەسیحیەت بەناوبانگە تەنیا بۆ ئەوەی نموونەیەکم هێنابێتەوە سە رنج لەم ڕستانە بدەن ئەگەرئەمرۆ کەسێك لەبارەی پێوەندی لەگەڵ مەسیحیەت دوو پاڵێوبێژی بکاوخۆی لە گێلی بدامن دوایین قامکەکانی هەر دوو دەستمی پێ نیشان دەدەم لێرەدا تاقانە کاری دروست و ڕەوا رەت کردنەوەی رەهایە نیچە هەندێ جار بەشێوەی ئارامی تویژە رانو هەندێ جار بە شێوازی پڕ هەوای مشت و مڕنوسان بەتوڕەیی و سوکایەتی پێکردنەوە دەمامك لە ڕوخساری مەسیحیەت هەڵدەماڵێ کە توارەکانی لەروانگە گەلی سەمەرەی بێ ئەژمار لەقاودەدا ئەولۆژیکی نەیارییەکانی پێشوی هەرس و ڕکێش کردبو و بە سەر چاوەیەکی نوێی دژایەتی لەگەڵ مەسیحیەت کە رەنگە هەرگیز لە رابردودا بەو توند بیە نەبوو و ئاوەهاش لەبەر نجامی بنە تایی کاری خۆی ئاگادارنەببوو کەسانێك کە ئەم سەرکێشی و دوژمنایەتیان ناسیوە لە خوێند نەوەی نیچە سەریان دەسوڕمی رستەگەلێ دەبینن کە لەگەڵ بەشەکانی دژە مەسیحیی کاری ئەو نایەکانگیرن هەم ئەوەتە کەدەنوسێ مەسیحیەت باشترین نموونەی ژیانی ئاید یالییە کەمن لەراستیدا ناسیومە لەمنداڵیەوە ئەو ریگایەم گرتۆتە بەرو پێم وانییە لەدڵمدا جگەلە نەفس بەرزی لەگەلێ رەفتارم کردبێ نیچە بەباشی بەباندۆری کتێبێ پیرۆز دەدوێ پاراستنی ڕیزی هەمووان بە کتێبی پیرۆز تا ئێستا لە ئە ورووپادا

ویدەچیٚ باشترین بەشی ڕازاندنەوەی دابەکانە و ئەوروپیەکان لەم رووەوە منەت باری مەسیحیەتن ئەوچ لە دایك و چ لە باوك مندالی بنەمالە ئایینیەکان بوو مرۆڤیٚکی تەواو مەسیحییە سەیترین نموونەی مرۆڤ دەزانیٚ ونوسیی بۆ من شانازییە کە لەبنەمالەیەك لە دایکبوم کە بە هەموو واتاییەك لە مەسیحی بوندا تیٚکۆشەرو کۆلنەدەر بووە .لەم جۆرە بابەتە پیٚکنا کۆکانە لەبارەی مەسیحیەت بۆ نموونەلەمەڕ قەشەکان با کەلیسا لە هەموو جیٚیەك لەقسەکانی نیچەدا هەیە کە دەبیٚ بە هەلکڕانە چڕوپڕەکانی ئاشکرا بن هەر چەند قسانە شتیٚکی ئەو تۆ نین نیچە قەشەکانی بە بستە بالاسەر بزیٚوە فیٚلبازەکان و مشەخۆری مرۆیی و خائینانە و سوکایەتی کەرانی خۆ قودسی نویٚن بە دنیا و پەسپەسە کولانی ژیان و زیت و ووریای دوڕ ئەنقست کار ناودیٚر دەکردو لەگەلٚ هەموو ئەمانەش دا چەند ین جار لە بیر ئانین و ڕیٚزلیٚنانی ڕەڤتاری قەشەیی دواوە هەر چەندە کە دەشنوسیٚ لەسەر خەلك پیٚویستە کە ئەم چەشنە پیاوانە هەزار جار بەمەزن بزانن و ڕیٚزیان لیٚبگرن ئەم کەسایەتیە قەشانە میهرەبان و نەرم و نیان و شیٚلگیرو لە خواترسن و بەشیٚکن لەخەلك و لە نیٚوانیان دا وەکو کەسانی پیرۆزو بژاردەو چەشنی پیٚد راویٚکی خوایی لەڕیٚگەی خیٚروخۆشی گشتی ئاخیٚزدەکەن و خەلچك دەتوانن لە هیٚمن و تەناهی دەرگای کونجی شاراوە دلیان ئاوالا بکەن ئەو وەها ڕیٚزیٚکی لە هەندیٚ قەشەکان دەگرد لە سامە وە نزیکتر دەبوویەوە هەستی دەکرد مەسیحیەت ویٚدەچیٚت بەجوانترین بالاترین روخسارەکان لەجەرگەی کۆمەلگای مرۆیی دا بیچمی بەخششیوە واتە پیٚشەوایانی ئاینی ئاینزای کاتولیکی بایە بەرزو بایە بەرزتر.لەویٚدا ڕوخساری مرۆڤ بە ڕیٚەیەك لە مەعنەویەت و ڕوحانیەت دەگا کە بەرووبومی هەلکشان و داکشانی بەردەوامی دو جۆری شادمانییە یەکیٚکیان هەستکردنە بەهیٚزو ئەویدی هەسکردن بەخۆبەدەستەوەدان لەویٚدا ئەو خۆبەکەم زانیی

بڵیند لە بەرانبەر لاوازیی جەستەو لەرزۆکی خۆشی مرۆڤ زاڵە کە سەربازی زگماك لەکەسانی دیکە دیارترو بەرزتر دەکا. جوانی ومیرانی کەلیسا بەردەم هەقیقەتی کەلیسا یان لەلای خەڵکی سەلماندووە نیچە لەبەرامبەر مەسیحیان کەهێندە قسەی خراپی پێدەوتن لەبینینی ئەوە کە هەر مەسیحیان لەکتێبەکانی وانەی خۆیاندا نەك عەودالی سود بەڵکو سەبارەت بەگشت خەڵك چۆن ڕێگەیان بۆ ساناتر کردنی ژیان لله کردەوەدا نیشان دەدەن زمانی بەمەبەستی پەستکردن دەورو ژا لەگەڵ ئەوەشدا نیچە کەلیسای بە دوژمنی خوێنی هەرشتێکی شکۆمەندو شەریف لە جیهاندا دەزانی بەڕای ئەو کەلیسا سەرترۆپکی بایەخگەلی کۆیلەئاسا. بوو لەتەك هەر چەشنە مەزنایەتی مرۆڤ دەجەنگێ و دەرکوت و نوێنەری کەمایەسی و تیا چون بوو هەرگیز لەگەندەڵی و تەفرەدان دەست هەڵناگرێ و ڕاناوەستێ .وەلێ وەلێرەشدا هەم دیس کەلیسا دەسەلاتێك بوو ریزی ئەوی دەوروژاند چۆن دەسەلاتێك ٠ بەم چەشنە گرنگتر لەهەموو ئەمانە کەلیسا ڕێخراوێکی فەرمان ڕەوایە کە مێشکە سەرترەکانی لەسەرەوە دادەنێ و بڕوای بەهێزی روح هەیە تا ئەو جێیەی کە هیچ چەشنە ئامرازێکی توندو تیژ گەریی قەبە پەسەند ناکا. هەر چۆنێك بێ هەر ئەمە بەسە کە کەلیسا بکا بەدامەزراوەیەکی شکۆمەند تر لە دەوڵەت نیچە ئاگای لەوە هەبوو کەهێزو پتەوی کەلیسا کاتولیك لە کەسایەتیە رووحانی یەکان سەرچاوە دەگرێ کە تەنانەت ئەمرۆش ژمارەیان کەم نی یە ژیان بۆ خۆیان قورس دەکەن و بەم ئامرازەوە بۆخۆیان واتای پێ دەبەخشن وەهانەبوو کەهەر پەلامارێك بۆکەلسا بێتەهۆی ڕەزامەندی ئەو لەشتەکانی دیکە بەربەرەکانی لەگەڵ کە لیسا هەر وەها بەواتای بەربەرەکانی نەفس نزمان و بەرەڵاو ئاسان گیران و ڕواڵەت بینان لەگەڵ حکومەتی کەسانی شێلگیرو قوڵتر و قووڵ روانترە بەگوتەیەکی دی بەر بەرەکانی تورەترینان دێر باوەڕانێك کە ماوەیەکی

درێژگینگلێان داوەو بە بەدگومانییە درێژەکانی لەبارەی بایەخی هایدن بۆ نموونە هایدن خۆی لەناخدا پەروەردە دەکا ئەم نموونانە بەپێی پێویست پارادۆکسەکانی نیچە نیشان دەدەن هەر هەوالێك بۆ تێگەیشتن لە نیچە تێگەیشتنی دژو ناتەبای بیژێیەکانیئەوی گەرەکە چونکە ئەو پارادۆکسانە ساختە نین بۆ دەستراگەیشتن بە لێکدانەوەیەکی واتادار لە هەمبەرێتیگەلی پێکناکۆکی ئەو لەگەڵ مەسیحیەتدا ئیزن بدەن دەستپێك یا خالێکی ڕەوانە بوون پێشنیار بکەم راستە کە نیچە پەروەردەی خۆی لەمالی قەشەیەکی خۆوولاتی پرۆتستان و نزیکایەتی خۆی لەگەڵ کەسانێك کە یەکانگیر لەگەڵ هیراکانی مەسیحی دەژیان ئێجگار پڕ بایەخە بەلام هەرکە لەکەمایەسیەکانی مەسیحیەت ئاگاداربوویەوە .ئەونزیکایەتیە لە دیدی ئەوەدا واتایەکی دیکەی پەیدا کرد نایەکان گیری رەسەن لەتەك کەتوار بەردەوام وزەی بزوێنەری مەسیحیەت بووە داخوازە مەحاڵ و کەتوارە سەرکێشەکان بە زۆری دەلوێ شان بەشانی یەك دی بی گوێدان بەیەکدی درێژە بەهەبوونی خۆیان بدەن بەلام کاتێك کە هەر کام لەمانە لەسنوری خۆی دەست درێژی بکاتە سەر ئەوی دی بەرئە نجامەکە دەلوێ زۆر قەبەو مەزن بێ بەم چەمکە بوو کە نیچە سەرنجی بۆ گومانکاری نێوەکی بوێرانە لەئالمان تەنانەت لەنێوان مندالانی مالی قەشەی پرۆتستان راکێشاو هۆیەکەشی لەخۆی پرسی ئەوەی ئەو پەیدای کرد ئەمەبوو کە ژمارەیەکی زۆر لە فەیلەسوفان و دانایانی ئالمانی مندالانی ئامۆژیاران و دواندەران بوونەو بە چاوی خۆیان قەشەیان دیوە و لەئە نجامدا ئیمانیان ئیمانیان بەخوا لەدەست داوە .فەلسەفەی ئەلمان خۆی لەخۆیدا یەکسانە بەبێ بڕوای بەدینداران و قددیسانی پیپلە دووەم و هەموو قەشەکانی شارو گوند و خاوەن زەویەکان و یەزدانناسان لە زانکۆکاندا ئەم بابەتە نیشاندەری تایبەتمەندییەکی بنەڕەتی لەسۆزو تامەزرۆی نیچە نەیاریی ئەو لەتەك

کەتواری مەسیحیەت لەگرێدانی خۆی بەبنەچەی مەسیحیەت لە پسان نەهاتویە ئەو خۆی ئەم گرێدانەی بە پۆزەتیڤ دەزانی نەشتێك کە دەبێ بپیچرێنی ئەو ئاگای لەوە هەبوو کەهەژانی رەوشتی مەسیحیەتە کە ویستی ئاسۆ بەرینی ئاراستە کراو بۆ هەقیقەت دەورو ژێنێ و ئێمە زراڤ بینان و ئاستەم پەسەندانی ئەمڕۆیی ئێمە بێ ئیمانان و دانایانی دژە میتافیزیك ئاگری خۆمان کە کۆتەرەیەکەوە وەردەگرین و کەچەندین سەدەی لەمەو بەر بەگروتینی ئیمان هەلگرا.لەم روەوە نیچە دەیهەویست هەرشتێکی مەسیحی نەك تەنیا چۆڵەوانی بەڵکو ببیتە کەڵە مەسیحی درکی ئەو لە خۆی ئەمە بوو کەتێ فکرینی لەژێر ئاوزینگی هەژاندنەوەکانی مەسیحیەت گەشەی کردەوە و ئەوەشی وەپشت سەر ناوە بەربەرەکانی لەتەك مەسیحیەت دا بەهیچ شێوەیەك بەمەبەستی وازهێنان یاروخاندن یان هەڵگەڕانەوە لێی نیە نیچە دەیەویست بەسەر مەسیحیەتدا زاڵبێت لێی گوزەر بکات و بەیارمەتی هێز گەلێ کە لە ئێاخنەی مەسیحیەتەوە هەڵقوڵاون نەك هیچ شتێکی دیکە لەجیهان بە ئەنجام دانی ئەم کارە پشت راست بێتەوە نیچە دەڵێ ئێمە ئیدی مەسیحی نین بەلام یەکسەرپاش ئەوە دەڵێ ئەمە سپیتا ئاسایی ئێمەییە کە ئەمڕۆ ووشکترو چەقبە ستووترو سەختگیرتر بووەو ناهێڵێ هێشتا مەسیحی بین ئەو لە سەروی چاکەو خراپەوە لەبەرامبەر هەموو رەوشتەکان بەیداخی نەیاری هەڵدەدا بەلام بەسەمەدێکی ڕەوشتی و بۆ تێپەڕین لە ڕەوشتەکان و دەنوسی٘ هەنوکەکە ڕەوشتەکانیان وردو خاش کردوە دەمانەوێ میراتگرانی بین دەڵێ هەستە رەوشتیەکانی ئێمە بەروبومی لوت بەرزی خولقێنی مرۆڤانی ڕابردویە دەڵی هەرچی دەکەین شتێك نیە مەگەر رەوشت کەلەتەك بیچمی پێشوی خۆی کەوتۆتە جەنگەوە هەژاندنە مەسیحیەکان یابەقسەیەکی دیکە دوپات بوونەوەی راستگۆیی لەڕوی ڕەوشتی و تادواین ئاست بەردەوام بەربەرەکانییە کی مەسیحی لەتەك کەتوارەکانی دونیای

مەسیحیەتی لیٚ کەوتۆتەوە کە نوێنەرەکەی دەسەڵاتی کەلیساو هەبوون و کرداری چەلەنگی هەموو ئەو کەسانە بووە کە خۆیان بە مەسیحی ناو دێر کردووە ئەم بەربەرەکانێیە لەنێوەوەی جیهانی مەسیحی دا هەندیٚ ڕەنگدانەوەی هەبووە کە نیچە دواین لێکەوتە کانی لەخۆی دا هەستکردوە ئەو لە چاوە ڕوانی دەرفەتی ئەم دیسپلینە مەسیحیە بوو تاخۆی بخاتە کۆشییەوەو نوسیی بەربەرەکانی بەگووشارێکی سەدان ساڵەی کەلیسای مەسیحی تەنگژەی روحی و مەعنەویی هەرەمەزن و بەشکۆی لە ئەوروپا پێکهێناوە کە هاوشێوەی هەرگیز لەسەر رووی زەویـنەبوە کەوان ئێستا وەها کێشراوەتەوە کەدەتوانیٚ دورتر ئاما نجەکان نیشانە بگری ئێمەی ئەوروپییە چاك و راستەقینەکان ئێمە گیانە ئازادو بان ئازادەکان هێشتا لە هەموو شتیٚ خودان هەمووگیانەلاکانی ڕوحو هەموو کێشراناوەی کەوان ین.١ ڕەنگە لەتیرووراسپاردەو کیٚ دەزانیٚ تە نانەت ئا ما نجیش بەکورتی لەدیدی نیچە ئەزموونی بنیاتیی ژیانی تایبەتی ئەو واتە بەسەمەدە مەسیحیە کان بوون بەنەیاری مەسیحیەت دەرخەری پرۆسەی جیهان بوو لەسەر بنەمای مێژووی سەدە پەیتا پەیتاکانی وای دەهاتە بەرچاو کەرووداوەکانی سەردەمی ئەو گەیشتۆتە جێیەك کەهەم ئێجگار پڕمەترسییەو هەم ئاوسە بە دەرفەتێکی لە ڕادە بەدەر بۆ روحی مرۆڤ و بۆ بایەخگەلی مرۆیی و بۆ کەتواری مرۆڤبوون تێگەیشتنی خۆی ئەمەبوو کە لەسەر بەندی چونە ژوورەوە بۆ گۆرە پانی مێژووی جیهانە.بۆ بڕینی ڕێگەی ئەم شۆڕشە دەروونییە ناچار دەبین لەچۆنایەتی ڕودانی لەناخی نیچە پرسیاری بکەین دەمانەویٚ مەسیحیەتی ڕەسەن و یەکەمینی ئەو پاشان چۆنایەتی گۆڕانی ببینین دەلویٚ بپرسین کاتێك کە ئەو لە مەسیحیەوە دەبوو بە دژە مەسیحی چ خەباتوو بەربەرەکانێگەلێکی ڕزگاریدەری ئایینی ئە نجام دەدا .بەلاَم لەڕاستی دا هیچ کام لەمانە ڕوینەدا لە بەرانبەردا ولێکەوتەکانی ئەم کەتوارە لەڕووی سەر لەبەری بیرکردنەوەی ئەو

خاوەنی گرنگی یەکلاکەرەوەیە نیچەلەوەچنگ خستنی سەمەد گەلی مەسیحی بەهەمان شێوە کە هەتا کۆتای لەودا زیندو مایەوە دەستی پێکرد بەلێکدانەوەیەکی دیکە ئەزموونێکی تایبەت بەخۆی لەرەوشت و ڕاستگۆیی بێ کۆت و مەرجی وەبەرهێنا بەلاّم هەر لەمنداڵییەوە نێوەرۆکە مەسیحی ودەقی هیراکانی مەسیحی و ژێدەر بوونی مەسیحی بەلای ئەوەوە واتایەکی ڕاستە قینەی نەبوو هیچ شتێك تەنانەت هۆگری مندالانە بەئەفسانەکان کە پاشان بیەوێ لەکۆڵیان بکاتەوە نەبوو ئەم چەند نموونەییەی خوارەوە شایەتی ئەم تاییە تمەند یەی تێفکرینی ئەو لەرۆژگاری لاوییە .ئەو لەگەڵ مەسیحیەت وەکو ئیمانێك لەنیۆرۆکدا و زنجیرەییەك لەبنە واشە دینیەکان هەر لەسەرەتاوە نامۆ بوون دەیووت مەسیحیەت تەنیاو تەنیا حەقیقەتێکی سیمبۆلیکی و مرۆیی یە لە ١٨٦٢ لەهەژدە ساڵی دا نوسی هیرا سەرەکی وگشتیەکانی مەسیحیەت تەنیا نیشاندەر و دەربڕی راستیە بنەڕەتییەکانی دڵی مرۆڤە ئەو دیدو بۆ چونانەی کەلەتازە لاویدا بۆ ئەو ڕەخسان لەبنەڕەتدا هەمان ئەوانەن کە پاشان لەفەلسەفەکەیدا دەرکەوتن بۆنموونە ڕزگاری لەسەر کۆڵەکەی ئیمان بەو واتایەیە کە تەنیا دڵ و نەك زانین بەختەوەری دێنێ جەستەمەند بەەنی خوا لەشێوەی عیسا لەوە دەدوێ کەمرۆڤ دەبێبەهەشتی خۆیی لەسەر زەوی دامەزرێنێ نەك ئەوەی لە بێ بنەتاییدا وەدوای رزگاری بکەوێ لەهەمان کاتدا ڕستەگەلێکی نوسیوە کە هەواڵی پلا رگەلی داهاتووی مەسیحیەت دەدا لەدنیا ماندو بوون واتەهەمان بەرووبومی دیدگا مەسیحیەکان تەنیا بەر نجامی نارنشکاوی و کەمایەسی وزەی تاکە کەسی و بیانویەك بۆ سیس دەرونانی نامکوڕ لە زاڵبوون بە سەر چارەنوس دەزانرێت و بەرتەك دەدرێتەوە نیچە تەنانەت لەتازە لاویدا لەمبارەوە خامەی دەخستە گەڕ کە ئایا تراویلکەیەك دوو هەزار ساڵ لەوەو پێش مرۆڤی فریونەداوەو بەلاڕێیدا نەبردووە و هەمدیس دەڵێ

هەرکەجەماوەر تێبگەن کەسەرتاسەری مەسیحیەت لەسەر ناوێزەکان بنیات نراوە مەودایەکی ئەو تۆیان لەگەڵ ئاژارە گەورەکاندا نامێنێت .بوونی خوا هەرمانی وونی کتێبی پیرۆز خورپە هەموو ئەمانە هەمیشە بەدور لەئەر خەیانی دەمێنەوە من هەوڵم داوە نکۆکی لەهەموو شتێك بکەم وەلێ وێرانکردن چ ئاسان ئاوەدان کردنەوە چەند ئاستەم ئەم گوتە گریمانییە خەمهێنەرو هەفمەند لەگەڵ دڕ دۆنگی و گرێدراو بەتازە لاوی دواتر تەنیا لەڕووی شێوەی دەر بڕینەوە نەگۆڕا ٠ ئەو دڵپەرۆشییە سەرمەستانەو لەهەمووش بنەڕەتی لەدەسپێکی منداڵیش دا هەبوو هەرگیزنەگۆڕا . بەراوردێك لەگەڵ کیەرکە گۆرد لەمبارەوە نیشان دەدا کە جیاوازییەکی رەگاژۆکردوتر هەیە کیەرکە گۆرد رۆحی لێورێژ لەئیمان بەمەسیحیەت بوو تاکۆتایش بەردەوام سنوردار و پابەند بە کەوشەنی گەوهەری مێژووی مایەوە چونکە دەی گوت باوکم وەهای پێ دەگووتم بەلام گەوهەری مێژوویی مەسیحیەت هەمیشە لەگەڵ نیچە دا بێگانە بوو پاشان کیەرکەگورد لەقولای ئاخاوتەی مەسیحی بالا دەستی پەیدا کرد ئەمە لەکاتێکدا بوو کەنیچە پێی وانەبوو کە ئاخاوتەی مەسیحی دەلوێ قووڵ بێ و هیچکات سەر قالی پێکهاتە شکۆدارەکانی لەجیهانی هزردا نەبوو . ئەوەی تائێرە گوتمان پوختەیەك لەبناخەی شرۆڤەی ڕەخنەکارانەی باسی داهاتووی ئێمەبوو. یەکەم دەبینین کە بەربەرەکانی نیچە لەگەڵ مەسیحیەت چۆن لەسەر کۆڵەکەی مسیحیەت ئە نجام دراو ئەو تا چ ڕادەیەك لەم کەتوارە ئاگادار بوو .دەبینین کە سەمەدی مەسیحی لەودا چۆن لەسەرەتاوە لەنێوەڕۆکی مەسیحی بەتاڵ بونەوەو شێوەی وزەی پاڵنەری پەتییان بەخۆوە وەر گرت . پاشان باس لەوەدەکەین کە نیچە چۆن بە ئاراستەی پێچەوانەی تێکڕای هەڵوێستەکانی و تاقیکارییەکانی خۆی بە نیهیلیزم یا پوچ گریمانکاری گەیشت و چۆن هێنایە دی و چ جۆرێ ئەو ڕێچکە نیهلیستیەی وەکو ڕێگە یەکی

پەرێز هەڵنەگرو حاشا هەڵنەگری چاخی ئێمە گەرچی بۆ جەماوەری هێشتا لەدۆخی کۆمۆن خوازراویانە خوازراو تا دواین لێکەوتەکانی بڕی هەڵبەت دەبێ سەرنج لەوە بدەین کە ئەو بۆ پوچەڵکردنەوەی نیهیلیزم لەشوێن دەسپێك و چاوگە یەکی تەواو تازەوە دەستی بەم کارە کرد نەك بۆئەوەی نیهیلیست بمێنێتەوە سەرنجام

لەڕووبەڕوو بونەوەی لەتەك ئەم فەلسەفە نوێیە بە سێ پرسیار دەگەین .ئایا ئەم فەلسەفەیە هێشتا پێوەندێکی لەتەك ڕیشە مەسیحیەکانیەوە هەیە ؟ئایا لەڕاستی دا هەیە ؟ سروشت و ئاراستەکەی چی یە؟بەر لەسەر قڵبوون بەم پرسیارانەوە دەبێ بیرو بۆ چوونەکانی نیچە لەمەڕ دیاری مەندی و مێژووی خودی مەسیحیەت بێنینە بەر چاومان لەسەرەتاوە گووتە پێکناکۆکەکانی ئەو پشت گوێ دەخەین تابتوانین هێڵە سەرەکییەکانی وێنەیەکی بێ خەوش کەبە تایبەتی لەدواین نوسینە کانی ئەو دێتە دەست بکێشینەوە تائەم وێنەییە لەگەڵ هەموو توندو تیژی لەسازان نەهاتووی وەدەست نەیێ ناتوانین ببینین کە هروژمی ئەو تا چ ئاستێك دەبێ لەدەقێکی قووڵتردا تۆمار بکرێ دەقێك کەلەو دا دەبینرێ هێرشی نیچە شتێك نەبووە جگە لەدیاردەییەکی ڕووکەش و ئەو نەیتوانیوە ئەوە بەلێبڕاو بنەتایی و بێ ئەملا و ئەولا بزانێ.

---

١ -کتێبی نیچە و مەسیحیەت لاپەرە ٦٨

٢- دواهەمین کوفرەکانی نیچە (فەردین دارا) وەرگێرانی کوردی

٣ -ئینجیل پێنجەم (بیچە) عەرەبی

٤ -ئاین چیە (عادل باخەوان) کوردی

فیلەسوف جۆرج بەرنادشۆ: دەڵێت ئەم کتێبە قەدەغە بکەن

نوسەرو ئەدیب (جۆرج بەرناد شۆ) لەبارەی (کتێبی پیرۆز) ە وە ئە ڵێت : (لەخەتەر ترین کتێبەکانی سەر زەوییە لە دۆلا بێك دا بیهێنەوە و بەکلیل دایبخەن) کتێبی پیرۆز دابنێن لە جێیەکی دوور لەمنداڵەکانتان کە دەستیان نەی گاتیێ بەلام کێ گوێ لە ئامۆژگارییەکەی ئەگرێ ؟ بە پشت بەستن بەو یاسا ڕوشتیانەی کە حکومەتی خوارو ئەفەریقاحکومی پێ ئەکات هەستان بە قەدەغە کردنی شانۆیی (خۆشەویستەکەی خاتو چارلی) لەبەر بوونی تەنها یەك ووشەی بێ شەرمانە تیایدا لەوانە بوو کتێبی پیرۆز یشیان قەدەغە بکردایە ئەگەر کتێبێکی ئیسلامی یان هیندی بووایە بەلام ئەوان لاوازن کاتێك ڕووبەڕووی (کتێبی پیرۆز) ئەبنەوە چونکە ئەوە (هۆکاری ڕزگار بونیانە کە پشتی پێ ئەبەستن) وەکو خۆیان باوەڕیان بەوەییە .خوێندنەوەی چیرۆکەکانی ناو کتێبی پیرۆز بۆ منداڵان دەرگا ئەخاتە سەرپشت بۆگفتو گۆکردن لەبارەی ئاما نجی ئە نجام دانی سێکس وەکتێبی پیرۆز ئەگەر شەرمی لێ نەکرێ و لێی نەترسن لەوانەیە ئە نجومەنەکانی چاو دێری وای دابنێین کەتەنها بۆ گەورەکان شیاوە ئەوانەی کەوا هەژدە ساڵیان تەواو کردووە (الحقیقه المجرده ئۆکتۆ بەر ١٩٧٧)

نیچەو مەسیحیەت

خوێندنەوەی نیچە ئاسان خۆدەنوێنیٚ ئەوبینینەئاساییەکانی خۆی و درۆگەلیٚ کە ئاشکرای کردون و هروژمە تو رە یی و وروژێنەکانی بۆ سەر هەر شتانێك مرۆڤان رێزیان لێدەگرن و پێشبینیەکانی خۆی لەبارەی چارەنوسی شوم و مەرگبار کە نیهلیزمی ئەمرۆیی زێدە بارییەتی و جادوی توند ئا ژ ۆ یی لە ئا خاوتە و دیدو بۆ چونە سە رترەکانی خۆی ساف و بی پێچ و پەنا هەنگاو ریز بەندی دەکا.مر ۆڤ دۆستانی بروا دار بە پەیام وهیرا ی چاخی رۆشنگەری بەدرۆ ئەویان بە یەکێك لە خۆیان ناساندوەو قووڵاییان لەو ساندۆتە وە .نازییە کان کە بەریانی فیکری ئەو هیچ خاڵێکی هاوبەشی لەگەڵ ئەواندا نەبوو بەشێکی هە رە زۆری وشە کانی خۆیانیان لەو وەرگرت هەروە ها لەو وەکو گەو رەترین سە رچاوەی زمان و دەربڕینی نائومێدی ئەمر ۆیی و پێچ وپەنای گفتو گۆ گەلی نابەجیٚ و بەدەر لە بەرپرسیاریەتیی بەناو ڕوناکبیرانە کەڵك وەرگیراوە .بێگومان نوسینە کانی ئەو لە خشتە بەرو کەڵکەڵەور ژێنە.بەڵام هەموو ئەمانە واتای دروستیان پێشێل کردوە.ئەوەی دەلۆی بیٚ بەزەییانەترین هێرش بۆ مەسیحیەت لە چاخی ئێمەدا لەقەڵەم بدریٚ بەدەستی ئەم پیاوە ئە نجام درا لەگەڵ ئەوەشدا لەم پەلامارەدا کەتوارێکی سەر سو ڕهێنەر سەرنجمان رادەکێشیٚ و ئەوەش ئەمەیە کە نیچە کوڕیقەشەیەك لەسەر بنەمای وزەگەلی بزوێنەری ڕاستە قینەی خۆی.. واتە شێلگیرو راست بێژیو ڕێگەو مێتۆدی لە

بنچینەو لەسازان نە هاتوی خۆی ئاگاداربوو ودانیی پێ دەنا ئاما نجی ئەم کتێبە نیشاندانی ئەم کەتوارە و هێنانەوەی شایەتی و بەڵگەو دیکۆمێنتەکانی .مەسیحیەت مێژووە نەك مێژوویەکی بەهیچ شێوەیەك دەست لێ نەدراوو یەکدەست و یەکسان بەڵکو توشی دووبەرەکی لە دژی خۆی کە بەردەوام لەرێگەی سەرەکی لادەدا بووە بەلاّم سەرنجام هەمد یس دێتە سەر رێی راست مەسیحیەت مێژووی رۆحی رۆژئاوایی ئێمە یە هیچ کەس ناتوانێ پێناسەی بکات هەژانە قورسەکان کەلە کتێبی پیرۆز هەم چاخی کۆن و هەم چاخی نوێ ەوە دێن تەنانەت لەجێیەکەوە کە هیچ مرۆڤێك لە چاوگەو بنەچەیان ئاگادار نیە هەم دیس باند ۆری خۆیان دادەنێن .من دەمەوێ نیشان بدەم کە ئەم نیچەی دژە مەسیح دەجالێ چەندە مەسیحیە مەبەستی من بانگهێشتە بەقوولێ تێهزرین لەبارەی هێرشەکانی ئەو نەك کول کردنی نووکی تیژی رمی هێرشەکانی ئەو نەك کولکردن نووکیتیژی رمی هیرشەکە تەنیا خوێنە رێکی هەڵەشەو رواڵەتبین کەتوندرەوی دەم هەراشانەی نیچە کوێری کردووە دەلووێ تەنیا سەرکێشی و دوژمنی لەتەك هەر شتێکی مەسیحی لەودا ببینێ تێفکرینی روحانیەتی مەسیحی لەهەرجل و بەرگێك دا کە خۆی گۆری بێ ملی بۆ هەر سازانێك راکێشانی بێ هەمد یس خودی عیسا بەردەوام هەمان هۆکاری شۆرش گێرانە ماوەتەوە کە توێژەکانی رۆژگاری بەبەردەوامی قلێشاندوەو هەڵقولاّوەو سەر رێژبووە عیسا تەنانەت ریگەی هروژمی نیچەش دادەخا راستە کە وێنەی نیچە لەعیسا قەناعەت بە ئێمە ناکاو ئەو تەنیا یەکیك لەئاقارەکانی عیسا بۆ ئێمە دەنوێنێ نەك خۆی لەگەڵ هەموو دڵ فراوانی و دەست بلاّوی و مەزنایەتی نیچە لەبەرامبەر خۆ راگری و تۆکمەیی نێواخنی پیاویك کە هیچ شتێك دوو دڵی نەدەکردو نەی دەهەژاندو لەبەر راستی و راستگۆیی عیسا سەری کرنوش دادەنەوێنێ نیچە یەکێك لەبناغە دانەرانی هزری ئەمرۆییە کەهەموو شتێك

بەوەوە گومانایکراوتر لە هەمیشە دەردەکەوێو ئاشکرا دەبێ.نیچە دەگاتە کۆلانێکی بەربەست کە مرۆڤ لەودا ئامانجی بزر کردەوە ئاراستە دۆ ڕاو دێتە بەر چاو کەلە پیاو و دوپاتبوونەوەی هەرمانی و ویستی ئاراستە کراو بۆ هێز هەموویان بریتین لە بنەواشە گەلی باوەڕدارانەی نوێ لەدوایین دە ورەی ژیانی نیچە دا بەلام ئەو بنەواشانەی کە هەنوکە ئاشکرا کراون هەرلەسەرەتاوە پێکهاتە گەلی زۆرکارانەو بێهودە بوونە لەگەلْ ئەوەش دا بەرهەم گەلی پڕ ئەژمارو بەینی نیچە لەکۆی خۆیاندا ئەمرۆ کە بوونەتە ئامرازێك بۆ فێرکردنی هەقیقەت بە ئێمە کارو هزری نیچە تاڕادەیەکی زۆر هەموو ئاریشەکانی ڕۆژگاری ئێمە وە پشت سەر دەنێ ئاریشەگەلێ کە بەتێپەڕینی هەر دەیەك پەلەترو هەرە پێویست ترو توندو تیژترو لە چارەنە هاتوتر بووە نیچە یەکەمین کەس بوو کەلەم ئارایشتانە هێندە هەژا کەوا دێتە بەر چاو کە ژیانی بۆتە گیانفیدای چاخی ئێمە.

---

١ -کتێبی نیچە و مەسیحیەت لا(٧٢)

٢ -دواهەمین کوفرەکانی نیچە (فەردین دارا) وەرگێرانی کوردی

٣ -ئینجیل پێنجەم (بیچە) عەرەبی

٤ -ئاین چیە (عادل باخەوان) کوردی

ئەو پێشبینیەی هاتۆتە دی ؟

مەتا و لوقا بە گرتینێکە وە ئەیانەوێت قەناعەتمان پێ بکەن بەوەی کەوا پاداوو دبنەچە (سلف) ی ڕەسەنی عیسایە ئەویش بەهۆی بۆ چونە هەڵە کەیانەوەیە کە گوایە عیسا (لەسەر عەرشەکەی دادەنیشێ) بەڵام مزگێنیەکان دژە یەکن لەگەڵ ئەم پێشبینیە دا چونکە پێمان ئەڵێن کەلەجیاتی ئەوە عیسا لەسەر عەرشەکەی (داوود) ی باوکی دابنیشتایە (بیالاگیس)ی بتپەرستی رۆمانی لەسەر هەمان ئەو عەرشە دانیشتبوو . وە هەر ئەویش میراتگیری ڕاستەقینەی عەرشی (عیسای) ئیدا نەکردو حکومی مردنی بۆ دەرکرد بەڵام مەسیحی پێت دەڵێن : (قەیناکە ئەگەر ئەم پێشبینیە لە هاتنی یەکەمی دا جێبەجێ نەکرابێ ئەوا لەگەڕانەوەی دووەمی دا جێبەجێ دەکرێ سێ سەد پێشبینی تریش یەتەدی) بەڵام دوو دانەرەکە لەبەرگەرمووگوڕیان بۆکارەکە هەر لەیەکەم هەنگاوی تۆمار کردنی ڕەچەڵەکی عیسا وە ئەکەونە هەڵەوە چونکە کتێبی ﴿أعمال الرسل﴾ئەڵێت کە عیسا ﴿ لەنەوەی پشتی خۆیەتی ﴾ (أعمال الرسل ٢:٣٠) واتە کوڕی خۆیەتی مەتتا لە (١:٦) ئەڵێت : کە عیسا کوڕی داودە و بەسلێماندا تێپەڕیوە . بەڵام لەلۆقادا (٣:٣١) ئەڵێت : کەعیسا کوڕی داودە بە ﴿ناتان﴾ دا تێ پەڕیوە مەسەلەکە پێویست بەوە ناکات کە لە زانستی ڕەچەڵەك ناسیدا زانایەکی پسپۆڕ بهێنین تا پێمان بڵێت ناکرێ لەهەمان کاتدا تۆی داود لە ڕێی سولێمان و ناتانەوە گەیشتبی بە دایکی

عیسا ئێمە ئەزانین کە هەردوو دانەرەکە درۆزنن چونکە عیسا بەبێ هیچ دەست تێوەردانێکی مرۆڤانە هاتۆتە ژیانەوە تەنانەت ئەگەر ڕازیش بین بەوەی کە داوود بقچەی عیسایە ئەوا ئە نجامەکەی هەر هەمان شت دەبێت لەبەر هەمان هۆ .

نوسەرە ڕاستەقینەکان کێن ؟

لەبەر ئەوەی لێرەدا چەندەها نموونەی تر لە (صموئیل) و سفر (الایام الاول) دێنمەوە ئامۆژگاریت دەکەم کە لەبری ئەوەی گومان بکەن لەوەی کە خودا دانەری ئەو کتێبە دژ بەیەکانەیە بە وردی سەرنج بدەنە. گەڕان بەدوای نووسەری ڕاستە قینەی ئەم کتێبانە ئەو زانایانەی کە بەسەر دەقە پوختە کراوەکاندا چونەتەوە دەڵێن : أ- (صموئیل۳) : نوسەرەکەی نادیارە .
ب- (سفر اخبا الایام الاول) نوسەرەکەی نادیارە لەوانە شەعەزرا کۆی کردبێتەوە و بەسەری دا چوبێتەوە لێرەدا پێویستە هەڵوێستێك بکەین و سەرسوڕمانی خۆمان دەربڕین بەرامبەر ڕاشکاوێتی زانایانی پیرۆز بەڵام پاشکۆکانیان هەمیشە ووشەکانی (ئەشێت) و (لەوانەیە) و (ڕێی تێدەچێ) والێك دەدەنەوە کە ڕاستیەکی سەلمێنرا و حاشا هەڵنەگرن ئاخۆ بۆچی عەزرا و ئەشمیای داماو بکەینە قوربانی لەجیاتی کۆمەڵێ نوسەری نەناسراو ؟

هەوڵێك بۆ خۆ ڕزگار کردن لە بێلایەنی

سەرەڕای سانایی ئەو لۆژیك (منتق) ەی پێشەوە بەلاّم هێشتا ناچیّ بە مێشکی مەسیحی تەرەفی گردا. بانموونەیەکی هاوشێوەی بێنین کە مێشکە تەرەفگیرەکەی بتوانیّ قبوڵی بکات ئێمە لە ڕێگەی مێژووەکەمانەوە دەزانین کەوا پێغەمبەری ئیسلام ﴿محمد(د.خ)﴾ کوڕی ئیبراهیمە و بە ئیسماعیل دا تیّ پەڕیوە بۆیە هەر نوسەرێك کە بانگەشەی (نیگا بۆ کردن) بکات وە بیەویّ پێمان بلّیّ کە ﴿محمد کوڕی ئیبراهیمە و بە ئیسحاقدا تیّ پەڕیوە﴾ ئەوا وەلاّمی ڕاستەو خۆمان ئەوەیە کە ئەو کەسە درۆزنەو هەڵیبە ستووە چونکە ناگونجیّ نەوە یان تۆوی ئیبراهیم گەیشتبێتە ئامینە (دایکی محمد)لەڕێی ئیسماعیل و ئیسحاقەوە لەهەمان کاتدا ! جیاوازی نێوان دوو نەوەکەی ئیبراهیم لێرەدا جیاوازی نێوان جولەکە و عەرەبە.لەحاڵەتی﴿محمد (ص)﴾ دا ئێمە هەموو کەسێك بەدرۆ ئەخەینەوە کە بلّیّ لەنەوەی ئیسحاقە بەلاّم لەحاڵەتی عیسادا (علیە سلام) ئێمە وا دەبینین کە مەتتا و لۆقا هەر دووك جێگای گومانن هەتا ئەو کاتەی کە مەسیحیەکان یەکێك لەنێوان ئەم دوو ڕەچەڵەکە دا هەڵئە بژێرن کە لەگەڵ خواکەیاندا بگونجیّ ئێمە ناچارین تا ئەو کاتە هەردوو مزگێنیەکە ڕەت بکەینەوە مەسیحیەت دوو هەزار ساڵە هەوڵ ئەدات چارە سەرێك بۆ ئەم کێشە ئاڵۆزە بدۆزێتەوە و تا ئێستا کۆڵی

نەداوە.ئێمە سلاْو لەو روحە دان بەخۆدا گرەیان ئەکەین هێشتا بڕوایان وایە کە (کە ڕۆژگار چارەی بۆ ئەدۆزێتەوە).دەنگۆیەکی زۆر هەیە کە گوایا کتێبی پیرۆز وتەی دژ بە یەکی تێدایە کە تا ئێستا زاناکان نەیان توانیوە چارەییان بۆ بدۆزنەوە وە کۆمەڵێ شتی وەها تێداکە دڵی کافرو بێباوەڕانی پێ خۆش دەبێت کۆمەڵێ ئاستەنگی وەها لەدەقەکاندایە کە تاوەکو ئێستا زاناکان بەر بەرەکی لەگەڵ دەکەن کەسیش ناتوانێ خۆی لەم ڕاستیە لادا تەنها ئەوانە نەبێت کە نەشارەزان بەکتێبی پیرۆز(١).

---

١ -(الحقیقه المجرده ئۆکتۆبەر ١٩٧٧)
ئایا کتێبی پیرۆز وتەی خوایە
الوجه الاخر للمسیح (فراسالسواح) عەرەب

جیاوازی نێوان دوو هەزارو سێ هەزار

((سفر الملوك الاول)) (٣٦:٧)

ئەستوریەکەی بستێك بووە لێوارەکەی وەك لێواری جام بووە لەها وشێوەی گوڵی سەوسەن و دوو هەزار حەو زی مەلەی تیا جێ ئەبووەوە (١)

((سفر الاخبار الايام السانى)) (٥:٤)
ئەستوریەکەی بستێك و لێواری وەك لێواری جام بوو لەهاوشێوەی گوڵی سەوسەن و سێ هەزار حەوزی مەلەی وەر ئەگرت و تیا جێ ئە بۆوە .(٢)

بێ توانای دانەری نیگا بۆ کرا و بە نەزانی بێ یان بەزانین لەجیا کردنەوەی دوو هەزار و سێ هەزار شتێکە جێی لێ خۆشبوون نیە چونکە وەکو تیشکی خۆر دژ بەیەك وەستانێکی ئاشکرایە . ((وەبەر چوو (معجزە) ش ناتوانێ بیسەلمێنێ ٣+٣=٥ یاخود بازنەی چوار سوچی هەیە وە چەند بەر چووەکان زۆر بن ناتوانن ئەو دژیەکیانە لابەرن کە لە ڕێنمایی و کتێبەکانی مەسیحیەتدا هەیە

١- **کاس**
٢- **البحث عن يسوع اتاريخى**

دژ بەیەك کەڵەکەبووەکان

پێش ئەوەی کۆتای بێنم بە خستنە ڕووی زنجیرەی دژە یەکەکان دوا نمونە تان پێشکەش ئەکەم لەنێوان سەدان نمونەی تردا کەکتێبێکی پیرۆزی پڕکردۆتەوە تاکو جارێکی تر موڵکەکەی پاشا سولێمان ببینین کە هەموو شتەکان بە قەبارەیەکی گەورەی وا دروست دەکات کە پاشای پێشوی ئێران لەچاویا وەك منداڵ دەردەکەوێ دانەری (سفر الاخبار الایام السانی ٩:٣٥) هەزار تەویلەی ئەسپ زیاد ئەکات بۆ حەوزی مەلەکان .(وەسولێمان چوار هەزار جێگای ئاخوڕی ئەسپی هەبوو...) بەڵام دانەری (سفر الملوك الاول ٤:٢٦) خەیاڵێکی شاهانەی گەورەتری هەبووە ئەوەتا ژمارەی تەویلەکان بەرێژەی (١٠٠٪) لەسەدا هەزار زیاد کردووە بەجۆرێ کەبوو بە چل هەزار (٤٠٠٠٠) لەباتی چوار هەزار (٤٠٠٠) تەویلە وە پێش ئەوەی قەشەیەك هەڵتان خەڵەتێنێ و بڵێ کە ئەو سفرە زیادەیە هەڵەیەکەو یەکێ لەنوسەرەکان کردوویەتی ئەبێ ئاگادارتان بکەمەوە کە یەهود لەسەردەمی سولێماندا هیچ شتێکیان لەبارەی سفرەوە نە زانیوە چونکە عەرەب ئەو سفرەیان فێری خۆرهەڵاتی ناوەڕاست کردووە پاشان ئەوروپیەکان پاش چەند سەدەیەك لەوانەوە فێر بوون بەڵکو یەهود لەدانراوە ئەدەبیەکانیان ژمارەکانیان بە ووشە نوسیوەو ژمارەیان بەکار نەهێناوە . پرسیارە گەورەکە لێرەدا ئەمەیە : کێ دانەری ئەم دژە یەکە سەرسوڕ هێنەرانەیە

؟ خودایە یان مرۆڤ ؟ ئەتوانی تەواوی بەڵگەکان ڕاستی زیاتریش بزانیت لەکتێبێکی تێروتەسەل دا بەناوی (کتێبی پیرۆز ووتەی خودایە یان ووشەی مرۆڤ ؟) لەنوسینی ﴿ أ.س. ك. جومال﴾ (١)

---

١ -الكلام المقدس كلام الله ام كلام البشر

جیاوازی نێوان چوار هەزار و چل هەزارو سێو شەش هەزارە

((سفرالملوك الاول ٩:٣٥))
سولێمان له چوار هەزار جێگای بەستنەوەی ئەسپی گالیسکەی هەبوو لەگەڵ دوانزه هەزار سواردا لەشوێنی گالیسکەکان لای پاشای ئۆرشەلیم جێگیر کردن .

سی و شەش هەزارە

((سفر الملوك الاول ٣٦:٤))
سولێمان چل هەزار جێگای بەستنەوەی ئەسپی گالیسکەی هەبوو لەگەڵ دوانزه سواردا

یەهودیەکان ڕەنوسی سفریان بەکار نەهێناوه له پەیمانی کۆندا

دەرئەنجام

چۆن ئەتوادڵنیابین لەوەی کەئەو کتێبەی ئەوان ئەڵێن لەخواوەیەوبەڕاستی وتەی خوایە؟چەند تاقیکردنەوەیەك هەیە کە لەڕێیەوە ئەتوانین لەڕاستێتی ئەم کتێبە دڵنیا بین یەکێك لەم تاقیکردنەوانە ئەوە یە کە هەر نامەیەك لە کەسێکی خاوەن زانستی تەواو دەبێت پێویستە متناسق و دامەزراو بێت لەسەر بنەمایەکی دیاری کراو ناکرێ ڕای دژبەیەك و ناچونیەکی تیا بێت ئەمەش ئەوەیەکە((دوا پە یمان))ئەڵێت کەوتەی خوایە (أفلا یتد برون القران ولوکان من عزر غیر اللة لو جد وا فیة اختلافا کثیرا). (النساء ° /٨٣)

فسەی کامیان خوایە یان شەیتان

ئەگەر خودای گەورە بیەوێت ئەم تاقیکردنەوە قورسە لەسەر قورئان بکەین ئەی بۆچی هەر کتێبێکی تر کە بانگەشەی ڕەسەنێتی بکات نەدەینە بەر هەمان تاقیکردنەوە ئێمە نامانەوێ وەکو مەسیحیەکان هیچ کەسێك بە دەستەواژەی لێڵ و نامۆ تووشی شڵەژان بکەین ئێوەش هاوڕێم دەبن لەڕێگەی ئەو بەڵگانەوە کە لە پێشەوە لە کتێبی مەسیحیەکان خۆیانەوە خستومنەتە ڕوو کە لەکاتی

هەوڵدانیاندا بۆ ئەوەی پێمان بسەلمێنن کە کتێبی پیرۆز قسەی خوایە خۆیان ئەوەیان سەلماندوە کەکتێبی پیرۆز قسەی خوا نیە! باشترین نموونەی زیندوش بۆ ئەم نەخۆشیە دوێنیٚ لە کۆمەڵگای کەنەسی ڕووی دا کاتیٚ کە گەورەی قەشەکان (بیل بیرنیت) لەبەردەم کۆمەڵیٚ لەزانایانی لاهوت و قەشەکاندا بە زمانی ئینگلیزی کە زمانی بنە ڕەتی خۆشیانە وتاری دەدا بەلاٚم لەگەڵ ئەوەشدا نەیان دەزانی ئەم گەورەی قەشانە چی دەڵێت بەجۆرێك کە ململانێی گەورەی بەڕێوەبەری ڕۆژنامەی (THE NATAN MERCRY) لەلێدوانێکی خۆیدا لەسەر ئەو فەوزاییەی کە گەورەی قەشەکان لە وتارەکەیدا خولقاندی وتی تێبینیەکانی گەورەی قەشەکان ڕوون بوون و ئەوەش بووە هۆی بلاٚوبوونەوەی هەڵە تێگەیشتن و فەوزا لە نێوان ژمارەیەکی زۆری دانیشتوان دا .زمانی ئینگلیزی خۆی لەخۆیدا هیچ کەم و کوڕیەکی تێدانیەیە بەلاٚم نابینین کە مەسیحیەکان ڕاهێنراون لەسەر بیر کردنەوەی شێواو لەسەر جەم کارو بارە دینیەکاندا ئەو وتانەی لەخوانە . خواییەکەدا پێشکەش کران: نەبوو بەڵکو گۆشت بوو؟ بادەکەش خوێن بوو؟ سیٚ یەکەش یەکیٚ بوو هەر ئەو بوو کەمرۆڤی دروست کرد بەلاٚم ئاسمانی بوو بەلاٚم خراپ تیٚ مەگەن چونکە مەسیحی لە مامەڵە کردنی دونیای دا هەر وا ساویلکە نیەیە بەڵکو زۆر وورده لەم حاڵەتانەدا لەبەر ئەوە پێویستە زۆر ووریا بین لەکاتی ئەنجامدانی گریٚ بەست لەگەڵیاندا چونکە لەوانەیە شتەکەت پیٚ بفرۆشن بەرلەوەی هەست بکەی چی ڕۆی داوە. لەم بوارەشدا بەڵگە گەلیکم لایە ئەو دژایەتیانەی بەناو کتێبی پیرۆز دەسەلمێنن کە لە پێشەوە ئاماژەم پێدان لێرە بەدواش ئەو نمونانە دەخەمە ڕوو تەنانەت منداڵێکیش بەئاسانی تێیان دەگات بۆیە تێبینی ئەوە دەکەن کە هەردوو نوسرانی کتێبی (سفر اخبار الایام الاول) و (صموئیل۳) هەمان چیرۆکی داودمان پیٚ ڕادەگەیەنن کە هەستاوە بەقڕ کردنی

نەوەی ئیسرائیل کەواتە بیرۆکەی قڕکردنی بەنی ئیسرائیل لەکوێوە هات ؟ نووسەری (صموئیل٣) (١:٣٤) پێمان ڕادەگەیەنێت ئەوە خێرا بووە کە داودی هەڵناوە لەکاتێك دا دانەری (سفر الاخبار الایام الاول) (١:٣١) پێمان ئەڵێت کە : شەیتان هانی داوە بۆ ئەو کارە ناشرین و چەپەڵە ! باشە چۆن دەبێت کە خودا سەرچاوەی ئەو دوو ڕستە دژە یەکە بێت ؟هاندەرەکە خودایە یان شەیتانە ؟ ئاینێك هەیە کەتیایدا ووشەی خوداو شەیتان یەك مانایان هەیە؟ من لێرەدا باس لە (شەیتان پەرستان) ناکەم کەلویەکی پیسە و لەناو مەسیحیەتدا گەشە ئەکات چونکە ئەبینین کۆمەڵێك مەسیحی وازیان لە مەسیحیەت هێناوە و دەستیان داوەتە پەرستنی شەیتان.(١)

---

١ - ئایا کتێبی پیرۆز وتەی خوایە

٢ - بە پێی ئینجیل و تەورات (محمد د.خ) پێغەمبەری خودایە (د.ئەحمد دیدات

٣- الوجه الاخر للمسیح (فراسالسواح) عەرەبی

کام پاکو خاوێنی

تاوەکو بۆت دەرکەوێ کەدانەری (سفرالملوك الاول)دوو هەزار (٢٠٠٠) جێی دەست بە ئاو گەیاندن (ئاودەست) ی لەکۆشکی سلێماندا ژماردووە (٣٦:٧)بەلاّم دانەری (سفر الملوك الايام دووەم)لە (٤:٥) ئەم ژمارەیەی بەرێژەی (٥٠٪) زیاد کردووە و ئاودەستەکانی گەیاندۆتە (٣٠٠٠) سێ هەزار ئەم هەموو هەڵە و زیادەڕەوییە چیە لە کتێبی خوادا !ئایا

هەندێك لە دژیە کە کانی ئینجیل و تەورات

سفر التكوين الإصحاح ١ : ٣-٥ خلق النور والليل والنهار في اليوم الأول
تناقض سفر التكوين الإصحاح ١ : ١٤ خلق النور في اليوم الرابع

-سفر التكوين الإصحاح ١ : ١٤-١٩ القمر يضيء
تناقض سفر أيوب الإصحاح ٢٥ : ٥ القمر لا يضيء

-سفر التكوين الإصحاح ١ : ١٧ رأى الله أن السموات حسنة
تناقض سفر أيوب الإصحاح ١٥ : ١٥ السموات غير طاهرة بعيني الله

وتناقض سفر أيوب الإصحاح ٢٥ : ٥ الكواكب غير نقية في عيني الله

-سفر التكوين الإصحاح ٢ : ٣ تعب الرب فاستراح في اليوم السابع
تناقض سفر اشعياء الإصحاح ٤٠ : ٢٨ الرب لا يكل ولا يعيا

-سفر التكوين الإصحاح ٣ : ٩ نادى الرب آدم وقال له أين أنت
تناقض سفر الأمثال الإصحاح ١٥ : ٣ " في كل مكان عينا الرب مراقبتين "

-سفر التكوين الإصحاح ٥ : ٢٣-٢٤ سار أخنوخ مع الله ولم يوجد لأن الله أخذه
وأيضاً سفر الملوك٢ الإصحاح ٢ : ١-١١ إيليا يصعد إلى السماء
تناقضا إنجيل يوحنا الإصحاح ٣ : ١٣ لم يصعد أحد إلا ابن الإنسان

سفر التكوين الإصحاح ٦ : ٣ يكون عمر الإنسان ١٢٠ سنة
تناقض سفر التكوين الإصحاح ٩ : ٢٩ عاش نوح ٩٥٠ سنة
وتناقض سفر التكوين الإصحاح ١١ : ١٠-٢٦ أعمارهم بمئات السنين

-سفر التكوين الإصحاح ٦ : ٦-٧ ندم الله أن خلق الإنسان وقرر أن يمحوه عن وجه الأرض
وسفر الخروج الإصحاح ٣٢ : ١٤ فندم الرب
وسفر صموئيل١ الإصحاح ١٥ : ٣٥ والرب ندم
تناقض سفر العدد الإصحاح ٢٣ : ١٩ ليس الله إنساناً فيكذب ولا ابن إنسان فيندم

-سفر التكوين الإصحاح ٦ : ١٩-٢٠ ذكر وأنثى من كل جنس دخلوا السفينة
وسفر التكوين الإصحاح ٧ : ٨-٩ ذكر وأنثى من كل جنس دخلوا السفينة

تناقضا سفر التكوين الإصحاح ٧ : ٢-٣ من الطاهرة سبعة ذكر وسبعة أنثى ومن غير الطاهرة ذكر وأنثى

-سفر التكوين الإصحاح ٨ : ٤ استقر الفلك في الشهر السابع على جبال أراراط
تناقض سفر التكوين الإصحاح ٨ : ٥ في أول العاشر ظهرت رءوس الجبال

-سفر التكوين الإصحاح ١٠ : ٢٤ أرفكشاد ولد شالح وشالح ولد عابر
وسفر التكوين الإصحاح ١١ : ١٢-١٤ أرفكشاد ولد شالح وشالح ولد عابر
وأخبار الأيام الأول الإصحاح ١ : ١٨ أرفكشاد ولد شالح وشالح ولد عابر
تناقض إنجيل لوقا الإصحاح ٣ : ٣٦ عابر بن شالح بن قينان بن أرفكشاد

-سفر التكوين الإصحاح ١١ : ٥ نزل الرب لينظر المدينة والبرج
تناقض أخبار الأيام الثاني الإصحاح ١٦ : ٩ لأن عيني الرب تجولان في كل الأرض

-سفر التكوين الإصحاح ١٤ : ١٢ لوط عليه السلام ابن أخ إبراهيم
تناقض سفر التكوين الإصحاح ١٤ : ١٤ لوط عليه السلام أخ إبراهيم

-سفر التكوين الإصحاح ١٥ : ١٣ نسل أبرام سيكون غريباً في أرض ليست لهم ويُستعبدون لهم ٤٠٠ سنة
تناقض سفر الخروج الإصحاح ١٢ : ٤٠ أقاموا في مصر ٤٣٠ سنة

-سفر التكوين الإصحاح ١٧ : ٨ وعد الله أرض كنعان ملكاً أبدياً لأبرام ونسله
وسفر التكوين الإصحاح ١٣ : ١٥ وعد الله أرض كنعان ملكاً أبدياً لأبرام ونسله

وسفر الخروج الإصحاح ٣٢ : ١٣ وعد الله أرض كنعان ملكاً أبدياً لأبرام ونسله
تناقض سفر أعمال الرسل الإصحاح ٧ : ٥ " ولم يعطه فيها ميراثاً ولا وطأة قدم ولكن وعد أن يعطيها ملكاً له ولنسله من بعده ولم يكن له بعد ولد "
وتناقض سفر التكوين الإصحاح ٢٣ : ١-٢٠ بقي إبراهيم عليه السلام غريباً في فلسطين واشترى حقلاً وجعلها مقبرة له ولعائلته

-سفر التكوين الإصحاح ١٨ : ٢٠-٢١ كثر صراخ سدوم وعمورة وخطيتهم عظمت فنزل الرب ليتأكد
تناقض المزمور ١٣٩ : ٣ " يا رب فهمت فكري من بعيد وكل طرقي عرفت "

-سفر التكوين الإصحاح ٢٠ : ١٢ تزوج إبراهيم سارة لأنها ابنة أبيه
تناقض سفر اللاويين الإصحاح ١٨ : ٩ تحريم ابنة أب الرجل عليه
وتناقض سفر اللاويين الإصحاح ٢٠ : ١٧ عار ويقطعان أمام الناس
وتناقض سفر التثنية الإصحاح ٢٧ : ٢٢ ملعون من يفعل ذلك

-سفر التكوين الإصحاح ٣٢ : ٣٠ رأى يعقوب الله وجهاً لوجه
وسفر الخروج لإصحاح ٣٣ : ١١ موسى كلم الله وجهاً لوجه
تناقض سفر الخروج لإصحاح ٣٣ : ٢٠ قال الرب لموسى لا تقدر أن ترى وجهي

-سفر التكوين الإصحاح ٤٦ : ٢١ بنو بنيامين ١٠
تناقض أخبار الأيام١ الإصحاح ٧ : ٦ بنو بنيامين ٣
وتناقض أخبار الأيام١ الإصحاح ٨ : ١-٢ بنو بنيامين ٥

-سفر التكوين الإصحاح ٤٦ : ٢٧ عددهم ٧٠
وسفر الخروج الإصحاح ١ : ٥ عددهم ٧٠

تناقضا سفر أعمال الرسل الإصحاح ٧ : ١٤ عددهم ٧٥

–سفر الخروج الإصحاح ٣ : ٧ رأى الله مذلة شعبه في مصر فنزل لينقذهم
وسفر الخروج الإصحاح ٥ : ٣ قال موسى وهرون أنهما التقيا بالله
وسفر الخروج الإصحاح ١١ : ٢ تكلم الله في مسامع الشعب أن تستعير نساؤهم أمتعة من المصريات
وسفر الخروج الإصحاح ١٢ : ٣٥ موسى قال لهم أن تستعير نساؤهم أمتعة من المصريات
تناقض سفر الأمثال الإصحاح ١٢ : ٢٢ الله يكره الكذب

سفر الخروج الإصحاح ١٢ : ٣٨ عددهم ٦٠٠ ألف عدا أولاد
تناقض سفر العدد الإصحاح ١ : ٤٥-٤٦ عددهم ٦٠٣٥٥٠ من سن العشرين فصاعداً

–سفر الخروج الإصحاح ١٥ : ٣ الرب رجل الحرب
تناقض الرسالة إلى العبرانيين الإصحاح ١٣ : ٢٠ الرب إله السلام

–سفر الخروج الإصحاح ٢٠ : ١ – ١٨ الوصايا العشر
سفر التثنية الإصحاح ٥ : ٧-٢٢ الوصايا العشر
إذا كان هذا كلام الله فلم الإختلاف بين النصين ؟

–سفر الخروج الإصحاح ٢٠ : ٣ لا يكن لك آلهة أخرى أمامي
تناقض الرسالة إلى العبرانيين الإصحاح ١٣ : ٢٠ ربنا يسوع

–سفر الخروج الإصحاح ٢٠ : ١٤-١٥ لا تزن لا تسرق

تناقض سفر زكريا الإصحاح ١٤ : ٢ تنهب البيوت وتفضح النساء

–سفر الخروج الإصحاح ٢٠ : ٢٦ كيلا تنكشف عورتك
تناقض سفر إشعياء الإصحاح ٣ : ١٧ يعري الرب عورتهن
وتناقض سفر إشعياء الإصحاح ٤٧ : ٢-٣ اكشفي نقابك. شمري الذيل . اكشفي الساق

–سفر الخروج الإصحاح ٢٠ : ٥ " أفتقد ذنوب الآباء في الأبناء وفي الجيل الثالث والرابع "
وسفر الخروج الإصحاح ٣٤ : ٧ " أفتقد ذنوب الآباء في الأبناء وفي الجيل الثالث والرابع "
وسفر التثنية الإصحاح ٥ : ٩ " أفتقد ذنوب الآباء في الأبناء وفي الجيل الثالث والرابع "
تناقض سفر حزقيال الإصحاح ١٨ : ٢٠ الابن لا يحمل من إثم الأب والأب لا يحمل من إثم الابن

–سفر الخروج الإصحاح ٢٤ : ٣-٨ أخذ نصف الدم ورش المذبح والشعب به
تناقض الرسالة إلى العبرانيين الإصحاح ٩ : ١٩-٢١ أخذ الدم ورش الشعب والكتاب به

–سفر الخروج الإصحاح ٢٤ : ٩-١١ رأى شيوخ بني إسرائيل الله
تناقض سفر الخروج الإصحاح ٣٣ : ٥ قال الله لموسى أن يقول لهم " إن صعدت لحظة واحدة في وسطكم أفنيتكم "

سفر اللاويين الإصحاح ٢١ : ١٣-١٤ الأمر بالزواج من عذراء وليس من أرملة أو مطلقة
تناقض سفر هوشع الإصحاح ١ : ٢-٣ أمر الرب هوشع أن يأخذ لنفسه امرأة زنا
وتناقض سفر هوشع الإصحاح ٣ : ١ أمره الرب أن يأخذ لنفسه امرأة زنا
وتناقض إنجيل متى الإصحاح ٥ : ٢٧ كل من ينظر إلى امرأة بشهوة فقد زنا

–سفر العدد الإصحاح ١١ : ٣٢-٣٣ ضربهم الرب ضربة عظيمة جداً فماتوا
تناقض سفر التثنية الإصحاح ٨ : ٥ " كما يؤدب الإنسان ابنه قد أدبك الرب "

–سفر العدد الإصحاح ٢١ : ٦ أرسل الرب على الشعب الحيات المحرقة فماتوا
وسفر يشوع الإصحاح١٠ : ١١ رماهم الرب بحجارة عظيمة فماتوا
وسفر صموئيل الأول الإصحاح ٥ : ٦-١٢ ضربهم الرب بالبواسير
تناقض سفر مراثي إرمياء الإصحاح ٣ : ٣٣ " الرب لا يُذل ولا يُحزن بني الإنسان "

–سفر العدد الإصحاح ٢٥ : ٩ مات بالوباء ٢٤ ألفاً
تناقض رسالة بولس الأولى إلى أهل كورنثوس الإصحاح ١٠ : ٨ مات بالوباء ٢٣ ألفاً

–سفر العدد الإصحاح ٣١ : ٧-١٧ أفنى موسى المديانيين
تناقض سفر القضاة الإصحاح ٦ : ١-٦ كيف صاروا بهذه القوة في مدة قصيرة؟
–سفر العدد الإصحاح ٣٢ : ١٣ أتاهم الرب في البرية ٤٠ سنة حتى مات الجيل الذي فعل الشر
تناقض المزمور٣٠ : ٥ "لأن للحظة غضبه . حيوة في رضا "

-سفر التثنية الإصحاح ٢ : ١٨-١٩ أمر من الله لموسى بعدم معاداة بني عمون وعدم الهجوم عليهم
تناقض سفر يشوع الإصحاح ١٣ : ٢٤-٢٥ أعطى موسى نصف أرض بني عمون لعروعير

-سفر التثنية الإصحاح ٣ : ١٤ يائير ابن منسى
تناقض أخبار الأيام الأول الإصحاح ٢ : ٢٢ يائير ابن سجوب

-سفر التثنية الإصحاح ٥ : ٢٤ الرب نار آكلة إله غيور
تناقض سفر ميخا الإصحاح ٧ : ١٨ إله غافر وصافح عن الذنب

سفر التثنية الإصحاح ٢٤ : ١٦ كل إنسان مسئول عن ذنبه
تناقض سفر صموئيل٢ الإصحاح ٢١ : ٦-٩ سلم ٧ رجال إلى الجبعونيين فصلبوهم نيابة عن بني مفيبوشث

-سفر صموئيل الأول الإصحاح ٦ : ١٩ قتل الرب ٥٠٠٧٠ رجلاً لأنهم نظروا إلى تابوت الرب
تناقض المزمور ١٤٥ : ٨ الرب حنان ورحيم طويل الروح وكثير الرحمة

-سفر صموئيل الأول الإصحاح ١٥ : ٣ قتل جميع العماليق
تناقض المزمور ١٠٠ : ٥ إلى الأبد رحمة الرب

-سفر صموئيل الأول الإصحاح ٢١ : ١ لم يكن مع داود أحد
تناقض إنجيل مرقس الإصحاح ٢ : ٢٥-٢٧ " والذين معه "

–سفر صموئيل الأول الإصحاح ٢٨ : ٦ لم يجبه الرب

تناقض أخبار الأيام الأول الإصحاح ١٠ : ١٣-١٤ مات من أجل كلام الرب الذي لم يحفظه

العهدل الجد يد

العهد القديم

الوجه الاخر للمسيح (فراسالسواح) عەرەبی

مقارنات الاديان(الامام محمد ابو زوهره) عەرە

کتێبی پیرۆز خۆی شایەتی دەستکاری کردنی خۆی دەدات لەکتێبی پیرۆزدا

ارمیا ٨ :٨

چۆندەڵێن ئیمەدانایین ووشەی خواشمان لەگەڵدایە؟بەراستی ئەمەدرۆیە قەڵەمبەدەستی درۆزن لەدەوردایە

ارمیا ٦ :١٠

وشەی خوا بۆتە مایەی عەیب وعاربۆیان و پێیدڵخۆش نین..لەبەرئەوەی هەرلەبچوکیانەوە تا گەورەیان شێت و شەیدای قازانجن لەپێغەمبەرەوە تافاڵچیوکاهین هەریەکەیان درۆدەکات ارمیا٨ :١٠

ارمیا١٤ :١٤

پێغەمبەران بەناوی منەوە هەواڵ دەدەن من نەناردومن نەفەرمانم پێکردون نەقسەم لەگەڵیان کردوە .

ارمیا٢٣ :٣١

ئەوانەی زمانیان دەگەرێ ودەلێن خواوای گوتوە.

ارمیا٢٣ :٣٦

لێرەوە بەدواباسی نیگا وەحی ی خوامەکەن ..چونکەقسەی خوا هەمیشە زیندوتـان دەسکاری کرد.

ارمیا ٩: ١-١٢

وازلەگەلەکەم بێنە لەلایان گەلەکەم دەرچۆ چونکەهەموویان زیناکاری کۆمەڵەنا پاکێکن وەك قەشەکەیان بۆدرۆکردن زمان درێژی دەکەن.(١)

----

١ -با کتێبی پیرۆز بدوێ

تەوراتو ئینجیل (العهد القدیم والعهد الجدید)
بۆ دوکانی دیاری کراو هاتون

(١) **کورنث١٣ :٩-١٠**

لەبەرئەوەئێمەهەندێ زانست دەزانین هەندی هەواڵ دەدەین بەلاّم کەی کتێبی الکامل هات ئەوکاتە ئەوەی هەندێکە بەتاڵ دەبێت.

١-.لێرەدا پۆڵس باس لەو کتێبی الکامل ە دەکات کەبەهاتنی دەنگی وباسەکانی زانستی پۆڵس رەت دەکاتەوە لەکاری دەخات. واتە ئەم کتێبە تەواو مەندە ئەم هێندەی کەبەدەستی گاورەکانەوەبەهەردووعەهدی کۆن ونویً ،بەکۆن ومەنسوخیەوە دەسەلاّتی ناهێڵێ شایانی باسە پۆڵس دوای تێپەربونی ماوەیەکی درێژبەسەر بەرزبونەوەی مەسیح ئەم وتەیەی نوسیوە .مەبەستیشی لەمەدا ئەوە گیانە پیرۆزەی (روح القدس) ە نەبوە کە مەسیح بەڵێنی هاتنی داوە ،کەدوای بەرزبونەوەی بۆئاسمان راستەوخۆدێت .لەبەر ئەوەی پێویستە گاورەکان بەدوای ئەم کتێبە تەواومەندە الکامل ە بکەوەن کەدەنگ وباس و سروشی پۆڵس رەت دەکاتەوەو لەکاری دەخات

کتێبە نایاساییەکان
apocrypha

کتێبەکانی (الابوکریفا) (١)

١- (الابوکریفا) مانا شتێك دەدات کەجێی گومان و بیَ رەت کراوەی (مرفوض)بیَ. پاشان بەوحەوت کتێبە ناونرا کەدەمەقالی لیَ دروست بو.کاسۆلیکیەکان ئەم وشەیەیان هێشتەوە.بروٚستانتەکانیش لەنوسخەی (کاسۆلیك)یان لادا.بۆیە بوە کتێبی تاییەت بە خۆیان کە ئەویش نوسخەی (جیمس)پادشایە.ئەم کتێبانە لەسەردەمی یەکەمی هەستانی کەنیسەوە هەر هەبون بروٚستانتەکان تەنها لەپێش چواردە سەدە پەیدابون و دەمەقالی و مقۆمقۆی یان دەربارەی ئەم کتێبە وروژاند.گەربڕوانینە (یوحنا ١٤: ٢٥) دەبینین تەنها بە ڕۆیشتنی مەسیح راستەوخۆ گیانی پیرۆز (روح القدس)دیت بۆئەوەی گاورەکان فێری هەمووشتێك بکات .دیاریشە مەسیح نەهاتۆتە لایان و هیچ شتێکی دەربارەی هەڵوێستی خوا بەرانبەربەم کتێبانەی کەکێشەی لیَ دروست بوە،بۆی باس نەکردوە. جایاسای (ئیعتاردانان)بەدرێژای (١٦٠٠)ساڵ هەر وا مایەوە،(روح القدس) ئاگاداری لەم حەوت کتێبەی پیَ نەدان کە پروٚستانتەکان پێیان وابو زیادە و ساختەی تێداکراوە. بەو واتایە کەوا گاورەکان بەرێژایی(١٦٠٠)ساڵی رەبەق فێڵیان لێکراوە (روح القدس) بە ئەرکی خۆی هەڵنە ستاوە . بەپێی (یوحنا١٤: ٢٥)هەمو شتێکی فێر نەکردون و لەم کتێبانە هۆشداری نەکردونەتەوە.بەڵکو(مارتن لوسر)بەم کارە هەڵسا کە (روح القدس) ئەنجامی نەدا .ئەی ئەمرۆبەکی بڕوابکەین ،بڕوابە کاسۆلیکەکان بکەین، ئەوانەی کتێبەکەیان (٧٣)کتێبی لەخۆگرتوە، یان بڕوا بەپروٚستانت و کەسانی تر بکەین کەکتێبەکەیان (٦٦)کتێبی لەخۆگرتوە ؟گەر خاڵێك لەکتێبی پیرۆزدا لابدریَ و،نەمانی ئاسمان وزەوی ئاسان تربیَ لەوەی یەك خاڵ لەشەریعەتی (لوقا ١٦: ١٧ و متی ٥: ١٧)بکەوی،کەواتە حوکمی کوفر بەسەر کام لادا بدەین . حوکمی کوفر بەسەر کاسۆلیك دا بدەین ئەوانەی حەوت کتێبیان خستە سەر کتێبی خوا ،یان حوکمی کوفر بەسەر پروٚستانت دابدەین ئەوانەی حەوت کتێبیان لەکتێبی خوا لادا؟لەراستیدا کتێب هەردەم بەڵگەی راستگویی، دینە کەش راستە ئەگەر دینیش راست نەبو ئەوا ئەو دینە ناراست و ناحەقە. ←

١- سیفری باروخ
٢- سیفری یەهوذا
٣- سیفری گوبیا
٤- سیفری یەکەم مەکابیەکان
٥- سیفری دووەم مەکابیەکان
٦- سیفری حیکمە
٧- سیفری ئەستیر

←
خاڵێکی کە هەیە کە مایەی سەرنج دانە، ئەویش ئەوەیە کە برۆستانت و گەواهیدەرانی (یەهوە) و(مورمونز)وکەسانی ترهاودەنگن لەسەر بەخراپ دانانی کاسۆلیك و،لەسەر ئەوەی لەدینی خۆیان لارێ بون و کتێبەکەشیان دەست کاری کراوە ..هەروەها هاوەنگن لەسەر دان نەنان بەرۆڵی (پا پا)ی دینی.هەروەهە ئەمانە هاودژی خویان و بێ ویژدانیانە،چونکە ئەوان بەخرا پیان دادەنێن کەچی دین و کتێبیان لەوان وەرگرتوەو چەند دەسکاریەکی کەمیان کردوە. جائەوەی پرۆستانتیەی بەخرا پەباسی کاسۆلیك دەکات،لەراستیدا باسی خرا پەی خۆی دەکات،چونکەلەوانەوە دین وکتێبی وەرگرتوەو،ئەوانیش پێشینەی سەرچاوەی دینی ئەون. ئەگەر ئەوان بیروباوەڕیکی لارێ(منحریف)وکتێبێکی دەکاریکراویان داوەتێ،ئەوکەسە پێویستە لەسەری لەجیاتی ئەوەی هەوڵی گۆڕین و دەسکاری کردن بدات ،بەدوای بەدیل دا بگەڕێت.

لۆقا بۆچی ئینجیلەکەی نوسیەوە ؟

(لۆقا ١:١-٤) لۆقا گوتی : گەر زۆر کەس دەربارەی ئەو کارانەی ئێمە لیٚ ی دڵنیاین ، چیرۆکیان دانا.... ئەی (ساو فیلس) (١)، ی ئازیز منیش دوای ئەوەی بە بەردەوامی بەشوێن هەموو شتێکدا گەڕان ، بەباشم زانی بۆتی بنووسم ، تاوەکو ڕاستی ئەو قسەیە بزانی کە زانینم پێی هەبوە .

ئایا موسا سیفری (تسنیە) ی نوسی ؟

(تەسنیە ٣: ٥-٧) موسا لەویٚ مرد .. خواش لەویٚ بە خاکی سپارد ... تا ئێستاش کەس نازانیٚ گۆڕەکەی لەکوێی یە ... کاتیٚ موسا مرد تەمەنی (١٢٠) ساڵ بو

١- کلێسا هەوڵی ناسینی (ساوفلیس) ی دا کە ئایا ئەم هاوڕێیەی لۆقا کێیە ، بۆ زانینیش گاورەکانی ئەمڕۆ دەڵێن : (ساوفلیس) ناوی (عەلەم) نیە بەڵکو وشەیەکی یۆنانیە و مانای (خەڵك) دەدات . جا نازانم :

* بۆچی کتێبی پیرۆز لە یۆنانیەوە وەردەگێڕیٚ ، کەچی ئەم وشەیە لەسەر ئەصڵی خۆی کە یۆنانیە دەمێنێتەوە . لەگەڵ ئەوەی ئەوان هەمو شتێك وەردەگێڕن تەنانەت ناویش ، وەك ناوی (بتڕس) وەردەگێڕن بۆ (بیتر) .

* چ پێویست بە مانەوەی دەکات ؟

* ئەدی بۆچی یەکەم پیتی وشەی لاتینی بە گەورە (CAPITAL) دەنوسریٚ ؟

ئایە یشوع سیفری یشوعی نوسی؟

(یشوع ٢٤ : ٢٩) دوای ئەم قسەیە یەشوعی کوڕی نون – عبدالرب – لە تەمەنی (١٢٠) ساڵی مرد .

(متی) ئینجیلەکەی نوسی؟؟

(متی ٩ : ٩-١٠) یەسوع لەوێ دەڕۆیشت ، لەلای شوێنی (الجبایە) مرۆڤێکی بینی ناوی مەتتا بو یەسوع پێی گوت : شوێنم بکەوە . مەتیش هەستا و شوێنی کەوت .

یوحنا ئینجیلەکەی نوسی ؟؟

(یوحنا ٢١ : ٢٤) کەسێکی نەناسراو گوتی : ئا ئەمە ئەو قوتابیەیە کە شایەتی ئەمە دەدا و ئەمەی نوسی . دەشزانین گەواهیەکەی حەق و ڕاستە .

ئەو عەبایەی پۆلس بەجێی هێشت. سودی چیە ؟

(٢ تیموس ٤: ٩-١٣)پۆلس لەنامەیەکدا کە بۆ (تیموساوس) ی هاوڕێی خۆشەویستس ناردبو ، گوتی : خێرا بە پەلە وەرە لام ئەو عەبایەی لە (تراوس) کەلای (کاربس) بە جێم هێشتبو ، کەی هاتی لەگەڵ کتێبەکان بهێنە و ، کاغەزەکانیشت لەبیر نەچێ .

نیگای خوا یان حەزی پۆلس

(غلا تیە ٥: ٢- ٦) من پۆڵسم پێتان دەڵێم : گەر خەتەنەتان کرد ، مەسیح هیچ بەهرە تان نادا . نە خەتەنەکردن و نە خەتەنە کردن بە هرەتان نادات ، بەڵکە ئیمان بەهرەتان دەدات.(١)

١-ئەم دەقە ئەوە دوپات دەکات کەئەم نامانە نیگا (وحی) نین . بەڵکە چەند نامەیەکن بۆ یەکتری ناردراوە و چۆتە ناو کتێبەوە تا ببێ بەنیگا (وحی) . ئەگینا هەبونی دەقێك لە کتێبی پیرۆزدا (کە بە ئایەتی دانەنێن) و پەیوەستە بە عەبای پۆلس ، چ سودێکی هەیە ؟!

هەر پۆڵس بەرپرسیارە؟

(١ كورنس ٩ :١٩) بۆ ئەوەی زۆر كەس بۆلای خۆم ڕاكێشم ، خۆم كردە كۆیلەی ئەوان . بۆ ئەوەی جولەكە بەدەست بێنم ، خۆم وەك جولەكە لێكرد . ئەوانەی لەژێر سروش (نـاموس) (١)
ن وەك بڵێی من لەژێر سروشم بۆ ئەوەی ئەوانەی لەژێر سروشن بە دەستیان بێنم . ئەوانەی بێ سروشن وەك بڵێی من بێ سروشم

(١ كورنس ٧ : ١٠)
ڕاسپاردەی هاوسەرداران دەكەم : من نـا بەڵكو خوا .
(١ كورنس ٧ : ٢٥)
ئەو كچانەی شویان نەكردوە ، هیچ فەرمانێكم لەلای خواوە بۆیان نین ، بەڵام ڕایەكم هەیە دەری دەبڕم .

١- مەبەست لەم زاراوەیە پێنج سیفرەكەیە كەبەسەر موسادا دابەزی كەبرتیە لە (التكوین. الخروج – الاويين – العدد – التپنیە)

گاڵتە کردن بە تەورات

(غلات ٥ : ٤-٦) ئەی ئەوانەی بەنیگا (ناموس) چاکەکار دەبن ، سەبارەت بە مەسیح ئێوە پوچ بونەوە ، لە نیعمەتدا کەوتن، بەگیانی ئیمانەوە پێشبینی هیواو ئاواتی باش دەکەین

(رومیه ٧ : ٦) بەلاّم ئێستا وا نیگا (ناموس)(١) ڕزگارمان بو.

(غلات ٢ : ٢١) ئێمە دەزانین مرۆڤ بە کردەوەکانی (ناموس) چاك نابێ ، بەڵکو بە ئیمانی یسوعی مەسیحەوە چاك دەبێ ، بەهۆی (ناموس) ە وە چاکە وەدەست بکەوێ ، کەواتە مەسیح بەبێ بەبێ هۆ مرد .(٢)...

(غلاتیە ٣ : ١٠) هەمو ئەوانەی لەژێر کارو کردەوەی (ناموس) ن ، ئەوان لەژێر نەفرین (لعنە) دان.

١-..ز بیرۆ چکە (فکرە) ی پۆڵس بەتەواوی نەیاری سیفری یەعقوب (٢٠ : ١) ە کە دەڵێ براکانم ؛ گەر بگوترێ یەکەێك ئیمانی هەیە بەلاّم کردەوەی نیە ، سودی چیە؟ ئایا ئیمان دەتوانێ ڕزگاری بکات هەروەك چۆن جەستەی بێگیان بەمردو دادەنرێ ، بەهەمان شێوە ئیمان بەبێ کردەوە بە ئیمانێکی مردو دادەنرێ ... هەروەها نەیاری ئەم ووتەیە (حزقیال ١٤ : ١٤) کە دەڵێ : ((خۆیان بە برهم ڕزگار دەکەن)) ، هەروا هاودژی گوتەی (بۆلس) خۆیەتی کە گوتویەتی : ((خوا بە پێی کردەوەکان پاداشتی هەریەکێك دەداتەوە)) (رومیه ٢ : ٦)

٢.-.... تانەدان لە دەقەکانی کتێبی پیرۆز هەر لە خودی کتێبی پیرۆزەوە هاتوە :* هەندێکی لە مەسیحەوە هاتووە کە (گلاق) و (شەمە) و شتی تری یاساکانی .* هەندێکی تەورات(العهدالقدیم)ی.هەڵوەشاندەوە دی لە وتەی بۆلسەوە هاتوە کە کتێبی پیرۆزی کردە دوو بەش : تەورات (العهد القدیم) کە ی پشت گوێ دەخرێ ، ئینجیل (العهد الجدید) ... گاڵتەشی بە نزیکانی (التیوس) و (گوێرەکە) کردوە کە تەورات زۆر خوازیاری بوە . هەروا خوێنی (التیوس) ی بەخوێنی (خوا) ی گۆڕیوە ؛؛؛ پاشان بۆڵس لێدوان دەدا بەلەکارخستنی تەورات و هاتنی ئینجیل لە شوێنی ئەوەدا . سەرەڕای ئەمەش کلێسا بەتوندی پێدادەگرێ لە سەر پێویستی پا پەند بوون بە هەموو دەقەکانی تەورات و ، بە کافردانانی ئەو کەسەی پابەند←

←

نابیٚ بە هەردو عەهدەکە (تەورات و ئینجیل) . * هەندێکی تر لە پرۆتستانتە کانەو هاتووە ، ئەوانەی حەوت کتێبیان بەئایەتاکانەوە لابرد و سڕیەوە ... پاشان هەندیٚ دەستەواژە و وشەیان لابرد کەپێیان وایە دوای پێداچونەوە و زەبت و بەدوداچوندا بۆیان دەرکەوت کەلە کۆنترین کتێبدا نیە ، لە ڕاستیشدا سەدەها ساڵە تیایدا ماوەتەوە .کەواتە هەڵوێستی گاورەکان بەرانبەر بە (ناموس) و سیفرەکانی تەورات ڕاڕایی و لەرزۆکی یە جاگەر دەقێکی ناڕون لە تەوراتیان پیشان بدریٚ ، ئەوکاتە دەڵێن: ئەمەکتێبی کۆنی جولەکەیە ، بەلاٚم ئێمە بەعەهدەکانمان نوێیە کەچی دەبینین بە بەڵگەکانی عەهدی کۆن (تەورات) بەڵگە دێنینەوە .

بڕیاری ڕەتکردنەوەی

(عبران ۱۸ : ۱۰ – ۱۲) ئەو پەیمانەی دوای ئەم چەند ڕۆژە کە لەگەڵ ئیسرائیل دەیبەستم ، نیگاکانی خۆم دەخەمە بیر و زەینیان و لەسەر دڵیان دەینوسم .. پاشانیش هەڵەو سنور بەزاندنەکانیان ناکەم .

(عبران ۹ : ۱) عەهدی یەکەم پێویستیەکانی خزمەت گوزارییە .

(عبران ۸ : ۱۳) ئەگەر گوتی (نوێیە) یەکەم کۆن دەبێ ، هەر شتێکیش کۆن بێ ، لە نەمان نزیك دەبێ.

پۆڵس : ئایا مەسیح ڕێزبشابسنە بەخۆی لێ دەگیرێ ؟

(غلا طية ۲ : ۱۵) مەسح ئێمەی لە نەفرینی سروش (ناموس) ڕزگارکردن و لە پێناو ئێمە خۆی کردە مایەی نەفرین لێکردن ، چونکە نوسراوە ئەو کەسەی خۆی بەسەر تەختەیەك هەڵبواسێ نەفرینی لێکراوە

ئایا پۆڵس لە گوناه پارێزراوە یان گوناه دەکات ؟!

(غلاطية ٢ : ١٥) ئێمە بەسروشت جولەکەین و لەو نەتەوانەنین گوناه دەکەن .
(رومیە ٧ : ١٥ – ٢٤) بەلاَم گوتی : نازانم چ دەکەم ، نازانم چیم دەویّ.ئەوەی کەڕقم لیّ یەتی ئەوەیان ئەنجام دەدەم ... گوناه لە ناخم دایە . دەزانم کەشتێکی باشم لە جەستەدا نیە.سەبارەت بە چاکەکردنم ، چاکەم نیە ، چونکە ئەو کارە چاکە ناکەم کە دەمەویّ . بەڵکە خراپەم دەویّ بیکەم.کەواتە : کاتیّ بمەویّ چاکە بەکم نیگا (ناموس) بۆ منە.خراپەکاری لەلام ئامادەیە.بەپێی ناخی مرۆڤ بە نیگای خوا دەڕۆم.بەلاَم نیگایەکی ترلە ئەندامەکانی تر لەجەستەم دا دژا یەتی نیگای مێشکم دەکات و هەڵم دەگریّ بۆ ئەو نیگا نوسراوەی کەلە ئەندامەکانم دایەو دەڵیّ : من مرۆڤی بەدبەختم ، کیّ ، لەجەستەی ئەم مردووەم ڕزگار دەکات. (١)

١- پێشنیار دەخەمە روی کۆمەڵی BORN AGAIN دوای خوێندنەوەی ئەم دەقە ، پرسیار لەخۆیان بکەن : چۆن گیانی خراپە کار دەتوانیّ بچێتە ناو جەستەی (قدیس بولس) و پشان لە کاری چاکە پێشگیری دەکات لەگەڵ ئەوەی کە ئەو پێغەمبەرە و گیانی خوای تێدایە کە زیاد لە سێیەکی ئینجیل (العهد الجدید) بۆ ناردوە ؟ گیانی پیرۆز (روح القدس) لە جەستەدا چ سودێکی هەیە کە نەتوانیّ گیانی خراپەکاری ناخی لەناو ببات ؟ جا ئەگەر ئەمە حاڵی پۆڵس بیّ ، ئەدی دەبیّ حاڵی خەڵك بە گشتی چۆن بیّ ، ئەوانەی کە گیانی خوایان تێدا نیە ؟ گەر زەحمەت و مەحاڵ بیّ پۆڵس لە گیانی خراپەکاری خۆی ڕزگار بکات ، ئەدی دەبیّ حاڵی کەسانی تری گاورەکان چۆن بیّ ئەوانەی بانگەشەی ئەوە دەکەن کە گیانی خوا دێتە ناو جەستەیان ؟ لە بەر ئەوە ئەو کەسە درۆ دەکات کە دەڵیّ گیانی خوا لەناخیدا شی دەبێتەوە . ئەوە گیانی خوا نیە بەڵکە گیانێکە لە گیانەکان

چیرۆکێکی ئەفسانەیی

گفتوگۆی نێوان درەختەکان لە شیاوێتی سەرکردایەتی

(قضاه ٩ : ٨ – ١٥) جارێك درەخت چو پادشایەك دابنێ ... بە زەیتونی گوت:ببە پادشامان.زەیتون پێی گوت : من واز لە ڕۆنەبێنم کە بەهۆیەوەخواوخەڵك ڕێزم دەگرن،من بچم ببمە پادشای درەختان؟ئنجا درەخت بەهەنجیری گوت : تۆ وەرە ببە پادشامان.هەنجیر پێی گوت : واز لە شیرینی و بەرە خۆشەکەم بێنم ، بچم ببمە پادشای دار و درەختان ؟

درەخت بەترێی گوت : تۆ وەرە ببە پادشامان.ترێ پێی گوت : واز لە خۆشابە خەستەکەی خۆم بێنم و کە خوا و خەڵك دڵخۆش دەکات ، من پچم ببمە پادشای درەختان ؟

ئنجا سەرجەم درەختان بە (عسوج) (١) یان گوت : تۆ وەرە ببە بە پادشامان. (عسوج) بەدرەختەکانی گوت : گەر ئێوە بەڕاستی من دەکەنە پادشای خۆتان ، وەرن لەژێرسێبەرم کۆوەبن،ئگینا ئاگرێك لە عوسوجەوە دەردەچێ و بر نجی لوبنان دەخوات !!

---

١ – عسوج : جۆرە ڕوەکێکی دڕکاوی کە هاوشێوەی باینجانە

گفتوگۆی نێوان (بلعام) و کەرەکەی

(عدد ٢٢ : ٢٨- ٣٠) خوا دەمی ماکەری کردەوە ، ماکەرەکە بە (بلعام) ی گوت : من چیم لە تۆ کردوە کە تائێستا سێ جار لە منت داوە ؟ ئەویش گوتی : لەبەر ئەوەی سوکایەتییت بەمن کردووە .گەر شمشێرێکم بە دەستەوە بایە ئێستا دەم کوشتی . ماکەرەکە بە (بلعام) ی گوت : ئەدی هەر من ئەو ماکەرەت نەبوو کە لەبونتەوە تا ئەم ڕۆش سواری دەبی .

یوحنا چی سەیرو سەمەرەیەکی بینیوە

(روءیا٤:٥-٧)

لەبەردەم عەرشدا حەوت چرای ئاگرینم بینی کە حەوت گیانی خوان..لەناوەراست ولەدەوری عەرشدا چوار گیان لەبەری پڕ لە چاو کە لە پێش و دوایان هەبو . .. گیان لەبەری یەکەم وێکچوی شێرە گیان لەبەری دووەم لێکچوی گوێرەکەیە . گیان لەبەری سێیەم ڕوی وەك ڕوی مرۆڤە

(ڕو یا ٥ : ٦ — ١٤)

گیان لەبەری چوارەم لێکچوی باڵندەیە . لەناوەڕاستی عەرشدا چوار گیان لەبەرم بینی کەلەناوەڕاستی پیرەکاندا (بەرخ – خروف) (١) هەبو کەوەستابو وەك بڵێی حەوت گیانی خوایە کەنێردراوە بۆ هەمو زەوی . گیان لەبەرو هەرچل پیرەکە لە بەردەم بەرخەکەدا هاتنە سوجدە بردن و هەریەکەیان چەندە (قیپارە) یەکیان پێبوو جا ڕوانیم و گوێبیستی دەنگی زۆر فریشتە بوم کەلە دەرەوەی عەرش بوون . گیان لەبەران و پیرەکان بەدەنگێکی گەورە دەیان ووت : بەرخە سەربڕاوەکە شایەنێتی کە توانست و بێ نیازی و دانای و هێز و نەمری و فەڕ و بەرەکەت وەربگرێ . هەموو ئەو دروستکراوانە ی کەلە ئاسمان و زەویدایە .. گوێبیستیان بوم دەیان گووت : ئەوەی لەسەر عەرشە بۆ بەرخە ، تاهەتا فەڕە و بەرەکەت و ڕێز داری و نەمری و دەسەلاٚتی بۆ هەیە چوار گیانلەبەرەکەش دەیان وت : گیرابێ (امین)

(رو یا ٧ : ٩ – ١٢)دوای ئەمە سەرنجم دا بینیم وا حەشامەتێکی زۆر لەبەردەم عرش و لەبەردەم بەرخدا بە جلی سپیەوە وەستاون و گەلاٚی دارخورمایان بەدەستەوەیە و ، بە دەنگێکی بەرز هاوار دەکەن ، دەڵێن : دڵسۆزیی بۆ خوامان کەلەسەر عەڕش دانیشتوە ، هەروەها بۆ بەرخیش . گشت فریشتەکان و پیرەکان و چوار گیان لەبەرەکان لەدەوری عەڕش وەستابون ، لەبەردەم عەڕش بەدەم دا کەوتن و سوجدەیان بۆ خوا برد و وتیان : ئامین .. تا هەتا بەرەکەت ونەمری و دانایی و توانست و هێز بۆ خوا . ئامین . لەبەر ئەوەی ئەو بەرخەی کە لە ناوەڕاستی عەشدا چاودێریان دەکات و پێشیان دەدات.

(روء یا ١٢ : ٣ – ٩)لە ئاسمان نیشانەیەکی گەورە بەدەرکەوت ، ئەویش ئەوەبو کە ژنێك بەخۆر خۆی دا پۆشیبو ، مانگیش لە ژێر پێیەکانی بوو ، تا جێکی دوانزە ئەستێرەی لەسەر بوو ژنەکە دوگیان بوو (حامل) ، ژانی منداڵ بونی هاتبوو هاواری دەکرد بۆ ئەوەی منداڵکە ببێ . نیشانەیەکی دیش لە

ئاسمان بەدەر کەوت . ئا ئەمە ئەژدیهایەکی سوری گەورەیە : حەوت سەرو دە قۆچی هەیە ! حەوت تاجیشی لەسەر سەرەکانیەوە هەبوو ، کلکیشی سێیەکی ئاسمانی ڕادەکیشا ، جا فڕێی دایە سەر زەوی و ئەژدیهاکە لەبەردەم ژنەکە وەستا تا منداڵی دەبێ بۆ ئەوەی هەرکاتێ منداڵکە لە دایك بوو قوتی بدات ..... ئنجا منداڵی ژنەکەی ڕفاند و بردیە لای خوا و عەرشەکەی . جەنگ لە ئاسمان بە پا بوو : میخائیل و فریشتەکەی لەگەڵ ئەژدیهاکە جەنگان و ، ئەژدیهاو فریشتەکەشی جەنگیان کرد نەبەزین ، جا دوای ئەمەشوێنیان لە ئاسماندا نەما . ئەژدیهاکەش ئەژدیها کۆنەکەی کەناوی (ئیبلیس) بو ، ئەو شەیتانەی کە هەموو خەڵك گومڕا دەکات فڕێی دایە سەر زەوی وی فریشتەکەشی لەگەڵدا فڕێدا .

(ڕوءیا ١٢ : ١٦) کاتێ ئەژدیهاکەی بینی وا فڕێ دراوەتە سەر زەوی ، ژنەکەی چەوساندەوە ، جا بۆ ئەوەی بۆ لای خەڵك بفڕێ ، ژنەکە دووباڵی بازی پێ بەخشرا . ئەژدیهاکەش لە دەمیەوە روبار ئاسا ئاوی لەدواوەی ژنەکە فڕێدا تا بەهۆی روبارەکەوە دووگیان (حامل) ببێت . زەویش یارمەتی ژنەکەیدا و دەمی کردەوە ، ئەو ئاوەی قوت دا کە لەدەمی ئەژدیهاکەوە دەرچو .

(ڕو ءیا ١٧ : ١٤)

ئەوانەی جەنگی بەرخ دەکەن ، بەرخیش کە هەر خۆی پەروەردگارە و پادشای پادشایانە ، دەیان بەزێنێ .

(ڕوءيا ٩ : ٧)

با شادی دەربڕین و هەلهەلە لێدەین و نەمریی پیٚ ببەخشین ، چونکە بوکی بەرخەکە هاتوە . ژنەکەشی ١ خۆی ساز و ئامادە کردوە .

(ڕوءيا ٢١ : ٩ – ٢٣) ئنجا یەك لە حەوت فریشتەکان هات و پیٚی ووتم : وەرە بابوکی تازەی بەرخت پیشان بدەم ... شار پیٚویستی نەبەخۆر هەیە ، نە بە مانگ ، چونکە ریٚزداری خوا روناکی کردۆتەوە و، بەرخیش چراکەیەتی

١-: ئایا ئەمە دان پیانانە بە هاوسەرگرتن (زواج) ی بەرخ کە مەسیحە ؟

لەکاتی سەردانی گۆڕدا

(یوحنا ٢٠ : ١)

مەریەمی (مجدلی) سەردانی گۆڕی کرد .

(متی ٢٨ : ١)

مەریەمی (مجدلی) و مەریەمە کەی دی ، دایکی یەعقوبە .

(لۆقا ٢٤ : ١٠)

مەریەمی (مجدلی) و مەریەمی دایکی یەعقوب و یۆنا .

(مرقس ١٦ : ١)

مەریەمی (مجدلی) و مەریەمی دایکی یەعقوب و یۆنا و سالومە .

(لۆقا ٢٤ : ٩)

مەریەمی (مجدلی) و یۆنا لە گۆڕ گەڕانەوە و ئەوەی بینیبویان بە یازدەکەسەکەیان ڕادەگەیاند

(مرقس ١٧ : ٨)

مەریەمی (مجدلی) و مەریەمی دایکی یەعقوب و سالومە لەترسا ، بە شڵژاوی دەرچون و لە گۆڕەکە هەڵاتن ، لەترسا هیچ شتێکیان بۆ خەڵك باس نەکرد .

(متی ٢٨ : ١)

سەردانی گۆڕ لە بەیانی شەممەی یەکەمی هەفتەدا بو (لۆقا ٢٤ : ١)

(یوحنا ٢٠ :١)

سەردانی گۆڕ لەیەکەم ڕۆژی هەفتەدا بو کە هێشتا تاریک دانەهاتبوو .

(یوحنا ٢٠ :١٢)

یەك ژن لەلای گۆڕ دوو فریشتەی بینی .

(متی ٢٨ : ٢ — ٥)

دوو ژن لەلای گۆڕ فریشتەیان بینی .

(لوتا ٢٤ : ٣)

سێ ئافرەت دوو پیاویان بینی ڕواستابوون .

(مرقس ١٦ : ٥)

سێ ئافرەت لەلای گۆڕ تەنها یەك گە نجیان بینی .

دانەری (سفر الاخبار الايام الاول

(١:٣١) ئەڵێت ((شەیتان هەستا بۆ بەنی ئیسرائیل و داوودی هاندا کە بەنی ئیسرائیل قڕ بکات

لێرەدا شەیتان و خوا لەیەك ئاستدا دائەنێ ،وەئەم دووفاقییە لە کەسایەتی دانەردا چیرۆکی پیرەژنەکەم بیرئەخاتەوە کەمۆمێکی داگیرساند بۆ قدیس میخائل و یەکێکی تریش بۆ شەیتان ،بەوەش بۆ هەر لایەك بچێت هاوڕێتی هەیە ،بەهەشت یان دۆزەخ ئەمە خاڵی دانەری (سفر الاخبار)ە چونکە هاوڕێتی لەهەردوو لا بۆ خۆی زامن کردووە ،لەجیهانی سەرەوە و لەجیهانی خوارەوەشدا .زۆرجار کتێبی پیرۆز لێکدانەوەی دژیەکی بۆ دەکرێت ،ئەمەش ئەوەیە کە مەسیحیەیەکان خۆیان پێوە بادەدەن !هەندێ کەس کە لەوانەیە لەسەری هەقیش بن بانگەشەی ئەوە نەکەن کە هەندێ بەشی کتێبی پیرۆز زۆرجار بەکار دەهێنرێ بۆ پاسو هێنانەوە بۆ ئەو هەموو خراپە کاریانەی کەمرۆڤ ئەیکات ،لەگۆڤاری (الحقیقه الواصحه)ە گۆڤارێکی مەسیحییەت لەژێر ناونیشانی کتێیی پیرۆز ئەو کتێبەی کە زۆرترین مشتومڕ هەڵدەگرێ یۆلیۆی ١٩٧٥.

بەشی دووەم

ئایە عیسا کوڕی خوایە؟؟؟؟؟؟

بیسە لمێنەکە ١+١+١ = ١

خوا

کوڕی خوا

ڕۆحی پیرۆز

کەی بیروباوەڕی مەسیحی دەست کاری کرا

ئەگەر سەیریکی مێژووبکەین و دەبینین مێژوو پیمان دەڵێت و کە ساڵی ٣٢٥.ز دەست کرا گۆرینی بیروباوەڕی مەسیحی بەسەرکردایەتی پاشای (قوستەنتین) بو لەگەڵ چەندین قەشەو عالەمی و مەسیحی کۆکرایەوە لەکۆی ٣٠٠٠ قەشە ٣١٨ قەشە ڕازی بوون کە بیروباوەڕی مەسیحی تەسبیت ببێت بنوسرێتەوە ٢٦٨٢ قەشەیان بەدڵیان نەبوو کەئینجیل بەو شێوەیە بنوسرێتەوە.بەڵکو ویستیان کە مەسیح نەکرێت بەکوری خوا وەویستیشیان چەند ئایەتێکی ناشایستەی تێدایە ئەوانەش لابرێت بەلاّم پاشایی قوستەنتین دەنگی خۆی دایە پاڵ ٣١٨ واتە کەمینە لە بەر ئەوەی ئەوسەردەمە خۆیان بت پەرست بون بۆ سیاسەتی ئەوان گونجاوبوو (١)

١-لەکتێبی (التحريف والتناقض فى الا ناجيل الاربعة)

ئەمە سیفاتی خودایە نەك ئەوەی کتێبی پیرۆز

ئەی برادەران خوا هیدایەتتان بدا،هەندێ لەزاناکانی زانستی(کەلام)بیروباوەڕیان وابووە کە موسوڵمـانی نەخوێندەوار،وەکو موسوڵمانە خوێندەوارە زاناکان،ئەگەر بەبەڵگەی عەقڵی و نەقڵی خوای گەورە نەناسن.ئەوە موسوڵمان نین.جالەبەرئەوەی ئەم بیروباوەڕە نارەوایە بە پێویستم زانی ئەم باسەتان بۆ وردبکەمەوەو.لێکی بدەمەوە بۆتان،نەوەك هەندێ موسوڵمان بەهۆی ئەو بیروباوەڕە نـــارەوایەوە لەبەزەیی خوا نائومێد.ببێ و خۆی بە موسوڵمـان نەزانێ،یا هەندێ لـە زانـایان گـومانی خراپ بە موسوڵمـانە ئومییەکـان ببەن و.خوانەخواستە بە موسوڵمانیان نەزانن!.ئیمـام محمد غەزالـی﴿ر.خ﴾ فەرموویەتی: دەلیل و بەڵگـەهێنـانەوە لەسەر بوونی زاتــی، خوای،گــەورەو.یەکیەتیی،ئەووەکو،دەرمانی،دکتۆری،زیرەك.وزانایە،وا تــە :هەروەکو،دکتۆر،تالەنەخۆشییەکە، حاڵی،نەبێ.دەرمـــان.بەنەخۆشـــەک ە.ناداو،کـەبەنەخۆشییەکەشـی.زانــی،بەقەدەرپێویســـت،دەرمـــانی،بۆدیــاری ،دەکـا،هەربــەوجۆرە،زانــای.زانستی بیروباوەڕ لەسەری پێویستە بە پێی ڕادەی هۆشیاری موسڵمانان ئامۆژگـارییان.بکاو،بەقەدەر توانای بیـروهۆشیـان شتیان فێرکـا،ئەگەر نا ئیرشـادکردنی زیاد لەتوانا زیانی لەسـوودی زیاتر دەبێ

.ئـاشکرایە موسوڵمانان تێگەیستن و زیرەکییان وەکو یەك نییە،جـا ئەگەر موسوڵمانێك زیهنــی تیژنــەبوو،بەبیستن لەزانایان و هاوڕێیانی خۆی،یا لە عائیلەوخێزانیەوە بیروباوەڕێکی پتەوی دەست کەوتبێ،نابێ.ئێمە ئەو بیروباوەڕەی بجووڵێنین و ختووکەی بدەین و تووشی گێروگرفت بەڵگەوبەڵگەکاریی بکەین،یاخود.یەکێك بە بەڵگەیەکی سووك بیروباوەڕی دامەزرا پێویست نییە وردەکاریی زانستی(کەلام)بخەینە بەردەمی نابینی حەزرەتی پێغەمبەر﴿صلى الله عليـه وسلم﴾داوای شـایەتومانی لە عەرەبە دەشتەکییەکان دەکردو،تەنیا بەوتنی (شهادتین) قەناعەتی دەکرد؟! هەمووتـان دەزانن کە خوای گەورە ئایەتی ((لَوكَانَ فِيهِمَا الهَةَ الَا اللهُ لَفَسَدَتـا)) دەکات بەبەڵگەی تــاك و.تەنیایی خۆی و هەڕەمەی موسڵمانـان بەم بەڵگەیە قەناعەت دەکەن .بەڵێ ئەگەر مرۆڤێکی موسوڵمانی زۆر زیرەك هەبوو کە بەبەڵگەی خەڵکی هەڕەمە قەناعەتی نەکرد ،ئەو،کاتە پێویستە کەبەڵگەی بەهێز و کاریگەری بۆ بهێنرێتەوە.خوای گەورە لە قورئانی پیرۆزدا بە پێغەمبەری خۆی دەفەرموویێت((ادعُ الى سَبِيلِ ربِكَ بـالحِكمَةِ وَالَموعِظَةِ.الحَسَنَةِ وَجَادِلهُم بـالَتِي هِيَ أَحسَنُ)).واتە:ئەوئادەمیزادانەی کە وشیار و زیرەك و پایەبەرزن بە حیکمەت،واتە:بەڵگەی کاریگەر..بانگیان بکە بۆ فەرمانبەرداریی خواو،ئەوانەش کەلەوپـایەدا نین،بەڵکو لە هەڕەمەی خەڵکین،بە وتـارێکی ئیقناعی و.ئامۆژگارییەکی جوان و پەسەند ئامۆژگارییان بکەو،کەجیدالت کرد بە شێوەیەکی جوان بیکە...وادەرکەوت کە مەبەســت لــە(حیکـمەت)دەلیـلی قەتعی و یەقینییە،کـەلەگـەڵ ئەوانەی بیریـان تیـژە و تێگەیشــتوون بەکاردەهێنرێ و،مەبەست لە(مەوعیزەی حەسەنە)چەشـنە دەلیلێکە کە قەنــاعەت بەگوێگر بکـا،ئیتر بـا قەتعییش نەبێ،کـە لەگـەڵ ڕادەی تــێگەیشــتنی خەڵکی هەڕەمەدا بگـونجێ،مەبەســـت لــە

(موجادەلە)ش گفتوگۆیە لەگەڵ ئەوانەدا کە زانیارییان کەمەو زۆرترحەزیان لەقسەی بێ سوودە! پێویستە بزانن کە ناسینی ڕاستەقینەی زاتی پەروەردگار لەعەقڵەوە دوورە و ئەستەمە،ئەوانەی لەم بابەتەوە ئاشنایەتییان هەیە فەرموویانە:ئەگەر کەسێ پرسیاری کرد کە ناسینی زاتی پەروەردگار بە چییە؟لە وەڵامدابڵێن:بڵێن خوا مەوجوودە یانی هەیە،واحیدە یانی:تاك و تەنیایە،(قائم بالزات)ە واتە:خۆی بە خۆی هەیەو،وەك(عەرەز)نییە کە بەشتێکی ترەوە ڕاوەستابێ،لەهیچ شتێ ناچێ وهەرچی بە.خەیاڵی ئێمەدابێ وەهانییە.ناسینی سیفاتی خواش ئەوەیە کە بزانن خوای گەورە عەلیمە،واتە:زانایەو، بەهەموو شت دەزانێ و هیچی لێ ون نابێ.موریدە،واتە:خاوەنی خواستە و هەرشتێ ئەو خواستی لەسەری ببێ پێویستە ببێ و،هەرشتێ خواستی ئەوی لەسەر نەبێ نابێ.قەدیرە،واتە:خاوەن دەستەڵات و توانایەو ئەوەی بیەوێ دەیکا.سەمیعە،واتە:هەمووشت دەبیسێ و هەردەنگێ هەبێ،بەرز یا نزم ، دوور یا نزیك لە.هێزی بیستنی ئەو دەرناچێ.بصیرە،واتە:هەموو شت دەبینێ،گەورەوبچووك و دوورونزیك لەدەسەلاتی بینینی ئەو دەرناچێ.حەییە،واتە:زیندووەونامرێ.. پێویستە بزانن کەهەروەکو حەقیقەتی زاتی خوای گەورە پەی پێ نابرێ و کەس پێی ناگا،حەقیقەتی.سیفەتەکانیشی نەزانراوەو کەس پەی پێ نەبردوون،چونکە بیروهۆشی ئێمە و بۆچوونمان سنوورێکی تایبەتی هەیەو لەوسنوورە تێپەڕ ناکا،حەقیقەتی زات و سیفەتەکانی خواش بێ سنوورەوبەهەست و بیری کورتی کەموکوڕیی ئێمە دەرك ناکرێ،واتە:زات و سیفەتەکانی خوای گەورە دواهاتن و بڕانەوەیان بۆنییەبەلام بیروهۆش و تێبینینی ئێمە شتێکی کەموکورو بڕاوەیەو،توانای ئەوەی نییە پەی بەکونهی زاتی خودابەرێ!..ئەی برایانی ئاینی لەگەڵ ئەمانەدا کە وتمان پێویستە بۆ

ئێمە بەگشتی کە بزانین چی پێویستە بۆخواو، چی مەحاڵەو،چی مومکینەوبـوون و نـەبوونی.ڕەوایە:بزانن ئەو سیفەتانەی بۆخوای گەورە پێویستن و دەبێ بین بیست سیفەتن:.یەکەم:سیفەتی نەفسی کە(وجود)ە،واتە:بــوون،یانی:زاتی خودا سیفەتی بوونی هەیەوپێویستە ببێ. دووەم:سیفەتی(قدم)ە،واتای(قدم)ئەوەیە کەنـــەبوون پێش بــوونی نەکەوتووەو هەربـــووە و کاتێ نەبووە کە خوای گەورە نـەبووبێ ئەمەش سیفەتی(ازلیه).سێیەم:سیفەتی(بقا)یە،واتە کاتێ نابێ کە خوای گەورە نەبێ و،هەمیشەدەبێ،ئەمەش سیفەتی(ابدیه).چوارەم:موخالەفەی حە وادیپە،واتە:زاتی خودای گەورە لە هەچ زاتێك ناچێت و،صیفەتی لە صیفەتی کەس ناچێ.

پێنجەم:(قائم بالزات)ە،واتە:خوای گەورە خۆی بە خۆی هەیەوپێویستی بەهیچ کەسێك و هیچ شتێك نییە.شەشەم:تەنیاییە،واتە:خوای گەورە یەك زاتە و زاتێکی ترنییە لەگەڵیداو،سیفەتەکانی هەربۆئەون و،کەس لەوسیفەتانەدانهاوبەشی نییە.ئەم پێنج سیفەتە دواییە بەناوی(سیفاتی سلبیە)وە مەشهوورن،چونکە لەواتای ئەم سیفەتانەدا نەفی و سەلب هەیە،بۆنموونە:کەدەڵێین خوا قەدیمە و قیدەمی هەیە واتە:نـــەبوونی لێ پێش نـەکەوتووە،کە دەڵێین بەقــای هەیە واتــە:نـافەوتێ و نـەبوون ناکەوێتە پاش بـوونی،کـەدەڵێین موخالیفی حەوادیســە.واتە:وێنەی نییە (لیس کمپاە شئ)کە دەڵێین (قائیمی بیلزاتە) واتەئیحتیاجی بەهیچ شتێ نییە.حەوتەم:صـیفەتی حەیاتە،واتــە:خوای گــەورە زیندووە،بە زیندوویەتییەك کە پـەیوەندی بـە مەزاج و لەشەوە نییەو،هەرگیز نابڕێتەوە.هەشتەم:صیفەتی عەلیمە،واتە:زانسـت،یانی:خوای گەورە لە ئەزەلەوەهەتائەبەد هەرچی بووەو هەرچی هەیەوهەرچی دەبێت بەهەمووی

دەزانیٚ.نۆیەم:صیفەتی ئیرادەیە،واتە:خواست،هەرشتێك خواستی خوای لەسەربێت دەبیٚ و،هەرچی خواستی ئەوی لەسەرنەبیٚ نابیٚ.دەیەم:صیفەتی قودرەتە،واتە:توانا،خوای گەورە دەستەلاٌتی بەسەر هەمووموومکیناتدا هەیەو،زەوی و ئاسمان و هەرچی لەوانداهەیە لەژێرتواناودەستەلاٌتی ئەودایە. یازدەیەم:سەمعە،واتە:بیستن،خوای گەورە هەموودەنگێك دەبیستیٚ،لەدوور یا نزیك،بۆ خوای گەورە دوورونزیك نییە.دوانزەیەم:بصرە،واتە:بینین،هەرشتێك لەجیهاندا هەبیٚ،کەم وزۆر،بچووك وگەورە،خوای گەورەدەیبینیٚ.سیانزەیەم:صیفەتی کەلامە،واتە:وتووێژکردن،خوای گەورە قسە لەگەلٚ پێغەمبەرانی خۆیدا دەکا،ئەو کتێبانەی بۆ پێغەمبەرەکان نێرراون﴿د.خ﴾سەدوچوار کتێبن:دە کتێب بۆحەزرەتی ئادەم.پەنجا کتێب بۆحەزرەتی شیپ.سی کتێب بۆحەزرەتی ئیدریس.دە کتێب بۆحەزرەتی ئیبراهیم.زەبور بۆ حەزرەتی داوود. تەورات بۆحەزرەتی موسا.ئینجیل بۆحەزرەتی عیسا.قورئان بۆحەزرەتی محمدالمصگفی

﴿صلی.اللەعلیەوسلم﴾.ئەم حەوت صیفەتانە کەباسمان کردن،واتە:حەیات،عًلیم،ئیرادە،قودرەت،سەمع،بەصەر،کەلام،پێیان دەلٚێن صیفاتی مەعانی،چونکە چەندصیفەتێکی سابیتن بۆزاتی خودای گەورە.حەوت صیفەتی ترهەن پێیان دەلٚێن صیفاتی مەعنەوییە وەکو بوون بەحەی،بوون بە عالم،بوون بەمورید.بوون بە قادر،بوون بەسەمیع،بوون بە بەصیر،بوون بەموتەکەللیم..ئەوشتانەش کەمەحالٚن بۆزاتی خواونارەوان دژی ئەم بیست سیفەتەن،وەکونەبوون،حدووس،واتە: پەیدابوون لەپاش نەبوون،فەنا،واتە:نەمان لەپاش بوون،هاووێنەیی حەوادیس،ئیحتیاجی بەغەیر زات،مردوویی،نەزانین،نەبوونی

خواست،ناتوانایی،نەبیستن،نەبینین،لاڵی و قسەنەکردن.براکان! پاش ئەوەی بەکورتی باسی ئەم سیفەتانەمان کرد،با دەست بکەین بە بەڵگەهێنانەوە لەسەریان.هەتا باش لەدڵتاندا دامەزرێن..بەڵام ئەوبەڵگانە کەلەم شوێنەدا باسیان دەکەین بەشێوەیەکی سادە و ئاسان دەیانخەینە پێش چاوتان تالەگەڵ عەقڵی گشتیدا بگونجێ.بەڵگە لەسەربوونی خوای گەورە ئەوەیە کەئەم جیهانەوئەم زەوی و ئاسمانەو،ئەم مانگ و ڕۆژوئەستێرانە کە دەیانبینین حادسن،واتە:لەپێشدا نەبوون و تازەپەیدابوون و لەپاش نەبوون هاتوون،هەرشتێ حادس بێ دروستکەر و پەروەردگاری دەوێ،کە لەنەبوونەوە دەری بکاوبیخاتە مەیدانی بوون..ئەم بەڵگەیەمان دوو ڕستەیە:یەکەم ئەوەیە کە((جیهان حادیسە))دووەمیان ئەوەیە((هەرچی حادیس بێ دروستکەری دەوێ)).ڕوون کردنەوەی ڕستەی یەکەم ئەوەیە کە ئەگەر جیهان هەمووی حادیس و تازە دروستکراو نەبێ،یا هەمووبەشەکانی قەدیمە و هەربووە،یا هەندێکی قەدیمەوهەندێکی حادیسە،ئەگەربڵێین هەمووی قەدیمە ئاشکرایە درۆیەولەگەڵ واقیعدا ناگونجێ و،ملیۆنەها بەش دەبینین کە لەپاش نەبوون پەیدابوون،چ لەئادەمیزاد و چ لەگیانلەبەران و دارودرەخت.ئەوبارەیش کە گوایا هەندێکیان قەدیم و هەندێکیان حادیسە،ئەویش هەر درۆیە،چونکە بەشەکانی ئەم جیهانە هەمووماددەیە و لەپارچە پارچە تێکەڵ بووەو،ئەم پارچە پارچانە هەموو وەك یەکن،جا ناچێتە عەقڵەوە کۆمەڵە شتێ کە تێکەڵ بن لە چەندپارچەیەکی وەکو یەك،هەندێکیان حادیس بێ و هەندێکیان قەدیم،کەواتە هەمووی حادیسە.هەروەها ڕوونکردنەوەی ڕستەی دووەم ئەوەیە ئەم حادیسە،کە بەئاشکرا هەیە،یا خۆی کاری لەخۆیدا کردووە و هێناویەتییە مەیدانی بوون،یان شتێکی تر،غەیری خۆی.بەندی یەکەم،کەخۆی کاری لەخۆیدا کردبێ،شتێکی نەگونجاوو ناڕوایە،چونکە شتێ کەخۆی نەبووبێ چۆن

کارلەخۆیدا دەکات و دەیهێنێ؟کەوابوو دەبێ بوونەکەی لەغەیری خۆیەوە بێ و،ئەوغەیرەش نابێ وەك ئەم حادیس بێ،چونکە فەرقێك لەنێوانیاندا نییەو،هەردووکیان دروستکراوی دەستی زاتێکی بێ سەرەتای لەهەموو لایەنێکەوە تەواو و بێ خەوشە،کەشایانی ئەوەیە کار لەشتی تر بکاو لە نەبوونەوە بیهێنێتە بوون.شایانی باسە :دەلیلی ئیقناعی بۆ مرۆڤی ژیر لەسەر بـوونی خوای گەورە ئەوەندە زۆرە ناژمێررێ و،هەر کەسێ تەماشای حاڵی خۆی بکا بۆی دەردەکەوێ کە هیچ ئەسەرێك بێ(موئەسیر)نابێ و،هیچ شتێك.بێ هۆ نابێ، پارووبەك نان نایەتە دەست هەتا بەدەیان کارگەر ئیشی تێدا نەکەن، سەدان کرێکار هەوڵ دەدەن تـا ئەو پاروە نانە دێتە دەست،یەکێ زەوی دەکێڵێ و یەکێ تۆوی پـێدا دەوەشـێنێ و،یەکێ ئاوی.دەداو،یەکێ پاسی دەکا،کەوشك بوو،بەدەیان کەس دەیدوورنەوەو گێرەی دەکەن و پاشان دەکرێتە نان،بێجگە لەدەیان دەستی تر کەئیشی تێدا دەکەن!!ئەمانە هەمووی بەسادەترین شێوە ئەوەمان تێ دەگەیەنێ کەهەموو ئەسەروکارێك ئافەریندە و موئەسسیرێکی دەوێ.ڕیوایەت کراوە کە زەندیقێ لە پیاوێکی دەشتەکی پرسی:بەڵگەت چییە لەسەر بوونی خوای پەروەردگار؟! ئەویش لەوەڵامدا وتی: پشقڵ دەلالەت دەکا لەسەر حەیوانێ کەئەوپشقڵەی کردووە،شوێن پێ دەلیلە لەسەر ڕێڕەوێ کە بەوشوێنەدا ڕۆیشتووە،سەرم سووڕ دەمێنێ ئەی چۆن ئەم ئاسمانە و ئەم خۆرومانگ و ئەستێرانەو،ئەم دەریا پان و بەرین و خاوەن شەپۆلانە دەلالەت لەسەر پەروەردگارێ ناکەن کەزاناوتواناو تەواوبێ و ئەم جیهانەی بەم ڕێکوپێکییە دروست کردبێ؟!بەئیشارەت لەکابرایەکی کەڕولاڵی مادەرزادیان پرسی:نوێژ بۆکێ دەکەی؟ئەویش هەر بەئیشارەت تێی گەیاندن کەبۆ ئەو کەسەی دەکات ئەم ئاسمان و عەرزەی دروست کردووە..دیسان هەر بە ئیشارەت لێیان پرسی:بەچیدا دەزانی یەکێکە یا دووە یازیاتر؟!تێی گەیاندن

که ئەگەر دووکەس یا سێ کەس یا زیاتر بوونایە کاتی نوێژ کردن لە مزگەوتدا تەنیا ڕوومان لە کەعبە نەدەکردو،هەر یەکێ رووی دەکردەشوێنێك.بە پێی ژمارەی پەروەردگارەکان!! جاتەماشابکەن کەڕولاڵێکی مادەرزاد ئەوەندە بیری تیژ بێ کەباوەڕە تەقلیدییەکەی بگاتە پایەی ئەهلی بیرو ئیستیدلال!..بەڵگەی ئەهلی زانست لەسەر بوونی خوای گەورە ئەوەیە ئەم جیهانە،چ عەین و (قائم بالذات)بێ،وەکو ئەومادانەی دەیانبینی،لەدار و درەخت و گیا و گیانلەبەر و ئادەمیزاد،یا عەرەز و (قائم بالغیر)بێ،وەکو ڕەنگ و بۆو زانست،هەموویان حادیسن،واتە:لە پاش نەبوون پەیدابوون و مومکینن،واتە:بوون و نەبوونیان وەك یەکە.دیارە شتێك حادیس بێ پێویستی بەموحدیسێ هەیە،ئەوموحدیسەش پێویستەقەدیم بێ نەك حادیس،چونکە ئەگەر ئەویش حادیس بێ پێویستی بەموحدیسێکی تردەبێ و،هەروا بەڕیز دەڕوا،جا یا ڕیز دەبەستێ و نابڕێتەوە،ئەمەش دەبێتە تەسەلسول،واتە:زنجیرە گرتنی بێ بڕانەوە کە عەقڵ هەرگیزقبوڵی ناکا،چونکەزنجیرەی مەوجوودات دەبێ دیاری بێ،شتی نەبڕاوەش دیاری نییە،کەوابێ.زنجیرەی نەبڕاوە نییە و،ئەوشتە کە ئەم حادیسەی دروست کردووە، پێویستە زاتێکی قەدیم بێ و هیچ شتێکی لێ پێش نەکەوتبێ ئەوەش زاتی خوای گەورەیە.لەبەرئەوەش کە ئەوشتە حادیسە مومکینەولەخۆیا بوون و نەبوونی وەکو یەك وایە، پێویستە زاتێکی خاوەن تەئسیر خواستی بوونەکەی کردبێ و تەرجیحی دابێت بەسەرنەبوونیاو،لەکاتی نەبوونیا ئەوزاتە خاوەن تەئسیرە قەدیمە خواستی نەبوونەکەی کردبێ و تەرجیحی دابێ بەسەربوونیا،چونکە ئەو شتە مومکینە بوون و نەبوونی وەك یەکن ووەك دووتای تەرازووی هاوکێش وەهان و،بێ گومان شتێك نەخرێتە یەکێ لەدووتای تەرازوو

یەکێکیان.دانانەوێت.و.ئەوی.تریان.بەرزنابێتەوە،کەواتە :لەمومکیناتدادەبێ ،خالیقەموئەسسیرەکەی،کەتەرجیحی بــوونی بەسەر نەبوونیدا دەدا،مەوجوودبێ،چونکە لەنەبوو هیچ پەیدا نابێ،هەروەها پێویستە ئەو خالیقە لەڕیزی مومکیناتدا نەبێ و،ئەویش وەك دروستکراوەکان نابێ بوون و نەبوونی وەك یەك بن،ئەگینا ئەویش وەك حادیسە مەخلووقەکە دەبێ،بێ گومان مەوجوودێك کەلەمومکینات بەدەربێ تەنها﴿واجب الوجود﴾ە کەزاتی خودای گەورەیە.واتە:چ لەڕووی ئیمکانەوە،یا لەڕووی حودوسەوە لێکی بدەینەوە بوونی زاتی﴿واجب الوجود﴾جێگیردەبێ.درێژەی ئەم باسە ئەوەیە هەرشتێ بێتە بەرعەقڵی عاقڵ پێویستە مەوجوودێکی(واجب الوجود)بێ،واتە : مەوجوودێ کەبوونی لەزاتی خۆیەوە بێ و بوونی لەغەیری خۆیەوە وەرنەگرتبێ،یا دەبێ(ممتنع)و (محال) بێ،واتە :نەبوونی پێویست بێ و،عەقڵ ئەوە قبوڵ نەکات کەببێت،وەکو یەکسانیی(کل و جز ء،یا کۆبوونەوەی دووشت لەیەك شتدا،بۆنموونە شتێك هەم ڕەش بێ هەم سپی،یاکۆبوونەوەی دوو(نقیض)وەك بڵێی:فلان مرۆڤە و مرۆڤ نییە،دیارە ئەمانە کاتێك عەقڵ لێیان وردببێتەوە دەیانداتە دواوەو وەریان ناگرێ!

یاخود شتێ کە بوون و نەبوونی وەك یەکە و لەوانەیە ببێ و لەوانەشە نەبێ،وەکو بوونی شاخێك کە لەوانەیە ببێ و لەوانەیە نەبێ،یا وەك بوونی منداڵێ لەدایکێ لە پاشەڕۆژدا،یاوەك بوونی زەیدوعەمر یاوەك بوونی هەر بەشێك لە بەشەکانی ئەم جیهانە،ئەم جۆرە شتە پێی دەوترێ(الممکن الخاص)واتە: نە بوونی پێویستەو نــە نەبوونی،دیارە ئەم شتە مومکینە کەبوون و نەبوونی وەك یەکن کەڵکی ئەوەی نییە کە بوونی ببێتە سەرچاوەی بوون،یا نەبوونی ببێتەسەرچاوەی نەبوونی شتی ترو،دەبێ بڵێین ئەم شتە لەپێشدا نەبووە و پەروەردگار دروستی کردووەو لە نەبوونەوە هێناویەتە

بوون،جا کەزانی بوونی بەسەردا هاتووە و ئەوەش دەسەلمێنی کە نەبوونی بەسەردا دێ و،هەروەك نەبوونی بەسەردا دێت لەوانەیە پاش نەبوونەکەی دووبارە بوونی بەسەردا بێتەوە،وەکو ئایینی ئیسلام دەڵێ کە ئەم ئادەمیزادانە لەپاش نەمان دووبارە لە کاتی خۆیدا بەپێی خواستی خوای گەورە دروست دەکرێنەوەو لەنەبوونەوە دەگەڕێنەوە بۆ بوون.پێویستی بوونی شتی(ممکن)بە(فاعل)تەنانەت گیانلەبەرانیش هەستی پێ دەکەن،بۆنموونە:حەیوان کە خشەیەك دەبیستێ یەکسەر دەکەوێتە مەڵاس و گوێ قوڵاغ دەبێ تابزانێ ئەو خشەیە لەچییەوە بوو؟ لەهاوقەتاری خۆیەوە بوو یا لە شتێکەوەیە لێی دەترسێ؟!..جا لە جارێك حەیوان هەست بەوە بکات کە خشە بێ خاوەن خشە نابێ،چۆن دەبێ ئادەمیزادی هۆشیار باوەڕ بەوە بکا کە ئەم زەوی و ئاسمانەو ئەم دەشت و کێوانە بێ خاوەنن و خۆیان لەخۆیانەوە بوون و کەس دروستی نەکردوون؟!!ئەمجارە دێینە سەرباسی ئیسباتی پێنج سیفەتە سەلبییەکان:یەکەم لەو سیفەتانە قیدەمە،واتە بــوونێکی وەها کەنەبوونی لێ پێش نەکەوتبێ.بەڵگەی ئەمەش ئەوەیە ئەگەروانەبێت دەبێت حادیس بێ و نەبوونی لێ پێش کەوتبێ و یەکێکی تردروستی کردبێ ئەمەش لەگەڵ خوایەتی و پەروەردگاریدا ناگونجێ،چونکە پەروەردگار پێویستە لەپێش هەموو مەوجوودێکەوە وجودی هەبێ هەتا عالەم دروست بکات.بەڵگەیەکی ترئەوەیە:هەرچی قەدیم نەبێ حادیسەو،حادیسیش موحتاجە بەیەکێکی ترو،شتی موحتاجیش ناتەواوەو،ناتەواویش بۆ پەروەردگاریی دەس نادات..بەڵگەیەکی تر ئەوەیە مادام حادیس پێویستە دروستکەری هەبێ،ئەو دروستکەرەش یا حادیسە،یا قەدیمە، ئەگەر حادیس بێ،ئەویش پێویستی بەدروستکەری تر هەیە،ئەگەر هەروا ئەم زنجیرەیە بڕوا ئەوە دەبێتە(تسلسل)و ئەمەش وەك باسمان کرد مەحاڵەو نابێ،خۆ ئەگەر زنجیرە نەڕوا ئەوە

دەگەڕێتەوە بۆ سەر حادیسی یەکەم و دەبێتە(دور)واتە:بوونی پەروەردگاری حادیسی یەکەم لەسەربوونی خۆی ڕادەوەستێ،چونکە بوونی لەسەر بوونی حادیسە پێشووەکە ڕاوەستاوەو،بوونی ئەویش لەسەر بوونی ئەم ڕاوەستاوە،لە ئەنجامدا بوونی پەروەردگار لەسەر بوونی خۆی ڕادەوەستێ و بەکورتی دەبێ لەیەك ئاندا هەم ببێ و هەم نەبێ،ئەمەش ئاشکرایە پووچە. پاش ئەم دووبارە ئەگەر بڕیارتدا کەئەم زنجیرەی تەسەلسولە دەگاتە قەدیمێك کەلەڕیزی حوادیسدا نییە ئەوا بڕیارتدا کەموحدیسی ڕاستەقینە و پەروەردگاری جیهان دەبێ قەدیم بێ و نەبوونی لێ پێش نەکەو تبێ و،مەبەستمان هاتەدی.دووەم لەوسیفەتە سەلبیانە((بقا)) یە،واتە:مانەوەی هەتاهەتاونەهاتنی نەبوون بەسەریا.بەڵگەی ئەمەش ئەوەیە:هەرشتێ بەقای نەبێ و نەبوونی بەسەردا بێ شتێکە بوون و نەبوونی وەك یەك دەبێ، پەروەردگاریش پێویستە﴿واجب الوجود﴾بێ.سێیەم لەو سیفەتە سەلبیانە موخالەفەی حەوادیسە.واتە جیاوازی لەهەموو ئەو شتانەی کە حادیسن،بەڵگەی ئەمەش ئەوەیە ئەگەر پەروەردگار لەشتە حادیسەکان جیاواز نەبێ دەبێ وەك ئەوان بێ،هەرشتێکیش وەك حەوادێ بێ، پێویستە ئەویش حادیس بێت،حادیسیش ناتەواوەو،ناتەواویش بۆ پەروەردگار ناشێ..هەر لەبەر ئەمەیە خودای گەورە لە قورئانی پیرۆزدا دەفەرمووێ((لیس کمپاه شی ء)) واتە:هیچ شتێك لەخودا ناچێ،چونکە ئەگەر خوا وەك شتی حادیس بێت پێویستە موحتاجی غەیر بێ و هەرچیش موحتاجی غەیر بێ ناتەواوەو،ناتەواویش بۆ خواییش ناشێ.چوارەم لەو سیفەتە سەلبیانە((قیام بالذات))ە واتە:خوای گەورە پێویستی بەغەیری خۆی نییە،یانی وەکو(عرچ)نییە کەپێویستی بەمەوسووفیك هەبێ،وەکو ڕەنگی سپیەتی کە عاریزی کاغەزێك دەبێ!بەڵێ سیفاتی زۆری هەیە وەکو ئەو بیست صیفاتانە کەوتمان،هەموو بوونمان بەستراوە بە خوای گەورەوە،بەڵام زاتی

پەروەردگار قیامی بە خۆیەوەیەو موحتاجی غەیری خۆی نییە،هەروەها پێویستی بە جێگە و شوێن نییە وەك بڵێین:خوا لە عەرزدایە یا لە هەموو شتێکدا هەبووەو ئافەریندەی هەموو دروست کراوەکانەو،کاتێ کەئەو بووە مەکان نەبووە.هەروەها خوای گەورە لەزەماندا نییە،ڕابردوو ئێستە و ئایندەی بۆ نییە،چونکە ئەگەر زەمان بە ماوەی مەوهووم و نەبوو دابنێین ئەوە مەعنای نییە بڵێین خودا موحتاجی شتی وەهمییە!خۆ ئەگەر زەمان بە مەوجوود دابنێین کە جووڵانەوەو سووڕانەوەی زەوییە بەدەوری ڕۆژدا،یا ئەندازەی ئەم سووڕانەوەیە ئەوا خوای پەروەردگار ئەم ڕۆژەو مانگ و ئەستێرە و زەوی و ئاسمانەی دروست کردووەو،ئافەریدگار پێویستە لەپێش هەموو دروستکراوەکاندا بێ و موحتاجیان نەبێ..کەوابوو هەرگیز نابێ بڵێین:خودا لەزەماندایە یا لەمەکاندایەو،دەبێ بڵێین:خودا لە پێش ئەمانەدا بووەو،لە پاش دروستکردنی ئەمانەیش لەگەڵ بوونی زەمان و مەکاندا هەیە،وەکو لەپێش زەمان و مەکاندا هەبووە.زانایانی ئاینی بۆ ئیسباتی ئەوەی خوا لە زەماندا نییە دەڵێن:زەمان شتێکە هەمیشە تازە دەبێتەوەو،ئەو شتانەی پێ دیاری دەکرێ کە گۆڕانیان بە سەردا دێ،کە مادام زاتی خوای گەورە گۆڕانی بەسەردا نایەت پەیوەندی بەزەمانەوە نییە و لەزەماندانییە.کە دەڵێن خوا ئەزەلییە مەبەست ئەوەیە کە خوای گەورە بوونێکی خۆیی هەمیشەیی بێ قەید و شەرتی هەیەو،پەیوەندی بەهیچ زەرفێکەوە نییە،واتە:نە لەزەماندایە و نە لەمەکانداو،بەرامبەرە لەگەڵ هەموو کات و شوێنێکدا،بە کورتی خوا بەهیچ شتێك موحتاج نییەو،خۆی بە خۆیەوە ڕاوەستاوەو،لە ئەزەلەوە هەتا ئەبەد بوونی پێویستی بە هیچ نییە.پێنجەم سیفەت لە سیفەتە سەلبیەکانی(وحدە)ە،واتە تاق و تەنیایە،بەم مانایە پەروەردگاری جیهان یەك زاتەو هاوبەشی نییە،چونکە ئەگەر هاوبەشی ببێ جیهان وێران دەبێ وەکو

وڵاتیێ دوو پاشای هەبێ!بەڵگەیەکی تر ئەوەیە ئەگەر پەروەردگار دوو بن یا هەریەك لەو دووانە بە سەربەخۆیی سەرپەرشتی جیهانی پێ دەکرێ،یا هیچ کامیان بە تەنیا هیچی پێ ناکرێ و موحتاجی ئەوی تریانە،یاخۆ یەکێکیان بەتەنیا سەرپەرشتیی پێ دەکرێ و ئەویتریان پێی ناکرێ.لەباری یەکەمدا یەکێکیان بەسە و ئەویتریان جیهان پێویستی پێی نییە،لەباری دووەمدا هیچ کامیان کەڵکی خودایيان پێوە نییە،لەباری سێیەمدا تەنها ئەوەیان بە کەڵك دێ کە تواناى هەیە و ئەویتریلن هیچ!.کەواتە دەرکەوت کە پێویستە پەروەردگارتاك و تەنیا بێ.ئەی برای من!بڵێ بەو عەوامانە بیربکەنەوە:ئایا دوو مرۆی دارتاش دەتوانن هەردووکیان لەیەك کاتدا تەشوێ بدەن لە یەك تەختەو لە یەك شوێنی تایبەتیدا بیتاشن،دیارە ئەمە ناگونجێ و،هەر تەنیا بە یەکێکیان دەکرێ.بەڵگەی زاناکان لەسەر یەکیەتیی پەروەردگار ئەوەیە ئەگەر پەروەردگار دووان بن یا هەردووکیان حادیسن و لەنەبوونەوە پەیدابوون ئەوە هیچیان بۆ خوایی ناشێن.ئەگەر یەکێکیان حادیسە و ئەوی تریان قەدیمە،ئەوە حادیسەکەیان بە کاری پەروەردگاری نایەت،خۆ ئەگەر هەردووکیان قەدیمن ئەوا قودەماکان زۆردەبن،کە ئەمەش ناشێ..بێجگە لەمانە..لەو بارەدا کە هەردووکیان قەدیم و خاوەن هێزو توانا بن گەر یەکێکیان ویستی شتێك بجووڵێنێ و،ئەویتریان ویستی نەجووڵێ!یا دەبێ ویستی هەردووکیان بێتە جێ،کە دەبێتە کۆبوونەوەی دوو شتی دژ لەیەك کاتداو لەیەك شوێندا،ئەمەش مەحاڵە،یا ویستی هیچ کامیان نەیەتەدی واتە:هەردووکیان بێ دەسەڵات بن،خوایش نابێ بێ دەسەڵات بێ. خۆ ئەگەر ویستی یەکێکیان هاتەدی ئەوە هەر ئەوەیان خوایە،ئەویتریان هیچ نییە..خۆ ئەگەر بڵێین با هەردوو قەدیم و تەواو بن و،لەسەر سەرپەرشتی جیهان یەك بگرن و هیچ زیانێك ڕوونەدا،ئێمە لەم بارەدا باسی موخالەفە و ناجۆریی

(بالفعل)ناکەین و (ئیمکان) دێنینە پێشەوە و دەڵێین:یا موخالەفە و نەگونجانیان مومکینە یا مومکین نییە،ئەگەر مومکینەو هەرکامیان دەتوانێ ڕێگا لەویتریان بگرێ ئەوا کۆبوونەوەی دوو شتی دژ مومکین دەبێچ و ئیمکانی مەحاڵیش مەحاڵە،خۆ ئەگەر موخالەفەو نەگونجانیان مومکین نییەو کەسیان ناتوانێ بەربەستی ئەویان بکات ئەوا هەردووکیان عاج و بێ دەسەلاٚت دەبن و،بەکەڵکی خوایی نایەن...ئەگەر ئیمکانی موخالەفە و تەمانوعیان هەیە ئەوە ئیمکانی مەحالاٚتە پێشووەکە دێتە مەیدانەوەو،ئیمکانی مەحاڵ مەحاڵە،کەواتە پێویستە خوای جیهان هەر یەك زات بێ.بێجگە لەمانە لەکاتی گونجان و ڕێکەوتنیاندا لەسەر ئەوە کە هەر ئیشێ هەبێ بەیەکەوە بیکەن،ئەوە(توارد)پەیدا دەبێ،واتە:ئیشێکی تایبەتی لەیەك کاتدا بە دوو فاعیل بکرێ ئەمەیش مەحاڵە،چونکە قەدرەت و توانای خالیق وەکو توانا و هێزی ئێمە نییە کە کەموکوورِی هەڵبگرێ،بەڵکو بە تەنیا ڕووتێکردنی تـوانای خالیق بۆ شتێ پێویستە ئەو شتە بێتە جێ،ئیتر ماوەی ئەوە نامێنێ بڵێی:با بەهەردووکیان و بە هاوبەش ئەو کارە بکەن و،هەر یەکێکیان کەمێ لە توانای خۆی بخاتە کار...ئەم شێوەیە بۆ خالیق مەحاڵە...پێویستە بزانرێ کە هەروەکو خوای گەورە لە زاتدا تاق و تەنیایەو هەر خۆیەتی، لەسیفاتیشدا هەر تاق و تەنیایە،واتە:ئەو سیفاتانە ئەو هەیەتی کەس نیەتی،هەروەها لە کرداردا تاق و تەنیایە،واتە:هەر کارێ ئەو بیکا هەر بە تەئسیری ئەوەو،تەئسیری کەسی تری تێدا نییە.شایەنی باسە کەیەگایەنیی تەواو سیانە،یەکەم:یەگانەیی لەزاتدا،واتە:باوەڕمان ببێ کەخودا زاتێکی تاق و تەنیایە،،دووەم:یەگانەیی لە(واجب الوجودی)دا،واتە:هەر تەنیا زاتی یەزدان بە (واجب الوجود) بزانین و،غەیری ئەو هەرچی هەیە (ممکن الوجود)ەو،بوون و نەبوونی چونیەکە.سێیەم:یەگانەییە لە پەرستیاریدا،واتە:عیبادەت و

پەرستن هەر بۆ خوادەکریٚ و،کەسی تر شایستەی ئەوە نییە بپەرستریٚ لەسەر ئەم سیٚ بارە بلٚیٚ:﴿لاالەالااللە﴾.ئەی برایان!مرۆڤ ئەگەر تۆزیٚ بە دلٚ بیربکاتەوەو،لەم جیهانە و لەم زەوی و ئاسمانەو،لەم کردگارە جوانانە تیٚ فکریٚ،چاك تیٚ دەگات و حالٚی دەبیٚ کە وەزعە پەروەردگاریٚکی زانا و توانا و بیٚ خەوشی هەیە.ئەوەتا خوای پایە بەرز لە قورئانی پیرۆزدا دەفەرموویٚ:((إنَ فِي خَلقِ السَماواتِ وَالارضِ وَاختِلاَفِ اللَيلِ وَالنَهارِ لايات لأُولي الاَلبابِ الَذينَ يَذكرُونَ اللهَ قِياما وقعودا وَعَلى جُنوبِهِم وَيـتَـفَكرُونَ فِي خَلقِ السَماواتِ والاَرضِ رَبَنَا ما خَلَقتَ هذا باطِلا سُبحانَكَ فَقِنَا عَذابَ النَارِ)).واتە:بەڕاستی لە دروستکردنی ئاسمان و زەوی و،گۆڕانی شەوو ڕۆژ بە زیادە و کەمی و بەدوای یەکدا هاتنیان و ڕووداوی نیٚو ئەواندا گەلیٚك بەلٚگە دەردەکەویٚ بۆ وشیاران،بۆ ئەو کەسانەی لە گەورەیی خوا بیردەکەنەوەو،ناوی خوا بە پیرۆزی دەبەن،لە کاتی ڕاوەستان و دانیشتن و پالٚکەوتندا یادی دەکەن ئەوانەی کە لە وەزعی ئاسمان و زەوی دەکۆلٚنەوەو،بە کزی و ملکەچییەوە دەلٚیٚن:ئەی پەروەردگاری ئیٚمە! ئەم جیهانەت بە خۆڕایی و بیٚ سوود دروست نەکردووەو،تۆ لەوە دووری کە کاری بیٚ بایەخ بکەیت،خوایا لە ئاگری دۆزەخ بمانپاریٚزە..دەگیٚڕنەوە:پیاویٚ هەبووئیش و کاری راگرتن و پەروەردەکردنی مریشك و پەلەوەربوو،لیٚیان پرسی بەچیدا خوات ناسیوە؟! ئەویش لەوەلاٚمدا وتی:بەبیرکردنەوە لەهیٚلکە خوام ناسی،وتیان چۆن وتی:تەماشادەکەم هیٚلکەم وەکو قەلاٚیەکی داخراوو قایم کراو دیٚتە پیٚش چاو، کەپڕکراوە لەجەواهیری تواوەی ئالٚتون و زیو.زیوەکەی تیٚکەلٚی ئالٚتووکەی نابیٚ،تەنانەت تکیٚ لەو سپیٚنە زیوینەی تیٚکەلٚی زەردیٚنە ئالٚتوونینەکەی نابیٚ،لە پاش چەند ڕۆژیٚك لەنیٚو ئەم قەلاٚ بیٚ دەروازەو بیٚ کلاٚو ڕۆژنەیەدا پەلەوەریٚك دیٚتە دەرەوە بە پەڕ و بالٚی ڕەنگاوڕنگەوە کە مرۆڤ لە سەیرکردن و تەماشاکردنی تیٚر نابیٚ.لەمەوە بۆم دەرکەوت کە ئەو هیٚلکەیە

پەروەردگارێکی هەیە زانا و توانایەو،ئەم گیانلەبەرە دروست دەکا.دەیپارێزێ.ئەی برادەرینە:!بەڕاستی گێڕانەوە و باسکردنی ئەم جۆرە قسانە زۆر بەسوودەو،لەگەڵ هەست و بیری گشتیدا و لەگەڵ عەقڵی ساغدا گونجاوە..بێ گومان ئەم پەلەوەرە پەروەردگارێکی پێویستەو، پەروەردگاریش نابێ بێ هۆش و هەست بێ، پەروەردگاری زانا و توانا و ئاگادار لە جیهان بێجگە خوای پاك و بێ خەوش کەسی تر نییە..دەربارەی حەوت ەسیفەتەکانی مەعانیی زاتی یەزدانەوە دەڵێین:یەکەم عیلمە کە سیفەتێکە دەبێ بەهۆی دەرخستنی هەموو شتێك، چ لە بوو چ لە نەبوو،ئەوەی هەیە و ئەوەی نییە، چ مومکین بێچ مەحاڵ،ئەمانە هەموو بە سیفەتی عیلم کەشف دەکرێن..بەڵگە لەسەر عیلمی خوا ئەوەیەئەم جیهانە،کە بە یاسایەکی ڕێك و پێك دروست کراوە،هەرگیز لەوانە نییە بە بێ زانست بێتە جێ،بێجگە لەمە دژی زانین،نەزانینە،واتە:ئەگەر خوای گەورە زانا نەبێ دەبێ نەزان بێ،نەزانینیش خەوشەو کەمییەو بۆ زاتی خوا شایان نییە و مەحاڵە..دووەم و سێیەم لە سیفەتەکانی مەعانی ئیرادە و قودرەتن،ئەم دوو سیفەتە پەیوەندییان بە مومکیناتەوە هەیە،واتە:خوا کە خواستی بوونی شتێکی مومکینی کرد توانا دەخاتە کار بۆ دروستکردنی یا بۆ فەوتاندنی،هەروەها خوا خاوەن ئیرادەیەو ئارەزووی بە دەستی خۆیەتی و کەس زۆری لێ ناکاو،لە خەوش و کەموکوڕی و ناچاری و عاجزی و بێ دەستەڵاتی بەدوورە،چونکە ئەم سیفەتانە نەقسن و نەقسیش بۆ خوا مەحاڵە.شایانی باسە کە ئیرادە و قودرەتی خوای گەورە ڕووناکەنە شتێك کە (واجب الوجود) یا (ممتنع الوجود)بێ چونکە هەر شتێك (واجب)بێ بوونی واجبە و نەبوونی مەحاڵە،هەر شتێکیش (ممتنع)بێ نەبوونی واجبە و بوونی مەحاڵە.کەوابوو حەقیقەتی واجیب،قلبیل نییە هیچ شتێك کاری تێ بکا،چونکە ئەگەر تەئسیرو کارەکە بۆ وجوود بێ،ئەوە دەبێتە (تە حصیلی

حاصل) وە ئەگەر بۆ عەدەم بێ ئەوە مەحاڵە..هەروەها تەئسیریش لە (ممتنع)دا ئەگەر بۆ عەدەم بێ،دیسان دەبێتە(تە حصیلی حاصل) چونکە نەبوونەکەی واجیبە،خۆ ئەگەر بۆ وجوودە ئەوا وجوودی(ممتنع)مەحاڵە..شایانی باسە کە کاری قودرەت بە پێی ئیرادە و خواستە،واتە :هەتا خوا مەیلی لەسەر شتێ نەبێ قودرەتی ڕووی تێ ناکا،هەروەها ئیرادەش بە پیچی عیلمە،واتە :هەتا شتەکە لە عیلمی خوادا نەبێ ئیرادەی ڕووی تێ ناکات،عیلمی خواش تابیعی مەعلوومە،واتە :خوا دەزانێ ئەو شتە لە عالەمدا دێتە جێ ئەویا ئیرادە ڕووی تێ دەکا.چوارەم سیفەت لە سیفەتەکانی مەعانی (حیاه)ە،واتە :زیندوویی،ئەم سیفەتە پەیوەندی بە شتێکەوە نییە بێجگە مەوسووفەکەی کە زاتی واجیبە.بەڵگەی بوونی ئەم چوار سیفەتە بە گشتی ئەوەیە :ئەمانە نەبوونایە هیچ حادسێ لە حەوادیس نەدەبوو کەوابێ بوونی حەوادیس بەڵگەیە لەسەر ئەوەی کە خوای گەورە ئەم چوار سیفەتانەی هەیە..بەڵگەی تایبەتیش لەسەر حەیات واتە :زیندوویی ئەوەتە کە ئەگەر زیندوویەتی نەبێ علیم و ئیرادە و قودرەت نابن. پێنجەم و شەشەم لە سیفەتە مەعانییەکانی خوای گەورە سەمع و بصرە،واتە بیستن و بینین،واتە :هەرچی مەوجووداتە،چ ئەعیان و چ ئەعراز،ئەوانەی خۆیان بە خۆیانەوە وەستاون،یا ئەوانەی بە غەیرەوە ڕاوەستاون،وەك دەنگ و ڕەنگ،هەروەها غەیری ئەو شتانەش کە دەبیسترێن و دەبینرێن،وەك تام و بۆن،هەموو زانراوی زاتی یەزدانن :دەیانبینێ..حەوتەم لە سیفەتە مەعانییەکان،کەلامی یەزدانە..کە سیفەتێکی نەفسییە و بە زاتی خواوە ڕاوەستاوەو دوورەو پاکە لە حەرف و لە دەنگ و وەکو سیفەتەکانی تری ئەزەلی و ئەبەدییە،هەر بووە و هەر دەبێ و نەبوون لێی پێش نەکەوتووە و لێیشی دواناکەوێ..شایانی باسە کەلام وەك بەو سیفەتە نەفسییە قەدیمەی خوا دەوترێ کە حەرف و دەنگ نییە و بەرو دوای تێدا نییە،هەروەها بەو کەلامە

لەفزییەشی دەوترێ،کە سەدو چوار کتێبن و بۆ پێغەمبەرەکانی ناردووە(د.خ)وەك تەوراتی حەزرەتی موسا و زەبووری حەزرەتی داوودو ئینجیلی حەزرەتی عیسا و قورئانی حەزرەتی (محمدالمصطفی) (صلی الله علیه وسلم) ئەمە کەلامە لەفزییەش پەیوەندی غەیری خوای گەورەی پێوە نییە،واتە:نە فریشتەکان نە پەری نە ئادەمیزاد،هیچکامیان دەخلیان بەسەر ئەو لەفزانەوە نەبووە،بەڵکو لەلایەن زاتی خواوە بە ڕەقەم لە(لوح المحفوظ)دا نووسراون و،بە لەفز بە حەزرەتی جیبرەئیل گەیێنراون بەشێوەی ئیلقای قودسی،ئەویش بێ دەس بۆ بردن و زیاد و کەمکردنی هێناویەتیە خوارەوە بۆ سەر پێغەمبەرەکان(د.خ).ئێستە ئەم قورئانە کە ئێمە دەیخوێنینەوە هەمووی کەلامی خوایەو، بە هیچ جۆرێك یەك ڕستەو یەك وشەی غەیری خوای گەورەی تێدا نییە.بەڵگە لەسەر بوونی سیفەتی کەلام ئەوەیە:دژی کەلام،کە لاڵی و بێ بەیانییە،خەوشەو کەموکوڕییەو،بۆ پایەی خواوەند ناشێ.پێویستە بزانن کە حەقیقەتی سیفەتەکانی خوا،هەروەك حەقیقەتی زاتی،لە تێگەیشتن و ژێری ئێمەوە دوورەو، پەی پێ نابەین،بەڵام بەهۆی نیشانەکانەوە دەزانین کە ئەم جیهانە،بەرز و نزمی،خوایەك و پەروەردگارێکی هەیە(واجب الوجود)ەو،هەرچی سیفەتی تەواوەتییە هەیەتی و،هەرچی کەموکوڕی و خەوشە لێیەوە دوورە..بەڵگە لەسەر حەوت سیفەتەکانی مەعانی،بێجگە لە ئایەتی قورئان و فەرموودەی حەزرەتی پێغەمبەر ئەوەیە ئەگەر یەزدانی مەزن ئەم سیفەتانەی نەبێ دەبێ دژی ئەمانەی هەبێ،وەك مردن،نەزانی،بێ خواستی،بێ هێزی،کەڕی،کوێری،لاڵی،ئەمانەش سیفەتی خەوش و کەموکوڕین و بۆ زاتی یەزدانی گەورە ناشێن،تەنانەت مرۆڤێکی ئاسایی ئەگەر یەکێ لەو خەوشانەی بدرێتە پاڵ زویر دەبێ و ناڕازییەتی پیشان دەدا،ئیتر چۆن نیسبەت لە خوا دەدرێن ((سبحان الله عما یصفون))..لە لایەکی ترەوە ئەم بارەگا جوانە

ڕازاوەیەی جیهان ئا بەم جۆرە نایابە ڕازاوەیە،کە پیاهەڵدان و تاریف کردنی مرۆڤی هەرە زانابە چەمکێکی کەمیشیدا ناگات،هەموو بە ئاشکرا بەڵگەن لەسەر بوونی یەزدانێکی(واجب الوجود).زانایانی بیروباوەڕ حەوت سیفەتی تریان بۆ یەزدان بڕیار داوە،کە پێیان دەڵێن سیفاتی مەعنەوییەو،بە هۆی خاوەنیەتی ئەو حەوت سیفەتە مەعانییانەی کە باسمان کردن،نیسبەت دەدرێن لە زاتی خوا،واتە بوونی ئەم صیفەتە مەعنەوییانە لە بوونی سیفەتە مەعانییەکانەوە پەیدا دەبێ،دیارە کە خوای گەورە زیندوویی و زانایی و خواست و توانا و بیستن و بینین و کەلامی بۆ سابت بوو،بوونی خوا بە زیندوو زانا و خاوەن خواست و توانا و شنەوا و بیناو خاوەن کەلام گومانی تێدا نابێ..دیارە ئەگەر زاتێ زانایی نەبێ بوون بە زاناشی بۆ نابێ،ئەم صیفەتانە کە بە عەرەبی((کونه علیما..کونه مریدا...هتد))دەردەبڕدرێن چەند سیفەتێکی ئیعتیبارن و لە حەقایق نین.ئەو سیفەتانەش کە مەحاڵن و بۆ خوای گەورە ناشێن دژی ئەو سیفەتانەیە کە باسمان کردن،وەکو (حدوث) و (فنا)و،لە حەوادیس چوون و، پێویستی بە غەیرو،لەیەك زیاتر بوون و،مردن و نەزانایی و ناچاری و ناتەوانایی و کەڕی و کوێری و لاڵی..بەتاییەتی لە حەوادیس چوون دەبێتە سەرچاوەی هەموو کەموکوڕی و خەوشێك،بۆ نموونە ئەگەر هاووێنەی ئەجسام بێ دەبێ لە ئەندامەکانی پێك بێ،کە تێکەڵ بوو لە ئەندامەکان هەمووەکەی پێویستی بە یەکە یەکەی ئەندامەکان دەبێ،ئەمەش کەموکوڕی و خەوشە و شایانی پایەی یەزدانی نییە و،سیفەتی ئەو شتانەیە کە لە حەوادیسن..خۆ ئەگەر هاووێنەی جەوهەر بێ،یانی تاقە ماددەیەك کە تاکە و تێکەڵ نییە،ئەوا دەبێ کەڵکی ئەوەی پێوە بێ کە ببێتە پارچەیەك لە جیسم و ڕام بێ بۆ تەرکیبی جیسمی،سیفەتی وەهاش بۆ (واجب الوجود)ناشێ..هەروەها ئەگەر هاووێنەی عەرەز بێ ئەوا وەك عەرەز ئەویش موحتاجی غەیر دەبێ و،ئەم

موحتاجییە لەگەڵ (واجب الوجود)یدا ناگونجێت...دیارە ئەگەر هاووێنەی مەوجووداتی مومکینە بێ،لەوانەی کە خاوەن جیهەتن،واتە:لە خوار و لە ژوور،یا لای ڕاست و چەپی شتێکەوەن،ئەوە مەعنای ئەوەیە خوا بوونێکی سنووردارو خاوەنی مەسافەیەکی تایبەتی و پانی و درێژییەکی دیاری بێ و،بکەوێتە لای ڕاست و چەپ و خوار و ژووری شتەکانی ترەوە!ئەمەیش هەر کەموکوڕییە و بۆ زاتی خوا ناشێ،کە دەبێ لە مادە و سنوور پێویستیی بە غەیر دووری بێ.هەروەها یەزدان لە ئیش و کاریشدا هاووێنەی حەوادیس نییە،چونکەخاوەن کردەوەی ژێر هەر کارێ کە دەیکات لەبەر مەبەستێکە واتە:موحتاجی مەبەستەکەیەو،بۆ بەجێهێنانی ئەو مەبەستە ئیشەکە دەکا،بەڵام یەزدانی پاك و بێگەرد هەر شتێکی مەبەست بێت بە (کن فیکون)ێك دەیکاو،ئەگەر لەسەر پلەی ئەسبابیش بیکا ئەوە هەر لەسەر یاسای ڕەفتاری خۆیەتی لە جیهانداو،لەبەرئەوە نییە کە موحتاجی سەبەبەکە بێ و،بەبێ ئەو نەتوانێ بیکا!..هەرگیز پێویستی بەو شتانە نییە کە ئەسبابی عادەتین..هەروەها پێویستە ئێمە باوەڕمان وابێ کە هەموو کردارێکی یەزدان حیکمەت و نرخێکی ڕاستی و تایبەتی هەیە،با ئێمەش پێی نەزانین.((ولە الحكمة البالغة في اتخاذ المقصود والمرام،فعال لما يريد من الاغراض والجواهر والاجسام)).ئەی برادەران!زۆر زۆر پێویستە لە کاتی تەمێ و تەربیەی(عوام الناس)دا کە بە ئەندازەی ژیری ئەوان قسەیان لەگەڵدا بکەن،بە تایبەتی لە مەسەلەکانی بیر و باوەڕدا.. پێویستە شتێکیان بۆ باس بکەن کە باش تێی بگەن و لێی حاڵی بن و،ئەوەیان پیشان بدەن کە یەزدانی گەورە زاتێکە (واجب الوجود) بوونی پێویستە،بێ چەند و چوونە،((سبحان من لا یعرف قدره غیره،ولا یبلغ الواصفون وصفه،وكل ما خگر ببالك فربنا على خلاف ژلك)).هەروەها دژی سیفەتی ((القیام بذاته)) ئەوەیە کە بە زاتی خۆیەوە

ڕانەوەستابێ،واتە:وەكو سیفەتێك بێ كە پێویستی بە خاوەن هەبێ و،بە شوێنەوە ڕاوەستابێ و،پێویستی بە (مخصص)بێ،ئەمەش وەك وتمان،مەحاڵە.دژی سیفەتی وەحدەت ئەوەیە كە لە زاتی خۆیدا تێكەڵ بێ،یاخود لە زاتدا یا لە صیفاتدا یا لە كرداردا هاووێنە بێ،واتە:لە كردار و دروست كردندا بكەرێكی تر هەبێ وبەیەكەوە ئیش بكەن،ئەمەش مەحاڵە..دژی ئیرادە و قودرەتیش ئەوەیە كە بوونی یەكێك لە شتە مومكینەكان پەیوەندی بە خواوە نەبێ،واتە:خوا لێی بێ ئاگابێ،یا خواست و ئیختیاری تێدا نەبێ،یا دژی خواست و نیازی ئەو شتێك بێتە وجوودەوە،هەموو ئەم حاڵانە مەحاڵن و لە یەزدانی پاك و بێگەردەوە دوورن.دژی زانین نـەزانینە،دیارە نەزانینی تۆزقاڵێك لەم كائیناتە كەمییە و خەوشە و،پێویستە خوای لێوە دوور بێ..شایانی باسە پێویستە باوەڕمان وابێ كە زانینی خوا هەموو شتێك دەگرێتەوەو،هەروەكو زاتی خوا ئەبەدییە و دوایی نایەت،زانینەكەشی بەو جۆرە نەبڕاوەیەو،هەرچی دێتە دایەرەی وجوودەوە بە سوورەتی زیهنی و عەینی دەبێ لای خوا زانراو بێ و،هەرچی نەیەتە دائیرەی وجوودەوە بەڵام لەوانەبێ ببێ وەك ئەو مومكیناتانەی كە نین،یا هەر قابیل نەبێ بێتە دائیرەی وجوودەوە وەكو شتە موستەحیلەكان،ئەوە پێویستە سوورەتێكی عیلمیی ئەمانە لای خوای گەورە ببێ و لە بازنەی زانینی ئەو دەرنەچن..هەروەها هەرچی زەڕڕە و تۆزقاڵی ئاسمان و عەرش و كورسی و ئەستێرەكان هەیە،لەگەڵ ئەحواڵی مردووەكاندا، پاش مردن و هەتا ڕۆژی قیامەت و،ئەحواڵی ئەهلی قیامەت لە زیندووكردنەوەوە هەتا هەتایەو،زەڕڕاتی مەوجوود لە دۆزەخدا و لە بەهەشتدا دەبێ ئەمانە هەموو لە ئەزەلەوە تا ئەبەد لە بازنەی زانینی خوادا حازر بن و،خوای گەورە پیچپیان بزانێ.ئەو سیفەتانەش كە جائیزن و بۆ خوای گەورە ڕەوان و بوون و نەبوونیان بۆ خوا وەك یەكە،بریتییە لە دەسكاری كردنی خوا لە

کائیناتدا بە فعل و تەرك،زیندوو کردنەوەو مراندن،گەورەیی و شان و شکۆدان و وەرگرتنەوەیان بە هەرکەس و لە هەر کەس،ئەمانە بۆ خودا جائیزن و،هیچ یەکێك لەمانە لەسەر ئەو پێویست نییەو خۆی کاربەدەست و خاوەن ئیختیارە،(یفعل الله مایشا ءویحکم ما یرید)هەروەها هەر کردەوەیەکی حیکمەتێکی تێدایە،ئێمە پێی بزانین یانا..(لَا یُسأَلُ عَمَّا یَفعَلُ وَهُم یُسأَلُونَ)

کتێبی مکتوباتی کاك احمدی شێخ لا٤٤٧

ئەو سیفەتانەی کە پێویستە لە پێغەمبەراندا بن

ڕاستگۆییئەمانەت و دەستپاکیگەیاندنی ئاین بە خەڵکبەڵگەی بێگومان لەسەر پێویستیەتیی ڕاستگۆیی پێغەمبەران ئەوەیە:کە درۆ لە پێغەمبەرانەوە دەبێتە هۆی درۆ لە وتاری خوادا(تعالی عن علوا کبیرا)،چونکە خوای گەورە موعجیزەی داوە بە پێغەمبەران(د.خ)و،ڕاستگۆیی ئەوانی لەبەردەم هەموو خەڵکدا ئیسبات کردووە،ئەمەش واتە:پێغەمبەران هەرچی دەڵێن ڕاستە و درۆیان لێ ناوەشێتەوە،بێگومان ئەگەر خوا نەخواستە،درۆیان لێ دەرکەوێ،دەچێت بە گژی تەسدسقەکەی خواداو،ئەوەی لێ دەبێتەوە:لەوانەیە ڕاست بکەن و لەوانەیە ڕاست نەکەن،هەروەها دەکێشێتەوە بۆ ئەوەی کەلامی خوای گەورە ڕاست بێ و ڕاست نەبێ..ئەمەش مەحاڵە..بەڵگە لەسەر ئەمانەت و دەستپاکیی پێغەمبەران و گەیاندنی ئەحکام بە خەڵك ئەوەیە ئەگەر ئەم زاتە پاکانە ئەمین نەبن و کردەوەیان حەرام یا مەکرووە بێ دەبێتە هۆی کۆبوونەوەی دوو دژ(جمیع النقیضین)،چونکە لەلایەکەوە ئیتاعە و بە گوێ کردنیان لە هەموو کردەوەیەکدا واجیبە لەبەرئەوەی کە خوا فەرمانی داوە بە ئیتاعەکردنیان و هەرچی ئەوان کردوویانە پێویستە ئێمەش جێبەجێی بکەین،لە لایەکی تریشەوە پێویستە لەسەرمان لە کردەوەی حەرام و ناڕەوا دووربکەوینەوەو نەشهێڵین خەڵك بیکا،لەم حاڵەدا ئێمە پێویستە ئەو کردەوە حەرامە بکەین کە ئەوان کردوویانە،چونکە ئیتاعەیان واجیبەو،پێویستە نەیکەین چونکە حەرامە!!هەروەها ئەگەر فەرمانی خوا نەگەیەنن و غەیری فەرمانی ئەو

بگەیەنن،ئێمە لەلایەكەوە دەبێت دوایان كەوین،چونكە دواكەوتنیان واجیبە و،لە لایەك دەبێت دوایان نەكەوین چونكە فەرمانەكە هی خوا نییە!!ئەو سیفەتانەش كە ڕەوا (جائز)ن بۆ پێغەمبەران (د.خ) بریتین لەوانەی ڕوودەكەنە ئادەمیزاد،وەكو ساغی و نەخۆشی و نووستن و لە خەوهەستان و،حەز لە هەندێ خواردەمەنی كردن و حەزنەكردن لە هەندێكی تر.بەڵێ هەر ڕووداوێك كە لەگەڵ پلە و پایەی ئەواندا ڕێ نەكەوێ:وەك كوێری و كەڕی لە كاتی ڕەوانەكردنیاندا،یا وەك گولی و بەڵەكی و قۆڕی و باقیی ئەحواڵی ناشیرین،ئەوە هەرگیز بۆ پێغەمبەران ڕەوا نییە لە كاتی بە پێغەمبەربوونیان و ڕەوانەكردنیان بۆ سەر خەڵك،بەڵام ئەگەر لە پاش دامەزرانی پێغەمبەریەتییەكە بوو ئەوە قەیناكا.بۆ نموونە:بێ هێزی چاوی حەزرەتی یەعقوب و،ناساغی و برینی لەشی حەزرەتی ئەیوب (د.خ) لە پاش دامەزرانی پایەی پێغەمبەری ئەوان بووەو،مایەی پایە بەرزییان بووەو، پەند و ئامۆژگارییەكی ئاینی بەتین بووە بۆ ئادەمیزادەكانی تر،واتە مادام پێغەمبەران (د.خ) گیرۆدەی ناساغی و دەردی سەری دنیا بن، لەبەر هەر حیكمەتێك كە خوا دەیزانێت ئەوانیش هەروەها گیرۆدە دەبن و،یەزدانی گەورە یاسای دامەزراو و ڕێكوپێكی هەیە بۆ پایەداریی جیهان و ئەهلی جیهان و،لەمەو پێش چۆن هاتووە لەمەو پاشیش هەروەها دەڕوا.ئەی برادەرانی ئاینی!سوێندتان بە خوا دەدەم كە گەلێ جار ئەم مەكتووبانەو ئەم ئامۆژگارییانەی منە بۆ موسوڵمانان بخوێننەوەو،لە ماناكانیان ئاگادار و شارەزایان بكەن،بە تایبەتی بۆ ئەو خوێندەوارانە كە لە پایەی سەرەتاییدان و بە تەواوی پێ نەگەیشتوون و نەگەیشتوونەتە پایەی زاناكان،بەڵكو لە گێژاوی نەزانی دەرچن و ببن بە هۆی ڕزگارییان و ڕووكردنیان لە ئاینی پاكی ئیسلام.لەسەر فەرموودەی حەزرەت (د.خ) شارەزایی و ڕێنموونی ئادەمیزادێك بۆ

سەر ڕێگای ڕاست لە هەموو جیهان و ئەوەی لە جیهاندایە قازانجی زۆرترە.هاوڕێکانی حەزرەت(د.خ) لە مانای ئەم فەرموودەیەدا وایان فەرمووە کە ئەگەر هەرچی لە جیهاندایە موڵکی یەکێك بێ و،هەمووی لە ڕێگای خوادا بەخت بکا.پاداشت و خێری ئەوەی نییە کە مرۆڤێکی گومراه بە قسە و ئامۆژگاری ئەو ڕوو بکاتە ڕێگای ڕاستی ئیسلام..زاناکانیش لە حیکمەتەکەیدا وایان فەرمووە کە جیهان تا سەر نییەو نا پایەدارەو،خزمەتی خەڵك بە ژیواری جیهان خزمەتکردنە بە شتێکی بڕاوە و کۆتاییهاتوو! بەڵام خزمەتکردنی ئادەمیزادێ بە ئاین،واتە:بەو خزمەتە ڕێگای ئاین بگرێتە بەر دەبێتە خزمەتکردن بە شتێك کە هەرگیز نەبڕێتەوە،چونکە بەختیاری و ڕزگاریی ڕۆژی دوایی بڕانەوەی بۆ نییە و هەتا هەتاییە.دوایی باس ئەی برایانی ئاینی!یەکەم هەنگاو بۆ چوونە ناو ئاینی پیرۆزی ئیسلامەوە،بەوە دەبێ کە دوو ڕستەی شەهادەت بڵێی،واتە:((أشهد أن لا إله إلا الله وأشهد أن محمد رسول الله)) دیارە لە ئاینی ئیسلامدا ئەم دوو ڕستەیە کراوە بە دروشمی ئیسلامەتی،چونکە هەرچی بیروباوەڕی موسوڵمانە لە واتای ئەم دوو ڕستەیەدا کۆبووەتەوە:لە وشەی (ئیلاه)دا کە یەکەم وشەیە مەعنای((ئولووهیەت))هەیە،کە بریتییە لە بێ ئیحتیاجی و بێ نیازی بە غەیری خوا،واتە:هیچ کەس نییە کە لە هەموو ڕوویەکەوە بێ نیاز بێ،ئەو خوایە نەبێ کە پەرستراوی بە ڕاستییەو،عیبادەت و بەندەگی هەر بۆ ئەو شایستەیە و هەر ئەو پەروەردگار و ئافەریندەی هەموو جیهانە،بێگومان بێ نیازی و بەکەس موحتاج نەبوون ئەوەی لێ دەردەکەوێ کە ئەو زاتە(واجب الوجود) و قەدیمەو هەر دەمێنێ و،لە هەموو حەوادیسەکان جیاوازەو،بە خۆیەوە ڕاوەستاوەو،لە هەموو کەمی و خەوشێك پاکە و دوورەو،لە زات و سیفەتدا تاکە و،لە کار و کردەوەشدا هەر ئەو خاوەن ئیجاد و تەئسیرەو دروستکردنی جیهان و هەموو ئەندامێکی جیهان لە ژێر دەسەڵاتی ئەودایە..ئەم

مەعنایە کە لە (ئولووهیەت)ەوە دەردەکەوێ دەبێتە هۆی ئیسباتی هەموو سیفەتە پێویستەکانی خوای گەورە،وەکو لە پێشەوە باسمان کردن و،لە جوملەی ئەوانەیە :زیندوویێتی و زانست و خواست و تەوانایی،بیستن و دیتن و وتوویژ لەگەڵ ئەو پێغەمبەرانەدا کە بۆ ئامۆژگاریی ئادەمیزاد ناردوونی..هەروەها ئەوەش دەگەیەنێ کە ئەو خوایە لە کردنی هەر کارێکدا کە بیەوێ بیکا و،لە نەکردنی هەر کارێکدا کە نەیەوێ بیکا،خۆی خاوەن خواست و ئیختیارەو،ئارەزووی کردن و نەکردن بە دەستی خۆیەتی.. هیچ شتێك و چاکیی حاڵی هیچ کەس و هیچ گرووهێ لەسەر خوای گەورە واجب نییە،چونکە ئەگەر شتێ لەسەر ئەو واجیب بێ دەبێتە هۆی کەمی بۆ خوا،لە زاتیدا یا لە سیفاتیداو،بەو شتەو بەو کردەوە تەواو دەبێ،یا ئەگەر کەسێکی تر دەسەڵاتی بەسەر ئەودا ببێ و بە خواستی ئەو خوا کارێك بکا،یا واز لە کارێك بهێنێ،ئەمە دەبێتە کەموکورشی و موحتاجی بۆ خوای گەورە (تعالی ألله عن ذلك علوا کبیرا).براکانم!کە باوەڕمان بوو بەوەی هەموو شتێك موحتاجی خوایەو،خوای گەورە لە عالەم بێ نیازەو موحتاجی کەس و هیچ نییە،دەبێ باوەڕمان بەوە ببێ کە هەرچی بێتە وجوود،لە کار و خاوەن کار هەمووی دەگەڕشێتەوە بۆ خوای گەورەو،ئەو هەمووی دروست کردوون و دروستیان دەکات((أَللّهُ خَالِقُ كُلِ شَيٍ، وَهُوَ عَلَى كُلِ شَيٍ، وَكِيل))

واتە :ئەو.کارانە.ئێمە.دەیکەین.وەکوهەستان،ڕۆیشتن،وتوویژ،نووستن،هاتوچۆ ،ئازاردان،خزمەت،کردنی خەڵك،ڕێز لە خەڵك گرتن و ئیهانە کردن هەموویان دروست کراوی خوان ئەو دروستی کردوون.هەر ئەوەندە هەیە کە ئێمە پەیوەندیی ئیختیار و کەسبمان هەیە لەو ڕەفتارانەدا،چ خێر وەکو نوێژکردن و،چ شەڕ وەکو شەراب خواردن،ئەو کەسانە کە دەڵێن:کارە خراپەکان و کارە شەڕەکان لە بەندەوەیەو خوا دروستی نەکردوون قسەکەیان هەڵەیە،یەکەم:لەبەرئەوە خێر

و شەڕ بە نیسبەتی ئێمەوەیە،واتە:بۆ ئێمە هەندێ ڕەفتار خراپە و تاوان و تاوانبارییەو،هەندێ کاریش چاکە،بەڵام بە نیسبەتی خواوەو،بەو چاوەی کە ئەو دروستی کردوون،هەموو وەك یەك وان،دووەم:کە ئێمە تەماشا دەکەین نەخۆش کەوتنمان،مار پێوەدا نمان،لە بەرزیوە داکەوتنمان، کوێربوونمان، هەموو ئەمانە بۆ ئێمە شەڕن و خواش دروستی کردوون، کەس نالێ:من خۆم نەخۆشینی خۆمم دروست کردووە،خۆ ئەگەر خۆی نەخۆشینی خۆی دروست دەکا ئەی بۆچی خۆیشی چاك بوونەوەی خۆی دروست ناکاو،بۆچی جگەر گۆشە خۆشەویستە نەخۆشەکەی خۆی لە مەرگ ڕزگار ناکا؟!هۆی هەرچی کردەوەی شەڕ و تاوانبارییە هەمووی دوو شتە یەکێکیان:نەفس و دەروونی ئادەمیزاد خۆیەتی و،ئەوی تریان شەیتانە،نەفرینی خوای لێ بێ،ئەی بۆچی هەموو کەس دان بەوەدا دەنێ کە نەفس و شەیتان خودا دروستی کردوون،کە هۆی هەموو شەڕ و خراپەیەکیش ئەم دووانەن؟!کەوابوو ڕاستەکەی ئەوەیە کە خوای گەورە دروستکاری چاکە و خراپەیە،بەڵام لەبەرئەوەی بەندە ئیختیاری هەیە لەوانەدا خوای گەورە لەسەر کردەوەی چاکە پاداشتی چاکی دەداتەوە و لەسەر کردەوەی خراپ سزای سەختی دەدا،هەروەها ئەو کەسانەش کە دەڵێن:هەموو کردەوەیەکی ئیختیاری،چ چاك و چ خراپ،هەمووی بەندە دروستی دەکات و پەیوەندی خوای پێوە نییە،ئەوانیش بە هەڵەدا چوون و بۆچوونەکەیان بێ بایەخە لەبەر ئەم بەڵگانەی خوارەوە:یەکەم:ئەو کەسەی کە شتێك دروست بکا پێویستە لە کاتی دروستکردنەکەیدا لە ئەندازە و ژمارە و چۆنیەتی ئەو شتە ئاگادار بێت،کەچی ئێمە زۆر باش دەزانین لە چەندیەتی و چۆنیەتی جموجۆڵی جومگەی لەشمانە ئاگادار نین و شتێکی زۆر زۆر کەمی نەبێ خەبەرمان لێی نییە!! تەنانەت ئەگەر یەکێك بە تایبەتی پرسیارمان لێ بکات لەوانەیە نەتوانین وەڵامی ڕاستەقینەی بدەینەوە،بەڵکو سەرسامیش دەبین!!دووەم:ئێمە ئەگەر خۆمان ئەو

ئیشە باشانەی خۆمان دروست کردبایە دەبووا بمانتوانیایە لەو جۆرەی کە دەیکەین زۆر چاکتر و جوانترمان دروست بکردایە،بە شێوەیەك کە کەس لێمان پێش نەکەوتایە،کەچی هەموو کەس دەزانێ ئەگەر زۆریش هەوڵبدا ناتوانێ لەو ئەندازەی کە دەیکا زیادی بکات لە ڕێگا ڕۆیشتندا،لە نووستندا،لە قسەکردندا...هتد سێیەم:ئەگەر توانای دروست کردنی کردەوەی خۆمان ببوایە،دەبووا هەرگیز پێزۆیستمان بە یارمەتی کەس نەبوایە،چونکە هێزی دروست کردن پێویستە تەواو بێ،خۆ ئەگەر دەڵێ هێزی بەندە کزە و تەواو نییەئەوە پێی لێ دەنێیت کە هێزی بەندە بە کەڵکی دروست کردن نایەت،تەنیا بۆ کەسب و پەیوەندییە بەو کارانەوە کە خەریکیان دەبێ چوارەم:ئەگەر بەندە ئیشی خۆی دروست کردبایە دەبووا مرۆڤی موسوڵمان هەرگیز ئیشێکی ناباری تاوانی بۆ خۆی دروست نەکردایە،کە لە پاشەڕۆژدا پێی گیرۆدە ببێ و،دەبووایە هیچ مرۆڤێکی شارستانی کردەوەیەکی وەهای نەکردایە کە لەگەڵ یاسا و نەریتدا نەگونجێ،چونکە هیچ کەس بەوە ڕازی نابێ کە شەرمەزاری بەردەمی گەورەی خۆی ببێ،بەڵام ئەگەر بەندە کاسب بێ،وەك ئێمە باوەڕمان پێیە،ئەوە وا دەبێ کەسبەکەی لەسەر داوای نەفس و ئارەزوو بازی دەڕوات و،دەبێتە هۆی ئەوە کە خوای گەورە لەسەر ئەو کەسبە تاوانبارییەکەی بۆ دروست بکا.هەروەها ئەو بیرەش کە دەڵێ:ئادەمیزاد بێ چارەیەو،وەك دار و بەرد وایە،توانای خۆ لادانی لە شەڕ بۆ خێر و لە خێر بۆ شەڕ نییە،ئەویش هەر هەڵەیە لەبەر ئەم چەند هۆیانە:یەکەم:هەموو مرۆڤێکی ژیر دەزانێ کە ئەگەر یەکێ نەخۆش بکەوێ و لەرزی لێ بێ ناتوانێ نەلەرزێ یا ئارام ببێ،بەڵام ئەگەر بە ساغی خۆی بلەرزێنێتەوە بە ئارەزووی خۆی،دەتوانێ بلەرزێ یا ئارام بێ،ئەمە بە ئاشکرا بەڵگەیە لەسەر فەرقی کردەوەی ناچاری و کردەوەی ئیختیاری.دووەم:ئەگەر مرۆڤ هیچ چارێکی نەبووایە لە چاك و خراپی

کردەوەیدا دەبووا لە هیچ کردەوەیەکی خۆیداو،لە زیاندانی لە خەڵکدا مەسول نەبووایەو،دەبووا خەتاکاری و تاوانباری لە جیهاندا نەبووایە!!سێیەم:دەبووا یاساکانی جیهان و قانوونەکان،چ ئاینی و چ دنیایی،بێ سوود بوونایە،چونکە یاسا و قانوون بۆ ئادەمیزادی خاوەن خواست و خاوەن هێز و تەوانایەو،دار و بەرد یاسا وەرناگرن!!کەوابێ ڕاستەکەی ئەوەیە کە مرۆڤی ژێر هێزی ژیان و زانست و خواست و توانای ئەوەندەی هەیە کە ڕوو بکاتە چاکە و خراپە و فەرقیان بکات و،کە ڕووی کردە هەر شتێ خوایش بە قودرەتی خۆی بۆی دروست دەکا و،لەسەر مەیلی کردەوەی خێر پاداشتی باشی دەداتەوە لە دنیا و قیامەتداو،لەسەر کردەوەی خراپ پاداشتی ئازار و سزای پێدەدات لە دنیا و لە قیامەتدا.. ئەم مەیل و خواستی بەندەیە دەبێتە هۆی عادەتی بۆ ئەوەی کە خوای گەورە ئەو کردەوەی بۆ دروست بکا،وەکو چۆن گەرمی ئاگر هۆی عادەتییە بۆ سووتانی شتێك،یا سەرما هۆیە بۆ وشکبوونی شتێك.. هەروەها ئەسبابەکانی تریش،کە خوا دروستی کردوون ،هەموویان هۆی عادەتین،واتە:عادەتی خوای گەورە وەها ڕاهاتووە کە ئەو هۆیانە ببنە هۆی چەند شتێك،ئەگینا نە ئاگر دروستکەری سووتاندنەو،نە سەرما خالقی وشککردنە،وەکو مەشهوورە ((ان أللة یخلق المسیات عند الاسباب لا بها))گەلێ جاریش خوا ئەم عادەتە تێك دەدا،ئەوە بوو ئاگر ئیبراهیمی خەلیلی نەسووتاندو..گەلێ شتی تری وەهاش لە جیهاندا ڕووی داوە..هەندێکیش هەن دەڵێن:خوای گەورە وای موقەدەر کردووە کە فلاَن فلاَن بکوژێ و،کەسێك ماڵی کەسێکی تر داگیر بکا،یا فلاَن نوێژ بکاو،فلاَن نەیکات و،تەقدیری خوا پێویستە بێتە جێ،ئیتر چارەمان چییە؟! ئەم قسەش زۆر زۆر هەڵەیە و لە نەزانینەوەیە،چونکە تەقدیری خوا یانی ئیرادە و خواستی خوا،لەسەر زانستی خۆی دەڕواو،خوایش لە ئەزەلدا ئەوەی زانیوە کە فلاَن کەس دروست دەکا و هۆش و بیری دەداتێ و،دین و ئاینی بۆ ڕەوانە

دەکا و،لە لایەنی زانایانی ئاینیشەوە ئامۆژگاری وەردەگرێ و ئەو کەسەش مرۆڤێکی خاوەن هەست و خواستەو،بە ئارەزووی خۆی لەو کاتە دیارییەدا فلانە کار ئیختیار دەکا،کە پیاو کوشتنەو،گوێ بە یاسای عەقلّ و ئاین نادا،ئیتر تەقدیر مەعنای ئیجبار و زۆرکاری نییە،ئەگەر تەقدیر مانای ئیجبارە،بۆچی کە یەکێك ماڵت بخوا،یا کەسێك بکوژێ بەگژیا دەچی و بە مەسوولی دەزانی؟!ئینجا کە ئیختیاری ئادەمیزاد مایەی کردەوەی خێر و شەڕ بێ، پێویستە هەرکەس ئەمڕۆ کردەوەی چاك بکا سوپاسی خوا بکاو،هەرکەس کردەوەی خراپ بکات خۆی سەرزەنشتی خۆی بکا.برایانی ئاینی!پێویستە لەسەر هەموو موسوڵمانێ پێویستیەکانی بیروباوەڕی ئاینی خۆی بزانێ،هەروەها پێویستە لەسەری کە هەموو پێویستیەکانی عیبادەت،وەکو نوێژ و ڕۆژوو و ئادابی،بەقەدەر حالّی خۆی بزانێ،واتە:سەبارەت بە بیروباوەڕ بەوە بزانێ کە خوا و فریشتە و پێغەمبەران هەن و،خوا کتێبی بۆ پێغەمبەران ناردووە،ئەوانیش بە خەڵکیان ڕاگەیاندووە،بەوە بزانێ کە پێغەمبەری خۆمان حەزرەتی (محمدالمصطفی)دروودی خوای لەسەر بێ،بۆ سەر هەموو پەری و ئادەمیزادی جیهان بە پێغەمبەریی ڕەوانە کراوەو،ئەو دوایی پێغەمبەرانەو،لە پاش ئەو پێغەمبەری تر نابێت،هەروەها دەبێ باوەڕی بەوە هەبێ کە هەرچی لە جیهاندا هەیە خوای گەورە دروستی کردووە،پێویستە باوەڕی بەوە هەبێ کە ئێمە هەموو لە پاش مردن زیندوو دەکرێینەوەو ڕۆژی قیامەتی نەبڕاوە دێتە مەیدانەوەو، پاش حسابی کردەوە لە ڕۆژی قیامەتدا ئەوەی کافر و بێ باوەڕ بووبێ دەخرێتە دۆزەخەوە و هەتا هەتایە تیایا دەمێنێتەوەو ئەوەیش خاوەن بیروباوەڕی پەسەند بێ و موسوڵمان بێ،ئەگەر بێ تاوان بێ زووبەزوو دەبرێ بۆ بەهەشت،ئەوەش تاوانباربێ یا خوا بە گەورەیی خۆی لێی دەبووری و دەیبەخشێ،یا بەقەدەر گوناهەکەی لە دۆزەخدا ئازار دەدرێ و لە پاشان لە

دۆزەخ دەردەکرێ و بەرەو بەهەشت بەڕێ دەکرێتەوەو،هەتا هەتایە لە ئاسایش و ناز و نیعمەتدا دەمێنێتەوە..هەروەها پێویستە هەموو کەس فێری ئاداب و یاسای نوێژ و ڕۆژوو و ئەحکامەکانی تری ئاین ببێ،وەك پێویستە لەسەر ئەوانەی کاسبی دەکەن کە بە گوێرەی ئیش و کارەکەیان لە یاسا و ئادابی ئاین ئاگاداربن،ئەگینا بە تاوانبار دەناسرێن.واتە :بە کورتی مرۆڤ بە دوو ڕستەی شەهادەت کە بە زمان دەڵێ:(اشهد ان لا اله الا الله،واشهد ان محمد رسول الله) دەچێتە نێو زومرەی موسوڵمانان و لەوان حسێبە،بەڵام لە پاش ئەوە پێویستە لەو ئاداب و یاسایە کە بەڕووناکی لە دیندا زانراون و ئاشکران بەقەدە ر پێویستی خۆی خەریکی فێربوونیان ببێت،ئەگەر هات و قصووری کرد و فێر نەبوو ئەوە بە موسوڵمانێکی فاسیق دەناسرێ و،ئەگەر تێکۆشی و فێری واجیباتی ئاینی خۆی بوو،ئەوە بە موسوڵمانێکی باش دەناسرێ و،لای خوای گەورە پایەی بەرز دەبێ.زۆر تکا دەکەین لەو خوێندەوارانە کە خاوەن قابیلییەت و توانانلە ئەمر کردن بە چاکە و نەهی کردن لە خراپەدا کۆتایی نەکەن و،ئەم نامەی بیروباوەڕەش بۆ موسوڵمانان بخوێننەوەو،بە زمانێکی شیرین تێیان بگەیەنن و،ڕێگای ڕاستی ئاینی پیرۆزی ئیسلامیان پیشان بدەن،چونکە موسوڵمانان برای یەکن و،چێویستە برا بەزەیی بە برای خۆیدا بێتەوەو رەحمی بۆی هەبێت.هەروەها تکا لە برایانی ئاینی دەکەین کە هاوڕێیەتی و هاودەمی زانایانی ئاینی بکەن و،هاوڕێیەتییان بە هەل بزانن و،لەسەر فەرمانی ئەوان ڕەفتار بکەن.

١- کتێبی مکتوباتی کاک احمدی شێخ

ئایا لەم دەقانەدا خوا دەدوێنرێت ؟

(مزمور ١٠ : ١)

خودا یە ! بۆچی دور ڕادەوەستی ؟ بۆچی لەکاتی تەنگانەدا خۆت ون دەکەیت ؟

(مزمور ٨٩ : ٤٧)

خودایە ! هەتاکەی خۆت دەشاریەوە ؟ هەتاکەی توڕەییت وەك ئاگر هەڵدەگیرسێ ؟

(مراسي ٣ : ١٨)

متمانە و هیوام بە خوا نەماوە

(ا شعیا ٦٣ : ١٧)

خودا یە ! بۆچی لەڕێی خۆت گومڕات کردین ؟ لەترسی تۆ دڵ ڕەقت کردین .

(مزمور ٣٥ : ١٨)

خودا یە ! هەتاکەی هەر تەماشا دەکەی ... ئەوانەی دوژمنمن با بە ناحەق پێم خۆش نەبن . بە ئاگا وەرە و ئاگاداری حوکمم بە .

(مزمور ٤٠ : ١٧)

ئەی خودای من خاو مەبە . (خروج ٥ : ٢٢-٢٣) بۆچی خراپەت بەرانبەر بەم گەلە کرد ؟ بۆچی منت نارد ؟ تۆ دڵسۆزی گەلەکەت نەبوی .

تۆمەت بارکردنی مەسیح لەلایەن قوتابیانەوە بە هەڵوەشانەوەی نیگا (ناموس)

(اعمال ٢١ : ٢٠-٢١)

پێیان گوت : ((کۆمەڵە جولەکەیەك بڕوایان هێناوە گشتیان بۆ نیگا (ناموس) بە غیرەتن . سەبارەت بەتۆ رایان گەیاندوە تۆ دەزانی کە هەموو جولەکە لە موسا هەڵگەڕاونەتەوە و گوتوتە منداڵەکانیان خەتەنە نەکەن

---

١ : مەبەستیان لەم زاراوەیە ، پینج سیفرەکەیە کەبەسەر موسا دابەزی (PENTATVSH) کەبریتین لە : التەکوین ، الخروج ، اللاوین ، العدد ، التسنیە

ئائەمە بێزاری خۆی بەدەر دەخات

(٢ تیمور ٤ : ١٤ – ١٦)

بە هاوڕێیەکی دەڵێ : ((تۆ دەزانی هەموو ئەوانەی وا لە (ئاسیا) ن لەمە هەڵگەڕاونەتەوە . ئەسکەندەری مس ساز خراپەی پیشانداوم تا خودا بە پێی کردەوەکانی پاداشتی بداتەوە .... هەروەها تۆش خۆت لێی بپارێزە ، چونکە بەرگری وتەکانمانی کردوە .... لەیەکەم نارازیم کەس لەگەڵم ئامادە نەبوو . بەڵکو گشتیان بەجێیان هێشتم

بە گومان بونی ئەسقەفەکانیش بەلەدایک بوونی مەسیح

لە تێڕوانینێکی سەرسامکەری قەشەکانی ئینجیلەکانی لە مانگی یۆنینۆی (١٩٨٤) دەرکەوت کە (٣١) قەشە لەکۆی (٣٩) قەشە کلێساوا تێدەگەن کە موعجیزەی مەسیح تایبەت بە (لەدایک بوونی لە ـ مریەم ـ کچ و ـ هەڵستانەوەی لەنێوان مردووان لەوانەیە بەم شێوەیە نەبێت کەئینجیل باسی لێوە دەکات

لە ئینجیلی یوحەننا (١٣،١٦)

کاتێك کە ڕوحی ڕاستی دێت (١) بەرەو هەموو ڕاستیەکانتان دەبات.

١-ئایە مە بەست لەم ڕۆحە ڕاستە کیە بە ڕاستی من پێم وایە ئەمە لەگەڵ پیغەمبەر محمد یەتی مەسیحیەکان خۆی لێ کەڕدەکەن

لە (سفر ئەشعیا ٢٩/١٢/خوا بەمووسا دەڵێت کتێبەکە دەدرێتە ئەو کەسەی کە نوسین نازانێت پێی دەوترێ بخوێنە دەڵێت نازانم.

مەسیحیەکان دەڵێن ئەو ئایەتە مەبەبست عیسایە؟
بابزانین محمد و موسا وعیسا لەیەك دەچن
عیسا خوایە لە لاشەدا. بەلاَم موسا خوا نیە ؟ وە محمد یش خوانەبو
عیسا مرد لە پێناو تاوانەکانی جیهان بەلاَم موسا نەمرد؟ محمد یش نەمرد لە پێناو تاوانەکان
عیسا چوە دۆزەخ بۆ ماوەی سێ ڕۆژ بەلاَم موسا داوای چونە دۆزەخی لێنەکرا. محمدییش نەچو
عیسا دایکی هەبوو باوکی نەبوو بەلاَم موسا دایك و باوکی هەبوو. محمدییش دایکو باوکی هەبوو
عیسا بەبێ باوك لەدایك بوو بەلاَم موسا بەشێوەیەکی سروشتی لەدایك بوو. محمدییش بەشێوە سروشتی
عیسا ژنی نەبوو هەتا ئێستا بەلاَم موسا ژن و منداڵیشی هەبوو. محمدییش هەی بووە

عیسا خەڵکی چاك ئەکردەوە مردوی زیند وو ئەکردەوە بەلاّم موسا وانەبوو. محمدییش وانەبوە

عیسا سەرکردە نەبوو بەلاّم موسا سەرکردەبوو. محمدیش سەرکردە بوە

عیسا شەریعەتی تەواو کرد بەلاّم موسا شەریعەتی تازەی هێنا. محمدیش شەریعەتی تازەی هێنا

عیسا لەسەر خاچ گیانی لەدەست دا کوشتیان بەلاّم موسا بە سروشتی مرد.هەروە ها محمدیش هەر بەسروشتی خۆی مرد

عیسا لەلای ڕاستی خواوە دادەنیشێت بەلاّم موسا قەبرەکەی لەسەر زەوییە.هەروەها محمدیش

عیسا قسەی لەگەڵ خوانە دەکرد خۆی قسەی ئینجیلی کردووە بەلاّم موسا لەکێوی تور لەگەڵ خوا قسەی ئەکرد. محمدیش لەکاتی ئسراو معراج قسەی لەگەڵ خواکردوە

فەبلە سوفی بەربنانی (بەرنادشۆ)

دەڵێت لەو بڕوایەدام کە دەسەلاّتی تەواوی هەموو جیهان بدرێتە دەست. پیاوێکی وەك (محمد) دەیتوانی سەر کەوتن بەدەست بهێنێت لە دەسەلاّتەکەیدا و هەموو جیهانیشی بەرەو چاکە دەبردوو کێشەکانیشی بەشێوەیەك چارە سەر دەکردن کە ئاشتی و بەختیاری بەدی دەهێنا .

بەپێی حوکمی خودا
سێ ساڵ برسێتی یان حەوت ساڵ؟
صموئیل ٣(١٣:٣٤)

جاد هات بۆلای داوود بۆ باسکردو ووتی :حەوت ساڵ برسێتی لەخاکی خۆتا بێت بەسەر تا یاخود سێ مانگ لەبەر دوژمنەکانت هەڵبێت و ئەوا ئەوانیش بەدواتەوە بن ؟

سفر الاخبار الایام الاول (٣١:١١)

جاد هات بۆ لای داوود و هەروەها پێوت ووتی سەرپشك ئەكرێت یان سێ ساڵ برسێتی یان سێ مانگ دوژمنەکانت هەڵدبێت و شمشێری دوژمنەکانت ئەگاتێ

((.....

ئەگەر خودا دانەری هەموو وشە نێوبڕ و خاڵێك بێت لە کتێبی چیرۆزدا وەکو مەسیحیەکان بانگەشەی ئەکەن ئەی ئەگونجێ دانەری ئەو دژیەکیە بیرکارییەی سەرەوەش؟!

٧٠٠ یان ٧٠٠٠

ئەوانەی کتێبی پیرۆزیان خۆش ئەوێ نارەحەتن بە لا چوونی ژمارە سفرەکە لەحەوت سەد زیاد بوونی لەحەوت هەزاردا، چونکە ڕاستیەکە بیری ماتماتکیستەکانی کتێبی پیرۆز تووشی شێواوی کردووە .

صموئیل ٢(١٠:١٨)

ئارامیەکان شکان لەبەردەم ئیسرائیلدا،وە داوود لە ئارامییەکان حەوت سەد مرکبە و چل هەزار سواری لێ لە ناوبردن،وە (شوباك)ی سەرۆکی سوپاکەی داوود لەوێدا مرد))

سفر الاخبار الایام الاول١٨-١٩

ئارامییەکان شکان لەبەردەم ئیسرائیل وە داوود لە ئارامییەکان حەوت سەد مرکبە و چل هەزار پیاو لێ لەناوبردن و((شەفاك))ی سەرۆکی سوپاکەی کوشت))

صموئیل(٢)(٢٤:١)

((خودا لەبەنی ئیسرائیل تورە بوو و داوودی لێ هاندان ووتی برۆ ئیسرائیل و یەهوزا فرکە)) لەکاتێکدا دانەری صموئیل (٢)ی (٢٤:١)ی سەرەوە پێمان دەڵێت :خودا خاوەنی هەڵویستەکەیە .

خودا جیاوازی نێوان سوارەو پیادە نازانێت

شێواوی بیری دانەرەکان لێرەدا لەجیالکردنەوەی سوارە وپیادەدا شتێکی زۆر مەترسیدارە ،چونکە خودا ئەخاتەبەر گومان و تاوانبارکردن ،چونکە ئەو سەرچاوەی نیگا و سروشە و جیاوازی نێوان سوارە وپیادە بۆ نەکراوە یان لەوانەیە ئارامییەکان لە ئاژەڵی ((القنتورس)) هەڵهاتبێت کە ئاژەڵێکی خورافی داستانە گریکییەکان و نیوەی سەرەوەی لە شێوەی پیاودایە و نیوەی خوارەوەش لە شێوەی ئەسپدایە .تۆبلێیت ئەم ئاژەڵە خەیاڵییە خۆیان پیشانی نوسەرە ساویلکەکان دابێت

سوار یان پیادە؟

بڕوان دوو نموونەکەی پێشتر و بەراوردێك بکە لەنێوان دوو ڕستەکەدا ،ژمارەی ئەو مرکەبانەی چەندە کە داوود تێکی شکاندوون ؟حەوت سەدە یان حەوت هەزار ؟جگە لەوەش ئایا چل هەزار سوارەی کوشتووە یان چل هەزار پیادە ؟ئەم جیاوازییە لەنێوان (صموئیل ٢\١٠:١٨)وە سفر الاخبار الایام الاول (١٨:١٩) بەتەنها ئەوە ناگەیەنێ کەخودا سەدان هەزاران لەیەك جیا ناکاتەوە ،بەڵکو لەوە زیاتر مانای وایە کە جیاوازی نێوان سوارە و پیادەش تازانێت! دیارە کە کفرو درۆهەڵبەستن لەفەرهەنگی مەسیحیەتداخۆی لەبەرگی (نیگا)و(سروش)دا شاردۆتەوە!!!

هەوڵێکی ناکەکەسی

سولەیمان (علیەی صلات والسلام) توانیویەتی کۆشکێکی شاهانە بنیان بنێت ،کە دروست کردنی ماوەی ((١٣))ساڵی پێچووە ،ئەم زانیاریەش بەشی حەوتەمی(سفر الملوك الاول)) پێمان ڕادەگەنێت بیرتانە،د.پارکەر شانازی بەچیەوە ئەکرد ((چەندەها پەڕەی تەواو کە پڕیەتی لەناوی نامۆ و پەنهانە))ئامۆژگاریت ئەکەم کە((سفر الملوك الاول /بەشی حەوتەم))لەگەڵ ((پێشبینەکەی حەزقیان /بەشی ٥٤))تەنها بۆ جارێك لەژیانتدا بخوێنێتەوە ،تاوەکو نرخ و ڕێزی قورئان پیرۆز زیاتر بێت لات

خودا سزایان دەداو تووشی زینایان دەکات

(حزقیا ٢٣: ٢٢-٣٥) ئەی اهولیبا لە پێناو ئەمەدا خودا گوتی : عاشقەکانت لێ هارو هاج دەکەم جلەکانت لەبەر داکەنن و .... بەڕوت و قوتی جێت بێڵن .. ئەوکاتەش شەرمگە و زینا و کارە ناشیرینەکەت بە دەردەکەوێ کاسەی سەر سامی و ماڵ وێرانی لەسەر خۆشی و خەمناکی پڕ دەکەی و .. دەیخۆیەوە و دەی مژی و بەلایەکی ددانتەوە دەیگری مەمکت لەبن ڕا لێدەکەیەوە لەبەر ئەوەی قسەم کرد ئەوا هات و لە پێناو ئەواندا خۆت شوشت و چاوت ڕشت و خۆت بە خشڵ ڕازاندەوە لەسەر تەختە بەنی گران بەها دانیشتی .. سەبارەت بەزینا کردنی (بالیە) گوتت: ئێستا زینای لەگەڵ دەکەن (عاموو٧: ١٦-١٧)خودا بە (مصیای) گوت : تۆ دەڵێی هەواڵ لەسەر نەوەی ئیسرائیل مەدە لەبەر ئەوە خودا گوتی : لەشاردا ژنەکەت زینا دەکات و کوڕ و کچەکانت بە شمشێر دە گلێن .

(ارمیا٨ :٩-١٠) وشەی خودایان ڕەت کردەوە ... لەبەر ئەوە ئافرەتەکانیان درانە کەسانی تر و کێڵگەکانیشیان درا بە موڵك داران چونکە لە بچوکەوە بۆ گەورانن هەر یەکێك لەوان شەیدای دەسکەوتی پێغەمبەر بون کە دەدرایە فاڵچی (کاهن) (اشیعا٣ :١٦-١٧) خودا گوتی: لە پێناو ئەوەی کچانی (صهیون) خۆ بە گەورە دەزانن و بە گەردنی درێژەوە دەڕۆن و بە چاوەکانیان تانەو تەشەر دەدەن لەڕۆشتنیان دەست بەرز دەکەنەوە خشەخش و تەقەتەق پێیەکانیان دێنن گورە

پیاوان بەژن و باڵای کچانی (صهیون) بە دیار دەخەن خوداش شەرمگەیان ڕوت دەکات.

(ارمیا١٣: ٢٢-٢٦) لەبەر گەورەیی گوناهەکەت دامێنت هەتك کراو پاشەڵت و...خراپە کاری و قیژە و کاری ناشیرنی زینات بەدەرکەوت دامێنت هەڵدەدەمەوە سەر ڕوخسارت و ڕسوایت دەبینرێ

(ناحوم٣ :٤-٥) لەبەر زینا کردنی ئافرەتێکی جوانی زینا کەری سیحراوی کە چەند نەتەوەیەك بە زیناکەی دەفرۆشێ بە سێحراویەکەی چەند هۆزێك دەفرۆشێ ئا لەو کاتەدا خودای سەر بازان پێت دەڵێ : تا سەر دەموچاوت دامێنت هەڵدەدەمەوە شەرمگەشت پیشانی نەتەوەکان دەدەم.

(تسنیه٢٨ :١٥) بە هەڕەشەوە خودا بە نەوەی ئیسڕائیلی گوت: گەر گوێ بیستی دەنگی پەروەر دگار کە خوداتە نەبی هەموو نەفرینێکت دێتە سەر ژنێك دێنی و پیاوێکی تر سەر جێی لەگەڵدا دەکات.

(هوشع ٢ :٤-٧) دایکتان دادگای بکەن چونکە ژنی من نیە و منیش مێردی نیم بۆ ئەوەی زیناو خراپە کاریەکەی لە نێو مەمکەکانی لەسەر خۆی لابدات نەبادا ڕوتی بکەمەوە و بەرامبەر بە منداڵەکانی میهرەبان نەبم چونکە منداڵی زینان .. ئیستاش لەبەر چاوی عاشقانی شەرمگەی بەدەر دەخەم.

١- ئافرەتی زیناکەر بە هەڕەشەکردنی لە بەدەرخستنی شەرمگەو دانە دەست عاشقانی ناترسێ بەڵکە پێی خۆشەو هەوڵیشی بۆ دەدات جا ئایە بە ڕاستی خودا بەم شێوازە سزای ئافرەتی زینا کەر دەدات؟ -١ .بنیامین چەند ساڵ هەیە لەتکوین بەشی ٤٦ ئایەتی ٢١دەڵێت دە منالی هەیە ﴿بالغ – باکر –اشبیل – جیرا- نعمان – الحیی – روش – مقیم –حفیم – ارد﴾.

٢-.لە اخباری ایام الاول بەشی حەوت ئایەتی شەش دەڵێ سێ منالْ هەیە ﴿بالع – باکر- یدیعئل﴾.

٣-.لەاخباری بەشی هەشتدا ئایەتی یەك دەڵێت پێنج منداڵ هەیە ﴿بالع – اشبیل – اخرج – نوحه – رافا ﴾.

.بالع لە اخباری ایام الاول بەشی حەوت ئایەتی حەوت دەڵێ پێنج منداڵی هەیە ﴿اصیون –عزی –عیری – عزیئیل – یریمون ﴾وە لە اخباری الاول بەشی هەشت ئایەتی سێ دەڵێ نۆ منداڵی هەیە ﴿ادار – جیرا – ابیهوا –ابیشوع – نعمان – اخوخ – حیرا – شفوفان – صورام ﴾

چەند ووتەیەك سیفەتی پیرۆزی هەڵبناگری خودا فرمانی بە(حزقیال) دەکات نانی گەرم لەسەر پیسایی ئادەمیزاد بخوات

(حزقیا٤ :١٢-١٥) خودا بە (حزقیای) گوت : کێکی لە جۆ دروستکراو لەسەر ئەو پیساییە دەخۆی کە پاشە ڕۆی مرۆڤە لەبەر چاویان دروستی دەکەی ... ئابەم شێوەیە نەوەی ئسرائیل نانی پیسایی دەخۆن گوتم: ئاه ئەی خودای گەورە دەرونم پیس نەبوە هەر لەمنداڵیەوە تا ئێستا نە گۆشتی مرد و نە نێچیرم خواردوە نە گۆشتی پیس بەدەم کەوتوە پێی گوتم : بڕوانە تە پارەم لەجیاتی پیسایی بۆت دانا تا نانی لەسەر دروست بکەیت.

پیساییان دەخۆن و میزییان دەخۆنەوە

(٢ملو ١٨:٢٧) (ریشاقی) گوتی: ئەدی نابێ ئەو پیاوانەی کە لەسەر پەرژینەکەی دانیشتون لەگەڵ ئێوە پیساییان بخۆن و میزیان بخۆنەوە ؟
دەستەواژەی حەرام زادە (زۆڵ)
(تسنیە ٢٣ :٢) کوڕی زینا ناچێتە کۆمەڵی خودا.
(عبران١٢ :٨) ئێوە حەرام زادەن .
عبران١٢ :٨) ئێوە حەرام زادەن ئەسڵ زادەنین .

چۆن مێردەکەی رزگاری کرد

تسنيه ٢٥ :١١-١٢) ئەگەر دوو برا لەگەڵ یەك بەشەڕ هاتن و ژنی یەکێکیشیان هات بۆ ئەوەی پیاوەکەی لە دەست نە یارەکەی رزگار بکات دەستی درێژ کرد و شەرمگەی پیاوەکەی گرت چاوت نەترسێ دەستی ببڕە .

١/بە پێی.نوسخەی.(good news bible) لە بەندەکانیدا دێ دەبینی چۆن ئەو وشەیە لادەبر درێ و دەسکاری دەکرێ چونکە ئەوان دەزانن جوان نیە ئەم وشە شەرمندەیە لەکتێبی خودا هەبێت.

گوزارش کردن لە کتێبی پیرۆزدا

(جامعە ٣ :١-٧)هەموو شتێك كاتی خۆی هەیە هەموو كاروبارێكیش لەژێر ئاسمانەكان كاتی خۆی هەیە . لەدایك بوون كاتی خۆی هەیە مردن كاتی خۆی هەیە. چاندن كاتی خۆی هەیە دروێنە كاتی خۆی هەیە. گریان كاتی خۆی هەیە پێكەنین كاتی خۆی هەیە . شینو ڕۆڕۆ كاتی خۆی هەیە سەما كردن كاتی خۆی هەیە. پەرت كردنی بەرد كاتی خۆی هەیە كۆكردنەوەی بەرد كاتی خۆی هەیە. لە ئامێز گرتن كاتی خۆی هەیە لە ئامێز نەگرتن كاتی خۆی هەیە . شت دڕاندن كاتی خۆی هەیە شت دورینەوە كاتی خۆی هەیە .

(جامعە ٧ :١-٣) ڕۆژی مردن لەڕۆژی لەدایك بوون باشترە . چۆن بۆ ماڵێك شین و ڕۆڕۆی تێدا بێ لە چۆن بۆ ماڵێ زەماوەندی تێدابێ باشترە . خەمباری لە پێكەنین باشترە . چونكە ڕوخەمۆكی چاك سازی دڵ دەكات .

(ایوب ٣٥ :١٠-١١) خودا كردگارمە گۆرانی هێنی شەوانە كە لە دڕاندەكانی زەوی زیاتر فێرمان دەكات لە باڵندەكانی ئاسمان پتەوترمان دەكات .

(١صمو ٢ :١-٣) (حنە) گوتی : قۆچم بەهۆی خوداوە بەرز بوو دەمم لەسەر دوژمنانم گەورە بوو .. هیچ بەردێك وەك خودامان نیە ... دڵڕەقی ملهو ڕان تێكشكا چەوساوانیش باسی تەنگانەیی و نەداریان كرد .

ناشرین کردنی بەزەیی خوا لە کتێبی پیرۆز دا (تۆڵەسەندنەوەو شمشێرو کوشتن) و پێچەوانەی خۆشەویستیە

(عبران ١٢ : ٢٩) خوامان ئاگرێکی خۆرەیە.

(مزمور ٩٤ : ٢١) خودایە ئەی خوای تۆڵە و سزا ، ئەی خوای تۆڵەی و سزا .

(ایوب ٧ :٢١) بۆچی لەگوناهم خۆش نابی و گوناهم ناسڕیتەوە .

(حزقیا ١١ : ٨) ئێوە لەشمشێر ترسان ، کەچی شمشێر د ێنمە سەرتان .

(عاموس ٩ : ١) دوا کەسیان بە شمشێر دەکوژم . فەرمان بە شمشێر دەکەم ، ئەویش دەیان کوژێ .

(ارمیا ٤٩ : ٣٦) شمشێر بە دوادا دەنێرم .

(حزقیا ١٢ : ١٤ – ١٥) شمشێریان بە دوادا هەڵدەکێشم لە بەر شمشێر وبرسێتی و نەخۆشی چەند پیاوێکیان دەهێڵمەوە

خواردنی گۆشتی مندالەکان لەلایەن دایکانەوە

(ارمیا ١٩: ٩) خوا وتی : گۆشتی کوڕ و کچەکانیان دەرخوارد بدەن ، ئەوانیش هەریەکە و گۆشتی هاوڕێکەی دەخوات وتیشی : گەر گوێڕایەڵم نەبن شمشێرێکتان بۆ دێنم کەتۆڵەی سزای پە یمان (میپاق) تان لێ بکاتەوە

(لاوی ٢٦ : ٢٩) اەنێوەندتاندا نەخۆشی ناردراوە و بەدەستی دوژمن لەنێو دەچن ، جا گۆشتی کوڕ و کچەکانتان دەخۆن
(مرا پی ٤ : ٤ — ١٠) ئەی خودا سەرنج بدە ، بەکێ ئاوات کردوە ؟؟؟ ئایا ئافرەت بەری منداڵی دایەنگە (حضانه بخوات ؟
(مراثی) ئافرەتی شیردەر لەبەر توینوێتی زمانی بە مەلاشویەوە نوساوە ... وێنەی منداڵەکان زۆر ڕەش هەڵگەڕاوە ... پێستیان بە ئێسقانەکانیان نوساوە ... ئافرەتان بە دەستی بە سۆزیان منداڵی خۆیان کردۆتە چێشت ، منداڵکان بونە خواردنی دایکیان .
ئاگر و شمشێر لە ئینجیل (العهد الجديد) دا
(مەتتا ١٠ : ١٤) مەسیح ووتی : وا مەزانن من هاتووم ئاشتی بەرپا بکەم . بۆ ئاشتی نە هاتووم بەڵکو بۆ شمشێر هاتووم .هاتووم تاکو کوڕ لە دژی باوکی جیا بکەمەوە ، کچیش دژی دایکی .
(لۆقا ١٢ : ٤٩ — ٥٣) هەروا ووتی : هاتووم و ئاگر لەسەر زەوی بکەمەوە ، چیم دەوێ گەر ناچار بوم مردم ؟ وا دەزانن هاتووم ئاشتی لەسەر زەوی بەرپا بکە ؟ نەخێر ، پیتان دەڵێم : بەڵکە بۆ بەش بەش کردن هاتووم ، باوك لەکوڕ و کوڕ لە باوك بەش ببێ .. دایك لە کچ و کچ لەدایك و خەسو لەبوك و بوك لەخەسوی بەش ببێ .
(لۆقا ١٩ : ٢٧) هەروا وتی : هەریەکێك بێتە لام ، ڕقی (١)لە باوکی و دایکی و خێزانەکەی و منداڵەکانی و خوشك وبراکانی ، تەنانەت لە خودی خۆشی نەبوبێتەوە ، ناکرێ ببێتە قوتابیم.

ڕەوشتی مەسیح بە پێی کتێبی پیرۆز

(لۆقا ١٠ : ٤) مەسیح ووتی : لەڕێگا سلاّو لەکەس مەکەن .

(لۆقا ١٣ : ٣٢) بە (هیرۆدوس) ی وتی : بەم ڕێویە بڵێن .

(مەتتا ٣ : ٧) ئەی کوڕانی ئەژدیها (بڕوانە متی ١٢ : ٣٤ ، لۆقا ٧ : ٣) .

(مەتتا ٢٣ : ١٧) ئەی نەزانی کوێر

مەسیح و قوتابیەکانی

(مەتتا ١٤ : ٣١)

بە (بگرس) ی ووت : (بگرس) ! ئەی کەم ئیمان ، بۆچی گومانتان بۆ دروست بو

١-لە نوسخەی عەرەبی پرۆستانت دا وشەی (ڕقلێبونەوە یە) ، بەلاّم لە نوسخەی عەرەبی (خۆشویستنە) ..... وەرگێر

(مەتتا ١٦ : ٢٣)
هەروا ووتی : شەیتان ! لەلام بڕۆ ، تۆ مایەی هەڵە و هە ڵخلیسکانی منی . تۆ بایەخ نادەی بەوەی کە بۆ خوایە ، بەڵکە بایەخ بەوە دەدەی کە خەڵکی یە (مرقس ٨ :٢٣)
(لۆقا ٢٤ : ٢٥) بە قوتابییانی ووت : ئەی گەمژە و دڵ کەم ئیمانینە .

ڕەوشتی مەسیح بەرانبەر بە دایکی

(یوحنا ٢ : ٤) مەسیح بە دایکی ووت : ژنێ ! من چیم داوە لە تۆ .
(متی ١٢ : ٤٧) یەکێك پێی ووت : ئەوانە دایك و خوشکتن لە دەرەوە وەستاون ، دەخوازن قسەت لەگەڵدا بکەن . ئەویش وەڵامی دایەوە ، دایك و براکانم ١ کێن ؟! (بڕوانە مرقس ٣ : ٣٢)

١-کاتێ ئەم دەقانەی کتێبی پیرۆز تۆمار دەکەم ، من باوەڕ بە ڕاستی و دروستیی ناکەم ، لەبەر ئەوەی من وەك مسوڵمانێك بە سادەیی بڕوا دێنم کە مەسیح بابایەکی خاوەن ڕەوشت بوە ، ناگونجێ و شایستەی نیە ئەم قسانەی پێوە بلکێنرێ ، چونکە مەسیح بە گوێڕایەڵی و چاکەکار بەرانبەر بە دایکی ناوی دەرکربوو ، هەر وەك قورئان فەرمویەتی ﴿ وبراً بوالدتي ولم یجعلني جباراً شقیاً ﴾ : گوێ لە مستی دایکیشم بم ، نەشی کردوم بە مل هۆڕێکی سەر بزێو (مریم / ١٩ : ٣٢) هەروا مەسیح بەم شێوازە خراپە دایکی نەدواندوە .

سیفەتەکانی خوا لە کتێبی پیرۆزدا
یەعقوب زۆرانبازی لەگەڵ خوا دەکات

(تکوین ۳۲ : ۲٦ – ۳۲) کاتێ خوا زۆرانبازیی لەگەڵ یەعقوب کرد ، پێی ووت : بەرم دە چونکە بەیانی داهات .ووتی : بەرت نادەم تا پیرۆزم نەکەیت ، پێی ناوت چیە ؟ ووتی ناوم یعقوب ، خوا ووتی : لێرەوە بەدوا ناوت یەعقوب نیە بەڵکە ناوت ئیسرائیل دەبێت . یەعقوبیش پرسیاری ناوی خوای کرد ، خواش ووتی : بۆچی لەناوم دەپرسی ؟ ئا لەوێ پیرۆزی کرد . یەعقوب بانگی ناوی شوێنی (فینئیل) کرد و ووتی : ڕو بەڕو خوام بینی .ئایە خوا مادەیە بگیرێت ئایە خوا ئەوەندە لاوازە مرۆڤ بیکرێت ئایە خوانەی زانی بەندەکەی ناوی چییە؟

ئایا خوا ماندو دەبێ ؟؟؟

(خروج ۳۱ : ۱۷) خوا ئاسمانەکان و زەوی لەشەش ڕۆژ دروست کرد . لە ڕۆژی حەوتەم پشوی داو حەسایەوە

خوا وەك سەرخۆش لە خەو هەڵدەستێ

**(مزمور ١٠ : ١٢) خودایە هەستە .دەستت بەرز بکەرەوە .هەژاران لەبیر نەکەی .
(خروج ٢ : ٢٤) خوا پە یمانەکەی کە لەگەڵ ئیبراهیم بەستبوی ، بەبیری هاتەوە (تکوین ٨ : ١) ئنجا خوا (نوح) ی بەبیر هاتەوە . (مزمور ١٣ : ١) خوایە هەتاکەی بەجارێ لەبیرم دەکەی؟ (مراثي ٥ :٢٠) بۆچی بۆ هەتایی لەبیرمان دەکەی ، بەدرێژایی ڕۆژ وازمان لێدێنی . ١**

ئایا خوا خەمبار و پەشیمان دەبێتەوە ؟؟

(تکوین ٦ : ٦)لەبەر ئەوەی خوا مرۆڤی دروست کرد ، خەمبار بو لە دڵیشدا پەشیمان.بۆوە . (تکوین ٦ : ٧) خوا ووتی : لەبەر ئەوەی دروستم کردن ، بۆیە خەمبار بوم .

**(خروج ٣٢ : ١٤) خوا لەو قسەیە پەشیمان بۆوە کە گوتبوی خراپە بەسەر گەلەکەی دێنێ .
(قضاة ٢ : ١٨) خوا لەبەر ناڵەناڵیان پەشیمان بۆوە**

١-: ئەدی نابێ بابایەکی مەسیحی ژێر پرسیار لە خۆی بکات و بڵێ : ژۆن بڕوا بکەم کە ئەمە چەند دەقێکە لە لایەن خواوە ناردراوە ، کەچی سەرزەنشت و لۆمەی ئاراستە دەکرێ ؟؟

ئایا خوا نزای ماڵ وێرانبون لە خۆی دەکات

(ارمیا ١٠ : ١٧) خوا بەم شێوەیە ووتی : لە پێناو تێکشکانم هاوار بە ماڵم . زەبر لێدانم بێ چارەیە . ووتم : بەڕاستی ئەمە بەڵایەکە خۆمی لەبەر ڕادەگرم ، خێوەتەکەم تێکچو ، گشت دەماری لەشم پچڕاوە ، نەوەکانم لە دەستم ڕۆشتون .. هاوار بە ماڵم ، وەك پاشماوەی ترێی لێکراوەم لێهاتوە .

ئایا خوا فەرمان بە دزیی دەکات ؟!!!

(خروج ٣ : ٢١ -٢٢)

خوا بە نەوەی ئیسرائیلی ووت : کاتێ بە زەوی فیرعەوندا دەڕۆن ، بەدەست بەتاڵی مەڕۆن ، بەڵکە هەر ژنێك داوای زێر و زیو و جل و بەرگ لە دراوسێکەی بکات ، ئێوەش بە کوڕ و کچەکانتانەوە بکەن ، بەمەش میسری یەکان تالان دەکەن .

(خروج ١١ : ٢-٣)

پاشان خوا بە موسای ووت : بە گوێی گەل دا بدە کە هەموو پیاو ژنێك داوای زێڕ و زیو لە هاوڕێکەی بکات ، خواش لە چاوی میسریەکان نیعمەتی بە خشیوەتە گەل .

(خروج ١٢ : ٣٥ - ٣٦)

نەوەی ئیسرائیلیش پەیڕەوی وتەکەی موسیان کرد ، داوای زێڕ و زیو و جل و بەرگیان لە میسریەکان کرد . خوا لەچاوی میسریەکان نیعمەتی بەخشی . ئەوەبوو میسریەکانیشیان تالأن کرد .

ئایا خوا چەپڵە لێدەدا ؟

(حزقیا ٢١ : ١٧)

هەروەها منیش چەپڵە لێدەدەم و توڕەیی خۆم دادەمرکێنمەوە .

(حزقیا ٢٢ : ١٣)
ها ئەوە من چەپڵەم لێدا .(١)

تێڕوانینیان بۆ خوا چۆنە ؟

(٢ صمو ٢٢ : ٧ – ١١) دادو ووتی : بەسەر خوا قیژاندم ، ئەویش لە پەیکەرەکەیەوە گوێبیستم بو ، هاوار و قیژەکەم چوە ناو گوێچکەکانی .. دوکەڵێك لە لوتیەوە بەرز بۆوە ، ئاگرێك لە دەمیەوە گڕی گرت ، پشکۆیەك لە لێویەوە داگیرسا ... ئاسمانەکان نەوی بون و دابەزین ، تەم ومژ لە ژێر قاچەکانی بو . سواری دارمێو بو فڕی ، لەسەر باڵی با بینرا . لەبەر توڕەیی خوا لە بۆنی لوتی بناغەکانی (مسکونە) بەدەر کەوت

---

١ لەنوسخەی عەرەبی (NIV) ئەم دێڕە نیە

چۆن دەڕواننە بەزیی خوا

دایکان گۆشتی منداڵکانیان دەخۆن
(مراثي ١٢ : ٢٠) خودایە بڕوانە بەکێ ئاوات کردوە ، ئایا ئافرەت بەری منداڵی دایەنگا دەخوات ؟
(مراثي ٣ : ١٨) متمانە و هیواو ئاواتم بەخوا نەما .
(مراثي ٣ : ٤٢ – ٤٥) ئێمە گوناه وتاوان مان کرد ، تۆش لێت نەبوردین . خۆم بەتوڕەیی دا پۆشت بەلاّم دەرت کردین . خەڵکم کوشت بە هانامەوە نەهاتیی وبێ بەزەیی بوی . خۆم بەهەور دا پۆشت هەتا نوێژ تەواو نەبێ و کۆتایی نەیێ . لەنێو گەلاندا ئێمەت پیس و چپەڵ کرد .
(مراثی ٤ :٤-1) لەبەر تینوێتی منداڵی ساوا زمانی بو مەلاّشوی نوساوە .. شێوەیان وەك قەترانی ڕەشی لێهات .. دەستی ئافرەتە سۆزدارەکان منداڵکانیان کردە چێشت و کردیانە خواردنی خۆیان .. خوا ڕق و کینەی تەواو بوو .. توڕەییەکەی هەڵڕژا و لەناو جولەکە ئاگری هەڵگیرساند .
(زکر ١ :١٣) ئەی خوای سەربازان ! هەتا کەی بەزەییت بە (اورشەلیم) دا نایەتەوە .

(ایوب ١٢ : ٢١ -٢٥) خوا زەبونی بەسەر پیاو ماقولاّن دادێنیّ و ناوچەی بەهێزەکان خاو دەکاتەوە ... نەتەوەکان زۆر دەکات ، ئنجا لە ناویان دەبات . عەقلّی گەلان سەر زەوی ناهێلّیّ و سەرگەردان و سەر لێشێواویان دەکات . لە تاریکیدا بە دوای ڕوناکی دەگێڕن و ڕوناکیش دەست ناکەویّ . وەکو سەرخۆشیش سەرزەنشت و لۆمەیەکان دەکات .

دوڕویی

(٢ صمو ٢٢ : ٢٧) لەگەلّ پاکان پاك دەبیّ ، لەگەلّ خواروخێچان خواروخێچ دەبیّ .

ئایا خوا ستەم لە دروستکراوەکانی و بەندەکانی دەکات ؟

(ایوب ١٩ : ٦ -٨) ئەیوب ووتی : خوا خوارو خێچی کردم و بە گوریسی خۆی منی لول وپێچ داوە . ها ئەوە من لەبەر ستەم هاوار دەکەم ، بەلاّم وەلاّمم نادرێتەوە .. داوا بەرز دەکەمەوە بلاّم دادڕەس نیە . ڕێگای گرتوم ناتوانم بپەڕمەوە ، ڕێگاشی تاریك کردووم .

داود خۆی بەشێت پیشان دەدات

(١ صمو ٢١ : ١٣ – ١٤) دادود لە (جت) پادشا ترسا ، لەبەر دەمی خەڵك عەقڵی خۆی گۆڕی و لەبەر دەمیان خۆی بەشێت نیشان دا ، دەستی کرد بە تێکدانی دەرگای دوودەری ، لیکیش بەسەر ڕیشی دەچۆڕا .

لەبەر دەمی خوا سەما دەکات

(٢ صمو ٦ : ٣ –٢١) بە پەلە سواری(تابوت) ی خوا بن ... (داود) وگشت ماڵێکی ئیسرائیل بە هەموو جۆرە ئامێرەکان و بە ڕەبابە و دەفە و (جنوك) و (صنوك) ە وە لەبەردەم خوا یاریان دەکرد ... داودیش بە هەموو هێزو توانای خۆی لە بەردەم خوا سەمای کرد ..کاتێ تابوتی خوا هێنرایە شاری(دادود) ، (میکال) ی خێزانی بینی وا لەبەردەم خوا سەما دەکات . ئەویش لە دڵی خۆیدا بە سوکی دانا و بێزاراندی و ووتی : هیچ کاتێ پادشای ئیسرائیل وەك ئەمڕۆ بەڕێز نەبوە کەوا لەبەر چاوی ئافرەتە کۆیلەکانی بەدەردەکەوێ هەروەکو کە یەکێ لە عەقڵ سوکان بەدەردەکەوێ ... (داودیش) پێی ووت : بۆ سەر گەلی ئیسرائیل ، خوا منی بەسەر باوکت هەڵبژارد ، جا لە خۆشیان لەبەر دەم خوا سەمام کرد .

هاودژ لە درەختی بنچەی مەسیح (١)

	بەپێی مەتتا ٦:١		بە پێی لۆقا ٢٣:٣
.١	داود		داود
.٢	سليمان		ناتيان
.٣	رحبعام		كتانا
.٤	ابيا		مليا
.٥	أسا		القا قيم
.٦	يهوشافاط		يونان
.٧	يورام		يوسف
.٨	عزيا		يهوذا
.٩	يوتام		شمعون
.١٠	أجاز		لاوی
.١١	حزقيا		متان
.١٢	منسا		يوريم
.١٣	امون		عازر
.١٤	يوشيا		يوسي
.١٥	يكنيا		غير
.١٦	شالتنيل		المودام
١٧	زربابل		موسام
١٨	ابيهود		ادي
١٩	الياقيم		ملكى
٢٠	عازر		شالتنيل
٢١	صادق		زربابل
٢٢	اكيم		ريسا
٢٣	اليهود		يوحنا

٢٤	**العازر**		**يهوذا**
٢٥	**متان**		**يوسف**
٢٦	**يعقوب**		**شمعى**
٢٧	**يوسف النجار**		**متتبا ٢**
٢٨	**عيسى**		
٢٩	**مأث**		
٣١	**نجاى**		
٣١	**حسلي**		
٣٢	**ناحوم**		
٣٣	**عاموس**		
٣٤	**متتا**		
٣٥	**يوسف**		
٣٦	**نيا**		
٣٧	**ملكى**		
٣٨	**لاوى**		
٣٩	**متات**		
٤٠	**عالي**		
٤١	**يوسف النجار**		
٤٢	**عيسى**		

قسه كانى ١هەندێ گاور(نصارى)هەوڵی پاساوی ئەم هاودژیەیان بە چەندە ها ریگە هێناوەتەوە، لەوانە :بنەچەی مەسیح لە (لۆقا) دەگەڕێتەوە بۆلای دایکی ،بەلاّم لە (مەتتا)دە گەرێتەوە بۆلای (یوسفی دارتاش) ی باوکی .کۆکردنەوەی مەریەم و یوسف لە درەختی بنەچەی مەسیح ،تاوانیچکە دەرهەق بە مەریەم دەکرێت، چونکە ئەوکات دەبێتە بەراست دانانی جولەکە کە دەرهەق بەویان وتوە . لەراستیدا (مەریەم) ئافرەتێکی داوێن پاکە. پاشان چۆن دەکرێت (یوسفی دارتاش) دو ناوی جیا جیا بن بۆ یەك باوك ، کە بە پێی (مەتتا)ناوە ی(یعقوب)ە و بە پێی (لۆقا) ناوی (هالی)یە ... هەڵبەت یەکیان هەڵەیە ، چونکە سەرچاوەیەکە لەلایەن خواوە نیە.. سەبارەت بەوەی کە یوسف دو باوکی هەبێ ئلئەوە ئەستە مەو مەحاڵە.

٢متتا ١ :١٨) درەختی بنەچە ی مەسیح (٢٧) باوك لەخۆدەگرێت

لۆقا٣ :٢٣) درەختی بنەچە ی مەسیح (٤٢) ناو لە خۆدەگرێت کە بە تەواوی جیایە لەوەکەی کە (متتا)باسیا دە کات

هاودژ لەناو قوتابیەکانی مەسیح دا

	متی ٢:١٠ و مەرقس ١٦:٣		لۆقا ١٤:٦
١	سەمعانی قانونی		سەمعانی ناونراوە بە بطرس
٢	سەمعان ناونراوە بە بطرس		سەمعانی بەغیرەت
٣	ئەندراوس		ئەندراوس
٤	یوعقوبی کوڕی زبدی		یوعقوبی کوڕی زبدی
٥	یۆحننا		فیلیبس
٦	فیلیبس		برثلماوس
٧	برثلماوس		متی
٨	متی		تۆما
٩	تۆما		یۆحننا
١٠	یوعقوبیکوڕی حەلفی		یوعقوبی کوڕی حەلفی
١١	لباوس ناوبراو بە تداوس		یە هوذای برای یەعقوب
١٢	یەهوذای ئەسخریوطی		یە هوذایئە سخریوطی (١)

١(متی ١:١٦) یوسفی دارتاش کوڕی یەعقوبە.

(لۆقا٣:٢٣) یوسفی دارتاش کوڕی هلی یە.

(متی) و (مرقس) و (لباوس) و (سەمعانی قانونی) یان زیادیان کردوە سەمعانی بەغیرەت و(یە هوژای)ی برای یەعقوبیان لا بردوە ،کەچی (لۆقا)ی سەمعانی بەغیرەت و یە هوژای برای یەعقوبی زیاد کراوەو ،(لباوس)و سەمعانی قانونی لابردوە.

گۆڕانی مرەکەبی سور بوسپی(١) یوحننا 12:17

k.j.v	**ئەو شتەی پێت دام (بەرەنگی سور) هیچیانم فڕنەکرد**
l.b.v	**ئەو شتەی پێت دام (بەرەنگی رەش) هیچیانم فڕنەکرد**

کتێبی خەونی یوحننا ی لاهوتی

ئەم کتێبە گشت وشەکانی بەرەنگی سور لابراوە،٢ پاشان دوبارە

---

١ -هەندێ وەرگێراوی کتێبی پیرۆز وشەی (مەسیح) بەڕەنگی سور لە وتەی کەسانی ترجیا دەکاتەوە (تەنانەت لە وتەی خواش جیادەکاتەوە) ئەگەر تەماشای وتەی خوابکەین دەبینین بەڕەنگی ڕەش نوسراوە .ئەگەر تەماشایی وتەی مەسیح بکەین دبینین بەرەنگی سور نوسراوە ئەمەش گەورەترین بەڵگەیە لەسەر پوچەڵی سێ خوا (الثالوث) وەتەنها یەك خوا هەیە . گەر ئەو سێ خوایە یەك بن ئەبوایە وتەی هەر سێکیان بەیەك ڕەنگ بنوسرایە.

٢ ڕەنگە ئەمە ئەوە بێ کەئەم کتێبە خەونی زۆری لە ڕادەبەدەر دەگیپڕێتەوە ،ئەوەش بوە مایەی ئەوەی چەند زانایەکی مەسیحی لەکتیچبی پیرۆز لاییدەن .لەبەر ئەوەی قسەکە قسەکە لەکاتی نوستن بوە نەك لەکاتی بەخەبەر بون ،هەندێ مەسیحی بەقسەی ڕاستەقینەی مەسیحی دادەنێن .هەندیکیان بە ناوزەد کردنی مەسیح لەم کتێبەدا بە (بەرخ –خروف) و وێناکردنی مەسیح لەسەر شێوەی بەرخی خاوەن حەوت قوّچ هەراسان بون . ئالێرەوە جاڕی لابردنیان دا.

یوحننا ٣:١٦ لەوشەی لەدایك بون یەشیمان بونەوە BEGOTTEN

K.J.V	**ئا بەم شێوەیە خوا جیهانی خۆشویست هەتا منداڵە تاقانەکەی خوابەخشی**.(١)
R.S.V	**ئا بەم شێوەیە خوا جیهانی خۆشویست هەتا کوڕە تاقانەکەی خوای بەخشی**.
N.I.V	**ئا بەم شێوەیە خوا جیهانی خۆشویست هەتا کوڕە تاقانەکەی خوای بەخشی**.
G.N.B	**ئا بەم شێوەیە خوا جیهانی خۆشویست هەتا کوڕە (جیاکەرەوەکەی) بەخشی**.
L.B.V	**ئا بەم شێوەیە خوا جیهانی خۆشویست هەتا لەدایك بوە تاقانەکەی بەخشیی**(٢.)

١- پوختە کارانی نوسخەی N.I.V تێبینیان کرد کەوا وشەی لەدایك بون(مولود)نابێ بدرێتە پاڵ هیچ کەسێکی تر جگە لە مەسیح ، چونکە بە پێی (یوحنا) مەسیح تاکە ڕۆڵەی لەدایك بوی خوایە (یوحنا ٣:١٦) هەروەها تێبینیان کردوە داود لەم سیفەتە دا بەشداری دەکات (مزامیر٢:٧)داود گوتی : خوا پێی وتم : تۆ کوڕی منی ، ئەمڕۆ تۆم لەدایك بوە جابە گوێرەی ئەمە خوا دوو لە دایك بو(کوڕ) ی هەیە و دوو ژنیشی هەیە جالە پێناو نەهێشتنی ئەم کارە تەنگژەیە و خۆ دەربازکردن لە رەخنەکاریی ، ڕێیان بەخۆیان دا دەسکاری دەقەکە
بکەن لەسەر ئەو شێوەیەی کەلەسەرەوەدیبینن ..دیارە ئەمەش مایەی سەرنجی هۆشمەندانە بۆ چۆنیەتی گۆڕینی وشەی خوا لەلایەن قەڵەم بەدەستە درۆزنەکان ، هەروەك (أرمیا) شایەتی ئەمەی دوە(٨:٨ ارمیا)
٢_ئابەم شێوەیە دوای ڕەخنە گرتنی گەواهیدەرە توندەکانی (یهوە)لەسەر ئەو نوسخانەی کەلەبەردەستی کاسۆلیك و پرۆستانت و لقەکانی ، بڕیاریاندا وشەی BEGOTTENلەنوسخەی نوێیە کانی (یهوە) N.W.T دوبارە بکەنەوە .ئەم وشەیەش لەو پە نجا هەزار هەڵەیە دانەنرا کەلە نوسخەکانی تر ژماردیان

سەرچاوەکان

١-قورئانی پیروز...
٢- پە یمانی کۆن (٧٧) کتێب..
٣- پە یمانی نویٚ (٢٧) کتێب....................................
٤-ئایا کتیبی پیرۆز وتەی خوایە (د.ئەحمد دیدات) وە رگێرانی کوردی........
٥-باکتێبی پیرۆز بدویٚ (عبد ل الرحمن الدمشقیە) وە رگیرانی کوردی ....
٦-بە پێی ئینجیل و تەورات (محمد د.خ) پێغەمبەری خودایە (د.ئەحمد دیدات) وەرگێرنی کوردی.................
٧-مقارنات الادیان(الامام محمد ابو زوهره) عەرەبی ....
٨-الوجه الاخر للمسیح (فراسالسواح) عەرەبی............................
٩-فەلسەفەی لاهوت (د.حەمید عزیز) کوردی ....
١٠-چیرۆکی ئاینەکان (سلیٚمان مەزهەر) وە رکیرانی کوردی ....
١١- چاکسازی ئاین (سارا فلووەرن) کوردی...................................
١٢-ئاین چیە (عادل باخەوان) کوردی ....
١٣-ئینجیل پێنجەم (نیچە) عەرەبی ....
١٤- دواهەمین کوفرەکانی نیچە (فەردین دارا) وەرگێرانی کوردی
١٥- نیچە و مەسیحیەت (کارل یسپرس) وەرگێرانی کوردی ....
١٦- مەکتوباتی کاك ئەحمەدی شێخ (مەلا عبدول کریم مودەریس) بەرگی یەکەم
١٧- ژیانی عیسا پێغەمبەر (مامۆستا ناسح محمد شاربازێری) ....
١٨-(التحریف والتنا قض في الا ناجیل الاربعةت) عەرەبی............
١٩-پێگەی ئینتەرنێت
(http://arabic.islamicweb.com/christianity/conflicts_in_bible.htm)

سوپاسو پێزانین

بۆ

هەموو ئەو بەڕێزانەی کە هاوکاریان کرد